НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ

- МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА

ДОБОЈ

(1946-2001)

" Тамо где постоји поштовање књиге и свест о потреби књижнице, ту ће се пре или после развити и њихова правилна употреба и пре или после осетити благотворни плодови те употребе."

(Иво Андрић)

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ

- МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА -

Д О Б О Ј

(1946-2001)

- монографија -

Добој, 2001.

Издавач
Народна библиотека Добој
- матична библиотека -
Добој

Редакциони одбор:
Алекса М. АЛАЦИЋ, Душан ПАРАВАЦ, Никола ГАВРИЋ,
Владо БЛАГОЈЕВИЋ, Милијана РАЂА

Уредник
Душан ПАРАВАЦ

Лектори:
Стипо КЉАЈИЋ,
Славица СТОЈАКОВИЋ

Коректор
Стипо КЉАЈИЋ

Компјутерска обрада
Милка ЂУРАНОВИЋ

Компјутерски прелом
Бранислав ТОМАНОВИЋ

За штампање ове монографије најискреније се захваљујемо начелнику општине Добој.

САДРЖАЈ

Пут посут словима 7
Књизи у част. 9
Из Љетописа Народне матичне библиотеке Добој 17
Управници - директори Библиотеке. 75
Биографије запослених у Библиотеци 77
Кроз књиге прошле су ми очи 91
Ред и тишина су наш закон. 95
Емотивни приступ читаоцу. 97
И они су радили у Библиотеци. 99
Мала сага о великим људима 103
Органи управљања. 111
Поглед у сазвијежђе књига. 113
Часни јубилеј 115
На изворима знања и културе 117
Библиотека као дефиниција завичаја 119
Живи дах умјетности 123
Установа која мами 125
У дому бајки 127
Изложбе 129
Библиотека је радила и развијала се и уз њихову помоћ. . . 135
Доктори и магистри из Добоја који су своје научне теме
уступили Библиотеци 139
Они обогаћују полице Библиотеке 141
Објективно о Библиотеци 143
Паралеле 145
Сарадња 147
Признања, захвалнице, плакете... 149
Из Књиге утисака 153
Очима уредника 161

Добро дошли на званични сајт *НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ ДОБОЈ*

Српски *English*

Печат из 1900. године Печат из 1906. године Печат из 1999. године

Welcome to the official site of PEOPLE'S LIBRARY DOBOJ

e-mail: biblioteka@doboj.net http:\\home,doboj,net.\biblioteka

Печати једног времена и - почетка библиотекарства у Добоју

Најљепша позивница

Пут посут словима

Сакупљање и кориштење књига у нашим крајевима датира из времена Немањића. Књиге су се од тада а и касније налазиле у манастирима и вјерским установама (манастири Озрен и Липље, а у ширем подручју су Житомислићи, Тавна, Ловница, код православних). Католици су их сачували у самостанима у Широком Бријегу, Фојници, Мостару, Сарајеву, Дервенти (Плехан), а набављене су из Аустрије, Угарске, Далмације и Словеније. Чести пожари и пљачке уништавали су то скромно књишко благо. Доласком Аустроугарске Монархије догодиле су се значајне промјене и у књижевном и културном стваралаштву, у библиотекарству и кориштењу књиге и литературе уопште послије 1878. године. Тада почиње оснивање легалних културних, хуманих, социјалних и других друштава код хришћана. У многим таквим друштвеним организацијама почињу да се развијају библиотеке и читаонице које постају доступне члановима тих друштава. Послије Тузле, Мостара, Бање Луке, Бијељине, Фојнице, Дубице, Невесиња, Зворника... читаонице се око 1900. године почињу отварати и у Добоју, у оквиру хуманитарних, занатских и спортских друштава, затим у Кожухама, а према званичном документу у Добоју су за вријеме Аустроугарске постојале три читаонице: српска 1900 (1906), исламска 1905. и хрватска 1907. године. Недавно је пронађена књига са отиском печата "*Српска народна читаоница у Добоју 1900*". То је до сада једини траг о постојању ове читаонице у Добоју у то вријеме, али се тим трагом наставља истраживање. Према једном запису, међутим, у Добоју је 1910. године постојала читаоница са библиотеком као одјељење "Просвјете" у Сарајеву.

У периоду између 1929. и 1931. године отворене су прве читаонице са библиотекама у Буковици Великој (код цркве), Станарима и Осињи. Пододбори "Просвјете" (Српско просвјетно-културно друштво "Просвјета" Сарајево) имали су библио-

теку у Добоју, Српској Грапској (отворена 1923. са 85, а ускоро са 119 свезака; организатор учитељ Бошко М. Бањанин). Године 1923. у Путниковом Брду основана је библиотека, а годину дана касније и у школама у Буковици Великој, са 87 свезака, гдје је књижар била учитељица Милева Лукић, затим у Дугом Пољу са 96 свезака, књижар је био учитељ Душан Лемајић. У Добоју су 1930. постојале три библиотеке при сталешким друштвима и читаоници ("Соколска читаоница", на примјер). Добој је тада имао око 5000 становника.

Приватне библиотеке имали су Данијел Конзани, столар на Усори, те неколико српских породица: Кондићи, Брујићи, Жакуле, Петровићи, Дакићи, Јелићи, Дучићи, Маринковићи, Мучибабићи, те Сивјакови у Руданци, Сировине у Буковици Великој и др.

Књизи вријеме не пролази *(Д. Хандановић, керамика)*

УМЈЕСТО УВОДА

Књизи у част

"Књига ће дати крила
срцу и уму"
(Горки)

Написана је књига - о књигама. У њој је слово о томе како смо у току протеклих педесет и пет година зидали овај наш високи храм културе у Добоју.

Почело се с мало духа и са нешто више од хиљаду књига, пожутјелих, начетих, многе без корица или страница. На хрбатима књига једва се читало: Сервантес, Гогољ, Вук Стефановић Караџић, Гримове бајке...

И онда, коју годину касније, наставило се мало брже зидати књигу на књигу и од тог дивног, већином очуваног материјала, као чаробним штапићем подстакнут, винуо се бастион културе сазидан са преко 125.000 крупних зрна знања пониклих од искона до краја тек минулог миленијума. Многе књиге су за новац набављене - то је дар наших мецена, многе дароване у славу ума и духа људског. И сви они, било да су уложили новац за лијепу књигу, научну или стручну литературу и узидали је у овај храм, било да су је својим рукама ту унијели, ову библиотеку могу сматрати дијелом своје задужбине; они су родоначелници развоја духовне надградње у овом крају без које, што је и научно и у пракси доказано, нема народног благостања.

Није било лако онима који су имали част да започну зидати малу "хеленистичку Александрију" у Добоју; иза себе су имали само трагове прошлих цивилизација и понеко "ћаге" из прохујалих "ваката" са готово избрисаним и нејасним текстовима. Књига као масовни дар људског ума понуђена је овдје тек пред сам крај деветнаестог вијека. По једном сачуваном печату на нашим књигама (има их свакако и више) на старој књизи јасно читамо текст: "*Српска народна читаоница у Добоју*" с књигом

у средини на којој стоји "*1900*". У писаним документима у Добоју се 1906. године први пут помиње "Српска читаоница", о чему ће у наредним текстовима нешто више бити речено, што не говори о години њеног ранијег оснивања.

Олујна времена су све до скорих година дизала у прах и пепео све што је нудило напредак и искорак из духовне таме, поготово у малим мјестима и некадашњим касабама међу које се тада убрајао и Добој као насеље, вјековима стиснут уз средњовјековну тврђаву, без било каквог извора морала и права, којима су управљали плаћеници и ренегати.

Први ренесансни корак у области библиотекарства учињен је у Добоју између два свјетска рата, а нарочито након ослобођења од фашизма. Годину дана касније, 1946, Народни одбор општине основао је у Добоју Народну библиотеку са преко хиљаду сакупљених књига. Читаоци су у почетку били малобројни, а и тадашњи књижни фонд био је без довољно мотива који би масовније окупљали и привлачили грађане. Ипак, Библиотека је у то вријеме представљала извјесни понос Добоја па је помогнута и из центра тадашње републике, њених институција за културу, науку и образовање; упућени су први пакети у то вријеме углавном актуелних књига, као најбољи извор инспирација.

Полице Библиотеке у почетку највише су нудиле "популарне књижице" са крутим социјалреалистичким темама, збирке прича из НОБ-а и социјалистичке изградње, а обавезно и руске класике подобне политичке и литерарне оријентације, као што су Горки, Чернишевски, Шолохов, па и Мајаковски, али прије свега Стаљинове и Лењинове теме. Тада су се образованији читаоци напросто утркивали до Библиотеке да уграбе или резервишу нешто за душу - стихове Змаја, дјела Костића, Лазе Лазаревића, Шантића и других, те Кочићевих, Глишићевих, Станковићевих и других приповједака и романа. Тако се тек у то вријеме из Змајевих стихова наслућивала само понека истина о Босни, "о којој нисмо много знали, иако је цела у нама" - како рече Андрић.

Промјеном социјалне структуре становништва, повећањем чиновника и просвјетног кадра у граду и селима и отварањем

великог броја средњих школа у Добоју, растом броја стручних радника у тек формираним фабрикама и установама, Библиотека је добила нове читаоце у масовнијем броју чије су жеље и захтјеви дали подстицај и обавезу за набавку нових књига из свих области. Тада су већ стизали и наши први аутори са звучним именима и насловима својих дјела, која су читаоцима не само препоручена већ и задата као лектира из револуције. Првенствено су то Ћопићев роман "Пролом", Ћосићево "Далеко је сунце", Давичова "Песма", Андрићеве "На Дрини ћуприја", "Травничка хроника" и "Госпођица", које је написао током рата, па Дедијерови и Чолаковићеви ратни дневници, приче и пјесме из рата...

Образовани читаоци су у то вријеме примијетили да нема довољно забавне литературе "са позитивним смислом". Тадашњи идеолози често су одржавали брифинге с посленицима из културе и просвјете, упозоравајући их на штетну и пријетећу литературу, која је раскидом Југославије са Совјетима куцала на врата са Запада. Један од првих на удару био је Бранко Ћопић са "Јеретичком причом" и другим сличним текстовима ("Одумирање međеда", на примјер, и сл.), који су иначе изазвали одушевљење читалаца и нису били "увозни". Ћопић је, једноставно, сликао душе нашег човјека, његове нарави, али указивао је и на понеке сурогате из развоја "социјалистичке демократије". Тада у Библиотеци имамо и једну званичну забрану културне манифестације.

Библиотека је затим, вођена способним кадровима, наставила да прати економски и друштвени развој и у томе је, као духовна надградња, давала свој допринос, а и данас је у матици живота и из ње сви сегменти друштва црпе инспирацију да би надахнули и оплеменили понекад грубе понуде стварности, што говоре о високом стубу протагониста ових дешавања. А сада о овој "народној задужбини" толико има и толико може да се каже да би човјек био у неприлици када би чинио избор из тог изобиља. Ту су дјела домаћих и свјетских стваралаца великог дара и ума који освјетљавају читаве епохе попут старих Хелена и Грка који оставише узоре цијелом каснијем свијету како се најплеменитије мисли, осјећа, говори и пјева, ради и послује,

брани слобода и достојанство. Све је то изражено кроз њихову филозофију и религију, кроз јавни и друштвени живот, превасходно кроз књижевност, демократију, историју и научна открића. Били су учитељи цијелој Европи гдје се и данас видно препознаје грчки печат. И зато Срби обично кажу: "Бог да прости прво учитеља, па родитеља!"

На жалост, на путу развоја наше земље, њеног укупног бића, па тиме и библиотекарства, јавио се нови, ко зна који по реду у двадесетом вијеку, страшни грађански рат, братоубилачки, међурепублички (међудржавни) и међунационални, који је добро осмишљен и истактизиран да погаси луче управо тих цивилизација и њихових сљедбеника до наших дана и да наметне што веће патње, биједу и страдања садашњег "цивилизованог" друштва. Рат, та пошаст људског рода, задесио је у најснажнијем загрљају и ову библиотеку, кидајући њено ткиво, ломећи зидове и плафоне, "отварајући" поглед према ведром небу и тиме спајајући плодове људског ума са облачним небесима - да се што прије затре оно што је ту постојало. То су били пресудни тренуци и велики испитни задатак пред запосленима "да се спасе што се спасти може". Положен је испит. Нас неколико, у оно фатално вријеме, а посебно првих година рата, уложили смо надљудске напоре да бисмо спасили библиотечко благо и, према својим могућностима, довели у подношљиво стање употребе објекат за његову даљу заштиту.

У овим тешким временима, излажући се свакодневним опасностима, организовано је сакупљање књижне грађе разбацане по контејнерима, поред пута, у оштећеним и напуштеним становима и сл. У томе су свој допринос увелико дали, на наш позив или без позива, становници Добоја и српски ратници. Читаоци, корисници наших услуга, редовно су примани и услуживани. Киша граната и све ратне опасности нису могле спријечити оне који ни у том стравичном времену нису могли без књиге. Читали су чак и они који нису имали посебну жељу за тим. Сви су били задовољни, а и ми с њима. Прво што смо још живи, а друго што обављамо ову најсветију цивилизацијску дужност на задовољство у тим условима великог броја читалаца. То нам је уливало додатну снагу да посао часно обављамо.

Импровизације и рада "ради рада" није било. Данас, то је ипак све свјеже и не бисмо могли "изводити закључке" - скоро сви свједоци из тог времена су ту, с нама.

Управо с дужним осјећањем пијетета према слову књиге, њеној души и библијским порукама, са схваћањем пуне одговорности и повјерења почетком тих страшних времена прихватио сам, иако након извјесног размишљања, улогу водећег човјека у овој институцији коју су ми повјерили Извршни одбор и Предсједништво општине Добој. Задаци, патње и проблеми су били велики, али - нисам се поколебао. Са својим сарадницима радио сам овај хумани посао и допринио сам очувању од уништења онога што се, да је нестало у пламену или разнесено, не би никада више вратило. Нисмо били оптерећени никаквом идеолошком селекцијом књижне грађе, у чему смо имали пуно разумијевање и потпуну слободу и немијешање у наш посао од цивилних власти и војних команди. Због тога смо, заједно с њима, посебно поносни. Такав однос према овој дјелатности могу имати само цивилизовани народи, они, дакле, који с поносом о својој прошлости, култури и историји имају шта да кажу.

Како рекох, проблеми су се низали један за другим, и сви су се морали рјешавати, неки прије неки касније. Први задатак је био да одржимо зграду Библиотеке у функцији, тј. да лијечимо сваку њену рану, а било их је из дана у дан све више. Наредни задаци су били да уз помоћ Извршног одбора општине Добој, чија је подршка била на највишем могућем нивоу, развијемо ефикасне акције за набавку нових књига и да ојачамо кадровску основу са десетак и више радника. Преокупација је била да се одмах крене с оживљавањем издаваштва, тако да смо већ у 1993. години издали један универзитетски уџбеник, а наредне године наставили са 21. бројем издавање часописа "Значења" који је бљеснуо на свим просторима бивше Југославије, с новом концепцијом и оријентацијом - библиотечког часописа међу чијим су се корицама нашли садржаји из свих области људског знања - што је у ствари и Библиотека.

Постављањем нове унутрашње организације рада, поштујући законску регулативу из ове области која се темељи на јединственим свјетским стандардима, користећи искуства

других развијених библиотека, те властита провјерена искуства у тим условима и имајући потпуну подршку Извршног одбора општине Добој и свих министарстава за науку и културу у Влади Републике Српске, свих запослених, створена је солидна основа за све ово што је у тим условима остварено. Законска регулатива из области библиотечке дјелатности, донијета 1993. године, била је од великог значаја.

Разне асоцијације у области културе, науке и просвјете у томе су нам биле добро дошле, тако да смо стварали споне с књижевницима, научним радницима, универзитетима и факултетима, универзитетским професорима, издавачима, сајмовима књига, организаторима разних изложби и са институцијама које се баве едукацијом кадрова. Сви запослени у Библиотеци прошли су а и данас пролазе кроз те облике усавршавања да би се појавили пред нашим корисницима и у библиотечкој дјелатности потпуно оспособљени у стручном погледу, тако да данас од 22 запослена радника 18 их је стручних из ове области.

Благовремено формирање Управног одбора Библиотеке било ми је од велике користи, а посебно што су то састави високостручних људи са слухом за културу и науку, тако да смо заједнички "филтрирали" сва дешавања у Библиотеци и у вези с њом. Свим тадашњим и садашњим члановима Управног одбора стварно сам веома захвалан, јер без њих не би било ни ондашњег а ни садашњег успјеха.

И тако, Скупштина општине Добој својим актом број 01/012-2-13/94. оснива Народну библиотеку Добој, која је Законом о библиотечкој делатности проглашена једном од матичних библиотека у Републици Српској.

С обзиром на остварени ниво развоја и рада Библиотеке, која је по функцији и надлежностима матична за општине: Вукосавље, Дервенту, Модричу, Петрово, Српски Брод, Теслић и Шамац, тј. добојски регион, њена кадровска попуњеност одговорила је у потпуности тадашњем времену. Међутим, садашње стање, потребе и захтјеви намећу обавезу цјеловите попуне радних мјеста - 34 радника. Ово има своје оправдање из разлога што је Библиотека регионалног карактера, компјутер-

ски опремљена, прикључена на Интернет и, према новом Закону о библиотечкој дјелатности, а нарочито на пољу повезивања библиотека у јединствен информациони систем, очекује велике задатке и бројне обавезе, посебно у оквиру стварања јединственог централног каталога књижне грађе.

Са садашња двадесет два радника проширили смо неке постојеће и формирали нове функције Библиотеке.

Читаонице свакодневно посјећују студенти, научни радници, ученици, пензионери...

Редовне изложбе књижне грађе осликавају прошлост и садашњост, настављамо издавачку дјелатност која је у посљедње вријеме доста плодна, спремамо програме стручне едукације кадрова са регије, припремамо укључење наших стручњака у програм полагања стручних испита и вршимо припрему за отварање библиотеке у Вукосављу. У Петрову је отворена 1. марта 2000. године.

Могло би се рећи да садашње стање Библиотеке омогућава достојно презентовање ове институције из области културе Добоја и регије и да се често помиње тамо гдје се оцјењује колико смо учинили на унапређењу библиотечке дјелатности уопште и колико се на нас може и убудуће рачунати као на фактор у промовисању многих од оних великих културних вриједности наше прошлости, садашњости и будућности, а које су биле запретане генским уништавањем или ембаргом разних идеологија. Са задовољством наглашавам да смо суперiорни у својој могућности да учествујемо у даљем откривању, чувању и презентовању тог знамења људског ума.

Томе ће, увјерен сам, допринијети и ова публикација.

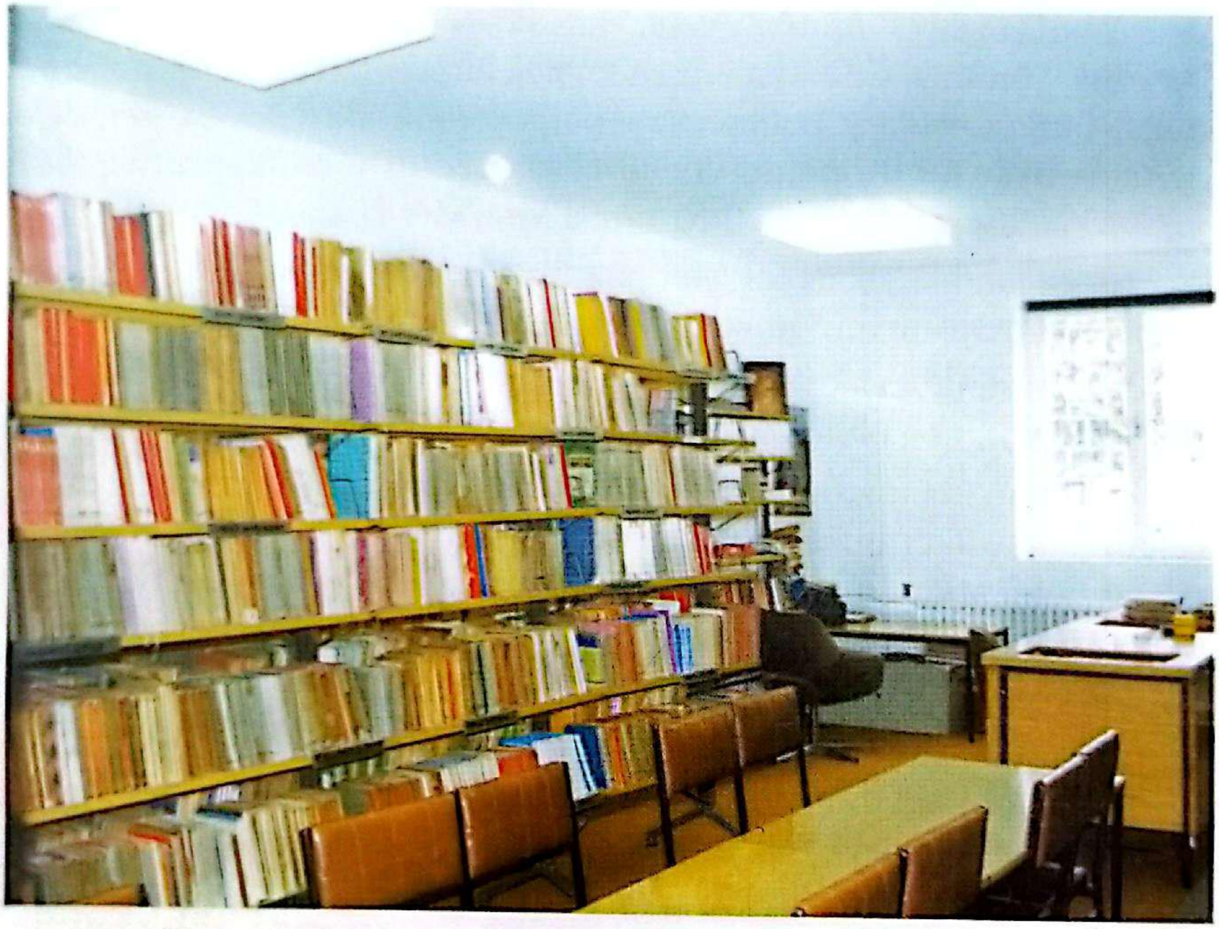

Уредно и тихо: читаонице у очекивању "седам ујутро"

Из Љетописа Народне матичне библиотеке Добој
(1946 - 1991)

1946. Градска библиотека у Добоју отворена је 9. маја 1946. године поводом Дана побједе, а одлуку о оснивању донио је Народни одбор општине. За почетак рада прикупљено је 1200 књига и 1650 динара. Библиотека се у почетку звала Градска библиотека Добој. У стварању почетног фонда књига учествовала је Народна библиотека Босне и Херцеговине у Сарајеву, која је упутила у Добој три пакета са укупно 200 књига из разних области. Библиотека је извјесно вријеме била смјештена у згради изнад данашње Зелене пијаце. Рад се у почетку одвијао на аматерској основи. Књиге је издавала Муневера Бешлагић и још неки омладинци. Радно вријеме је било неограничено. Народни одбор општине је повремено награђивао рад у Библиотеци, а контролу дјелатности вршила је надлежна служба за питања културе и просвјете Обласног народног одбора. Њима је достављан извјештај из Библиотеке седмично, мјесечно и на крају године.

Прве године књиге је користило 300-400 читалаца. Књижни фонд се повећавао прилозима грађана и дотацијама Народног одбора општине.

Обласни народни одбор и Народна библиотека Босне и Херцеговине редовно су Библиотеци у Добоју достављали по примјерак нових књига (обавезни примјерак).

Средства за рад Библиотеке повећавала су се из године у годину, а с тим и број књига и читалаца.

Све је, ипак, брже рјешавано осим простора за смјештај Библиотеке, због чега се често селила из једне у другу приватну

Млади су "масовни читаоци" - Библиотека седамдесетих година

кућу. До стабилнијег рјешења долази се тек почетком седамдесетих година, али не и коначног.

1947. Добој је још увијек у сиромаштву, са посљедицама рата, без готово иједног ваљаног објекта за шире друштвене намјене. Стога није много изненадила прилично неугодна одлука - прије свега за одборнике Народног одбора општине који су је донијели - да се обустави рад Библиотеке. Књиге, ипак, нису доспјеле на улицу већ у приватну кућу Катарине Антонијевић, у близини старе жељезничке станице (Трг жељезничара). О књигама се бринуо општински синдикат, а нашла се и група омладинаца и ставила се у улогу библиотекара који су у тим условима издавали књиге читаоцима. Библиотека је тада имала 1800 књига (највише руске књижевности - Гогољ, Шолохов, Толстој, а од домаћих Ћопић, Куленовић, Андрић, Назор и други са дјелима углавном из НОБ-а). Читаоци су већином били политички активисти и омладина.

1948. Поново се указао проблем за Библиотеку, јер је требало ослободити и тај привремени простор у кући Антоније-

вића. Смјештај, иако привремен, убрзо је пронађен - у кући оптичара Филипа Сухог, непосредно уз стару Градину, у приземљу. Библиотека је била отворена три пута седмично.

Градски народни одбор додијелио је Библиотеци дотацију од 150.000 динара, намијењену за режијске трошкове и набавку књига. Било их је око 2000, а до краја године издато је на читање 900. Библиотеку је тада водила Деса Рап, први професионални књижничар у овој установи.

1949-53. У овом периоду Градска библиотека у Добоју почела је ужурбаније да развија своју активност и да хвата све значајније мјесто међу културним и просвјетним установама у граду. Томе је, нема сумње, допринијело повећање броја основних и средњих школа, па се тако повећао и број читалаца, односно потреба за књигом, посебно за школском лектиром. Повећавао се и број читалаца из редова службеника и домаћица што је наметнуло и потребу постепеног повећања броја запослених у Библиотеци. Осим Десе Рап као библиотекар ради и Јелена Пухало, а за управника Библиотеке постављена је Сока Дујковић из Добоја.

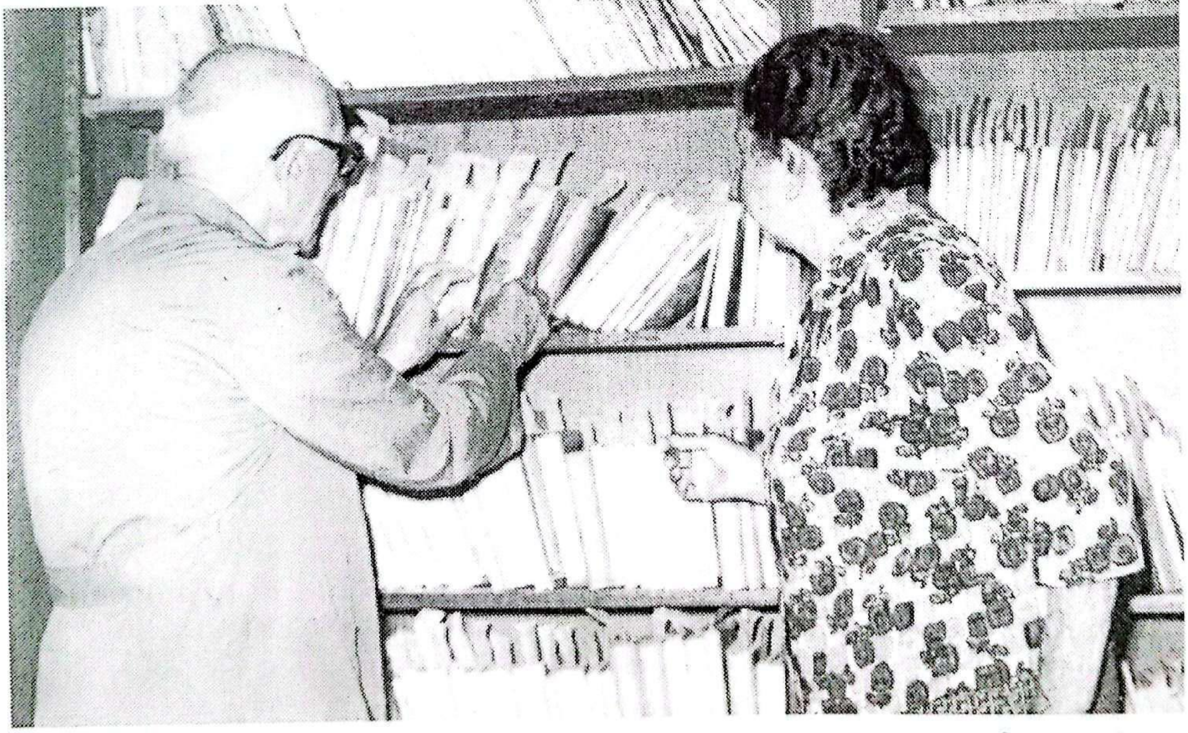

Велики дойринос йойуларизацији књиге на селу: учитељски и брачни йар Јелена и Бошко Бањанин

У току 1952. и 1953. године знатно су повећана средства за рад - на 500.000 динара годишње, а Библиотека је посједовала 5000 књига. Тако се опет намеће проблем смјештајног и радног простора, па је о томе расправљано на сједници Народног одбора општине. Одлучено је да се Библиотека премјести у приземље зграде у данашњој Улици краља Александра, у кући Косте Гајића, такође испод тврђаве.

1954. Ни овдје се књижно благо није дуго задржало, јер је простор постајао све скученији. Поново помаже Народни одбор општине својом одлуком да се Библиотека смјести у три просторије зграде Радничког универзитета (Дом културе) на укупној површини од 54 м^2. Књижни фонд се већ повећао на 7000 примјерака и те књиге су распоређене у два одјељења: Одјељење за дјецу и Одјељење за одрасле читаоце. Убрзо долази до формирања и Пионирског одјељења за ученике основне школе. За Пионирско одјељење је издвојено из укупног фонда 1500 књига. Посебна пажња посвећена је разврставању књига у полицама, први пут према стручној универзалној класификацији. На том одговорном послу особљу Библиотеке у Добоју помогли су стручњаци из Народне библиотеке Босне и Херцеговине.

На крају ове године књижни фонд имао је 7600 књига. Дотација Народног одбора општине те године износила је 630.000 динара, а запослени су били: Сока Дујковић, управник Библиотеке, затим Јелена Пухало и Милева Пухало, учитељица у пензији, која је радила на обради и смјештају књига. Књиговодствене и благајничке послове обављала су стручна лица хонорарно.

Концем 1954. године формиран је први Савјет Библиотеке, који су сачињавали Војо Николић, Љубица Станишић, Хасан Шехић, Миле Медић и Стојан Јовановић. Ускоро се чине нови, крупнији кораци на унапређењу Библиотеке - набавка књига и њихова стручна обрада. Тако се до 1960. године повећава број књига за око 1000 примјерака, а број читалаца на 1500.

1960-64. У току 1960. године Библиотека биљежи нове успјехе. Посебно је значајна била дотација у износу од 200.000

динара коју је додијелила Скупштина општине Добој. То је помогло да се активност Библиотеке, а тиме и развој културе и просвјете, вину са градског подручја на терене већег дијела општине. Отворене су подручне библиотеке у Осјечанима, Бушлетићу, Подновљу, а у администрацији Библиотеке отворено је радно мјесто секретара. На то мјесто постављен је Станко Павловић из Кожуха, а извршене су и неке кадровске промјене: Јелена Пухало је пензионисана, а на мјесто књижничара примљен је Бранко Јовановић из Осјечана. Године 1961. у стални радни однос у Библиотеци примљена је Милијана Рађа, први библиотекар са одговарајућом стручном спремом на подручју среза (завршила је Библиотекарску средњу школу у Београду); за чистачицу је тада примљена нова радница Ружа Ђурановић из Стријежевице.

За сталног књижничара у Одјељењу за одрасле примљена је Загорка Михајловић из Липца, што је допринијело унапређењу рада и јачању кадровског тима у Библиотеци. Године 1963, у бисмислу Закона о библиотекама у Босни и Херцеговини, Библиотека је добила статус општинске народне библиотеке, "са задатком да развија област библиотекарства на цијелом подручју општине".

1965. Уласком у нову 1965. годину чине се нове значајне промјене у овој културној установи: дотадашњи управник Сока Дујковић одлази на дужност професионалног посланика, а за новог управника Библиотеке изабрана је Милица Бјелобаба, професорица из Добоја. Осим ужег састава органа управљања, у који су ушли чланови колектива, у шири састав Скупштина општине именовала је представнике радних и друштвено-политичких организација: Хасана Шехића, Драгу Лазића, Милета Медића и Љубицу Станишић. До краја године било је уписано 3949 читалаца, а прочитано је 49.405 књига.

1966. Ова година биће упамћена и по томе што је донијет нови Закон о библиотекарству, према коме свака општина мора да има матичну библиотеку. Матична подручна одјељења Би-

блиотеке формирана су у граду (пионирска и за одрасле читаоце), затим у Осјечанима, Подновљу, Бушлетићу, Которском и Кожухама.

У духу новог Закона о библиотекарству и актуелних задатака привредне и друштвене реформе у Југославији и у овом колективу осјетиле су се извјесне кадровске и организационе промјене.

За новог предсједника Савјета Радне заједнице Библиотеке изабрана је Милијана Рађа, а чланови Савјета су: Намик Малохоџић, Мирко Скакић, Илијас Крушкић, Миодраг Кисин и Душанка Дробац. Савјет и радни колектив наставили су и убрзали акцију на јачању материјалног положаја Библиотеке и набавци књига. Резултати су очигледни: осим значајне дотације која је стигла од Скупштине општине, прилоге су дали и Општинско синдикално вијеће (100.000 динара), Републички фонд за библиотекарство (500.000 динара); грађани су приложили 650.000 динара и за тај новац купљене су књиге и набављене 22 полице за књиге у Матичном одјељењу. У Дому културе у октобру је отворена изложба књига и публикација поводом акције "Мјесец дана књиге". Изложбу је разгледао велики број грађана.

1967. Отворено је ново подручно одјељење Библиотеке у селу Бријесница, чији је руководилац Осман Хаџић, наставник. Републички фонд за библиотекарство, на молбу Библиотеке у Добоју, додијелио је 800.000 динара (старих) за набавку књига у подручним одјељењима на селу.

1968. Отворено је ново подручно одјељење у Сјенини и ојачано постојеће у Станарима. Као помоћ подручним одјељењима Републички фонд за библиотекарство додијелио је 500.000 динара. Снимљено је стање у школским библиотекама и у библиотекама у радним организацијама и предочено Савјету Библиотеке, Скупштини општине и надлежним органима у школама и радним организацијама. Закључак је био: стање је лоше, мали фонд књига и слабо се користе, а просторије нами-

јењене књижницама су веома лоше. У радним организацијама, заправо, библиотеке готово да и не постоје, осим понека књига у витринама директора.

1969. Предложене су конкретне мјере за санирање овог стања. Настављени су послови на ширењу мреже библиотека у општини и на обезбјеђењу неопходне школске лектире, на чему су инсистирали и сами грађани. С тим у вези, Библиотека је у сарадњи са Издавачким предузећем "Свјетлост" у Сарајеву отворила у Дому ЈНА у Добоју изложбу поводом Мјесеца књиге. Изложбу је посјетило око 5000 грађана и ученика. У току изложбе откупљено је око 8000 књига по повољним цијенама - највише школске лектире.

Изложба о животу и дјелу Ђорђа Пејановића, зачетника модерног српског библиотекарства у Босни и Херцеговини

1970. Настављена је акција на јачању и сређивању књижног фонда у свим одјељењима Библиотеке. У сарадњи са земљорадничким задругама у Станарима и Сјенини набављене су књиге о пољопривреди у вриједности од око милион динара. Избор

књига извршили су стручњаци из Пољопривредне станице у Добоју, која је, такође, уручила Библиотеци стотину стручних књига за село. Набављено је и 300 књига из области медицине.

Да би акција на прикупљању књига у радним организацијама и од читалаца била што успјешнија, укључене су и покретне библиотеке у Костајници, Драгаловцима, Мравићима, Мајевцу и Присадама.

Стручни рад Библиотеке прегледала је Комисија Народне библиотеке БиХ и констатовала "да је рад организационо и стручно веома добро постављен, да су евиденција, статистика, програмирање и сл. сређени према библиотечким нормама и прописима".

У октобру 1970. Библиотека је од Републичке културно-просвјетне заједнице и Друштва библиотекара БиХ добила писмено признање за ширење културе на селу путем књиге. Управник Библиотеке Милица Бјелобаба је за успјешно руковођење Библиотеком и за допринос развоју библиотекарства у Републици такође добила Захвалницу и једногодишњу награду у износу од 200.000 динара од Републичког секретаријата за образовање и културу и Друштва библиотекара БиХ.

Извршене су измјене и допуне у саставу Савјета Библиотеке. Поред радника Библиотеке, Савјет сачињавају: Перо Рогановић, Есма Смајловић, Бранко Ковачевић, Атифа Галијашевић, Милан Ковачевић, Стипо Јуришић, Стојан Јовановић и Војна Мишковић.

1971. Већ почетком године отварају се нови, шири видици за Библиотеку: Скупштина општине донијела је одлуку да се откупи и адаптира зграда Привредне банке и у њу смјести библиотека. То је истовремено велико признање за резултате које је ова установа постигла на ширењу културе, што је реализовано наредне године.

У оквиру акције "Мјесец књиге 71" организовано је низ пригодних манифестација с циљем да се књига што више популарише. Књижевној вечери, која је одржана у Дому културе, присуствовао је нобеловац Иво Андрић, а у Гимназији је одржано предавање о значају књиге и писане ријечи.

Библиотека се, такође, активно укључила у републичку акцију "Једна књига, један становник". Формирана је и Секција библиотекара добојског региона.

1972. Савјет Библиотеке додијелио је признање (књиге или прибор за писање) и подручним одјељењима за рад и допринос акцији на популаризацији књиге.

Поред осталих, награђене су и двије вриједне библиотекарке: Милијана Рађа за успјешан рад у Пионирском одјељењу и Загорка Михајловић за успјешан рад у Одјељењу за одрасле читаоце. На сједници Општинског вијећа Скупштине општине, 23. фебруара 1972, донијета је одлука о превођењу зграде бивше Инвестиционе банке у власништво Народне библиотеке у Добоју, без накнаде.

Тако је, коначно, био ријешен горући проблем смјештаја већ прилично богатог књижног фонда Библиотеке и њених одјељења и служби.

За успјешно организовање активности на обиљежавању Међународне године књиге (1972), Библиотека је добила писмено признање од Културно-просвјетне заједнице БиХ. На свечаности која је обиљежила успјешан завршетак ове акције, одржаној у Шековићима, додијељене су похвале и признања. Управнику Библиотеке Милици Бјелобаби том приликом је уручено посебно признање.

Са Грађевинским предузећем "Радник" у Добоју закључен је уговор о адаптацији нове зграде за Народну библиотеку.

Посао на сређивању књижног фонда тече континуирано и врло успјешно. Концем 1972. ова установа је имала два стална и осам истурених одјељења, затим девет подручних библиотека са укупно 42.806 књига, 7394 читаоца и 97.447 прочитаних књига.

1973. Настављени су радови на адаптацији нове зграде за Библиотеку, извршен распоред просторија и отпочео посао на сређивању и паковању књига за пресељење. Све се то обавља стручно, према УДК систему.

Уз помоћ ученика Основне школе "Сутјеска" свих 55.000 књига пренијето је за један дан у нове просторије. Тако су створени услови за почетак рада Библиотеке у новој згради. Савјет је донио одлуку да се Библиотека дефинитивно пресели 2. априла 1973. године. Тиме је свечано обиљежен и почетак традиционалне манифестације "Априлски културни мозаик" у Добоју. Главна свечаност је у Дому ЈНА гдје је уз присуство око 300 званица одржана свечана сједница Савјета Библиотеке. Тиме је означен почетак нове етапе у развоју Народне библиотеке у Добоју. У Дому ЈНА тим поводом отворена је изложба "Мјесец књиге 73" и уприличен разговор о књизи. "Глас комуна" и Радио-Добој укључили су се у ове активности пригодним текстовима и емисијама. И дневни лист "Ослобођење" такође је са више прилога допринио популаризацији ових свечаности у Добоју и о значају књиге уопште. Снимала је и телевизија.

У току године набављене су 5193 књиге у вриједности 15.500 динара. Тако је на крају године у фонду било 53.192 књиге, прочитано 111.648, од чега на селу 33.980 књига.

1974. Акција прикупљања књига од грађана и радних организација је непрекидна и трајаће све док тече акција "Једна књига - један становник".

Након снимљеног стања у селима закључено је да се организује кориштење књига на селу путем сталних истурених одјељења у мјесним подручјима: Подновље, Осјечани, Кожухе, Сјенина, Бријесница, Которско, Станари, затим путем покретних библиотека у Костајници, Мравићима, Драгаловцима, Присадама, Матузићима, Грапској, Мајевцу, Брестову и у Центру за социјални рад у Добоју.

Сачињена су нова правила о организацији и раду одјељења Библиотеке у условима отварања нових одјељења и о обавезама оснивача и суоснивача.

Набављено је 5348 нових књига у вриједности 195.000 динара од којих је већина уручена сеоским одјељењима. Обогаћени су књижни фондови у школама и селима. Учитељ Бошко Бањанин приручној библиотеци у Костајници поклонио је 300 књига из властите библиотеке.

1975. Рад на проширењу мреже библиотека настављен је и ове године. Више од 60 одсто набављених књига обрађено је и распоређено по подручним одјељењима. Формиран је Књижевни клуб "Иво Андрић" у Добоју. Чланови Клуба одмах су по школама и селима организовали сусрете са читаоцима.

Библиотека је у овој години прешла на нови начин финансирања. Средства за дјелатност библиотеке од сада ће у цијелости обезбјеђивати самоуправне интересне заједнице за културу општине Добој (СИЗ-ови). Износ од 74.000 динара додијелила је Библиотеци Републичка заједница културе БиХ за покриће трошкова на одржавању регионалне службе и за набавку књига.

У складу с новим уставним промјенама Народна библиотека је код Привредног суда регистрована као Основна организација удруженог рада (ООУР).

У току године уписано је 10.780 читалаца и прочитано 191.235 књига. Регистровано је 240.000 посјетилаца одјељењима Библиотеке захваљујући прије свега новом смјештају књижног фонда.

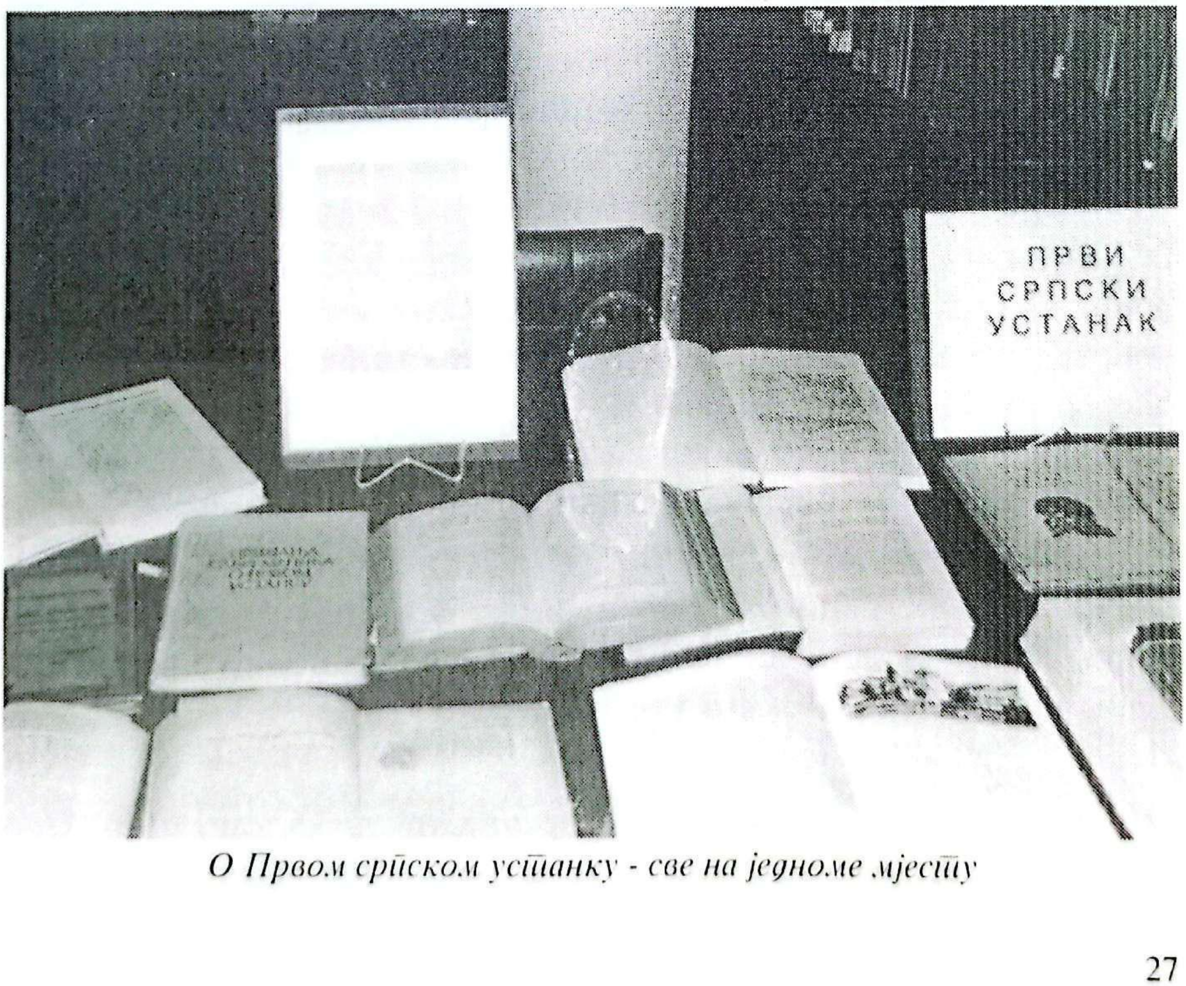

О Првом српском устанку - све на једноме мјесту

1976. У јануару и фебруару извршене су припреме за смјештај, опремање и комплетирање подручног одјељења Библиотеке у Которском. Одјељење је смјештено у двије уредне просторије поводом премјештаја Спомен-библиотеке преминулог новинара Миралема Љубовића. Тако је обједињен књижни фонд ранијег одјељења са 850 књига пренијетих из Сарајева, власништво Љубовића, па сада Библиотека у Которском располаже књижним фондом од 2500 књига, међу којима и комплет часописа "Босанска вила".

У оквиру акција "Мјесец књиге 76" организовани су сусрети у школама, а заједно са осталим библиотекама у региону организован је књижевни караван.

Библиотекама у општинама добојског региона ова установа пружила је помоћ у изради нормативних аката и програма развоја за период 1976-1980. Посебна помоћ је пружена библиотеци у Тешњу, која је била уништена у поплави. Помоћ у књигама уручена је и библиотекама у Калесији, Јабланици, Лакташима и Сребреници, те Гарнизону ЈНА и Ђачком дому у Добоју, затим школама и радним организацијама помоћ на стручном сређивању библиотека.

Приликом одласка на Сајам књиге у Београду, представници ове библиотеке посјетили су колектив Националне библиотеке Србије.

Организоване су покретне библиотеке у Становима, Грабовици, Церовом Гају, Бушлетићу и Клокотници. Већи број мјесних заједница упутио је захтјев за отварање библиотечких одјељења. Руководиоци одјељења у селима организују акције прикупљања књига, тако да је књижни фонд износио 72.000 књига, уписано је 11.446 читалаца, а прочитано 210.413 књига.

Библиотека је претплаћена на десет наслова дневне и седмичне штампе ради разноврснијег избора периодике у читаоници. Анализирано је стање и ток развоја библиотекарства у региону током протеклих пет година.

1977. Почетком ове године организовани су састанци с руководиоцима одјељења на селу и руководиоцима покретних

библиотека у вези са сређивањем стања књижног фонда и уређењем простора.

У јуну 1977. Народна библиотека је проглашена за најактивнију библиотеку у Босни и Херцеговини у 1976. години.

У оквиру манифестације "Вишеградске стазе" у Вишеграду добојској Библиотеци је уручена награда Републичког секретаријата за образовање и културу и Друштва библиотекара БиХ. Награду је примила Милица Бјелобаба, управник Библиотеке.

На крају 1977. године Библиотека је имала 73.982 књиге (48.492 у граду и 25.490 на селу), 12.510 читалаца (ђака и студената 11.113), а прочитана је 244.881 књига (у граду 182.300, на селу 62.581).

Штампа је у току године објавила више текстова о раду и успјесима Библиотеке, највише у "Гласу комуна", "Ослобођењу" и на Радио-Добоју. Новине су најчешће биљежиле књижевне сусрете и друге манифестације на којима је популарисана књига.

1978. На збору радника Библиотеке, 19. априла, извршен је избор новог директора (до тада управник). На ову функцију изабран је Фуад Синановић, професор и дотадашњи директор Гимназије у Добоју. Претходном управнику Библиотеке Милици Бјелобаби одато је заслужно признање за уложени велики труд у вези са преображајем и развојем ове установе и библиотекарства уопште.

У току 1978. године набављено је 3.256 књига, тако да Библиотека располаже са 77.233 књиге (0,86 књига по становнику).

1979. У организацији Народне библиотеке Књижевни клуб "Иво Андрић" организовао је 28. фебруара књижевно вече у Основној школи у Костајници. Поред ученика и наставника разговору о књизи присуствовао је и знатан број мјештана. О овом и многим другим сусретима читалаца и стваралаца начињено је много фотографија које илуструју Љетопис Библиотеке.

У оквиру "Априлских дана културе" Књижевни клуб "Иво Андрић" 8. маја је у Народној библиотеци организовао књижевно вече.

Радници Библиотеке су 23, 24. и 25. маја обрадили књижни фонд Библиотеке у Жепчу гдје је за релативно кратко вријеме стручно обрађено око 6.000 књига.

Јелена и Бошко Бањанин, учитељи из Костајнице, дугогодишњи су руководиоци подручних одјељења Библиотеке у Костајници која има 461 књигу и 79 чланова, а број прочитаних књига је 212. Цијели период свога учитељовања посветили су књизи и образовању човјека на селу, од најмлађег до најстаријег. Они су 1923. у Српској Грапској основали прву "Просвјетину" књижницу (на слици у Љетопису су Бошко и Јелена Бањанин приликом посјете Библиотеци у Добоју 1979. године).

Чланови колектива Библиотеке су од 25. до 27. октобра били у посјети Међународном сајму књига у Београду.

У времену од 21. до 23. новембра у Приштини је одржана Скупштина Савеза друштва библиотекара СФРЈ, на којој је у име добојске Библиотеке као делегат присуствовао директор, а од 17. до 18. децембра те године одржана је свечана Скупштина Друштва библиотекара БиХ којој су присуствовали и представници из Добоја.

1980. Библиотека је у протеклој години постигла велике резултате у доприносу за развој културе. Имала је 12.000 читалаца, прочитано је 200.000 књига (око 15 одсто становника општине). Шест књижевних вечери и двије изложбе посјетило је око 2500 грађана.

Деветог и десетог априла отворена је изложба "Пјесник мостова и времена" - Иво Андрић, са 24 фотографије и дјелима нашег нобеловца. Изложбу је разгледало око 2000 грађана Добоја, а обишла је и многа околна мјеста.

У оквиру "Априлског културног мозаика" чланови Књижевног клуба "Иво Андрић" организовали су 25. маја те године књижевно вече.

Стигло је нешто ново... (Посјета Библиотеци 8.12.1980)

Своја дјела читали су писци Павле Станишић, Касим Дераковић, Јозефина Крајиновић, Јованка Стојчиновић и Божо Суботић.

Занимљива изложба отворена је 7. децембра под називом "Нове књиге", које је Библиотека набавила у 1980. години - укупно 300 књига разних жанрова. Изложбу је посјетило око 1600 грађана (фотографије у Љетопису Библиотеке).

Током године 13.500 грађана прочитало је 206.000 књига. На располагању је било 29 разних часописа и 22 листа. Библиотека је имала 83.000 књига (становника у општини је 100.000). Настоји се постизање циља: књига по становнику.

1981. Павле Бато Станишић, професор, новинар и књижевник, изабран је за новог директора Библиотеке.

У сарадњи са листом "Глас комуна" отпочело је редовно обавјештавање читалаца и грађана региона о новим књигама и догађајима у Библиотеци.

Књижевни клуб "Иво Андрић" у Добоју организовао је изложбу "Књига завичаја" (фотографије у Љетопису), а у но-

вембру књижевно вече у Грапској. Организован је и скуп писаца Добоја поводом смрти књижевника Новака Симића (1906-1981). О овом истакнутом писцу говорио је професор Мирко Скакић. Десетог децембра у Народној библиотеци у Добоју одржано је регионално савјетовање библиотекара - тема: актуелни задаци, а 22. децембра књижевно вече под називом "Сјећање слободе".

1982. Библиотека је 18. маја организовала у Добоју изложбу старих књига из фондова Библиотеке, Музеја и Архива, под насловом "Књиге 19. вијека". Изложено је стотину књига. Најстарија књига је из 1838. године.

"Значења" бр. 1 је нови часопис за друштвена питања и културу, који је штампан у августу са већим бројем прилога познатих личности.

У полице Библиотеке стигло је и неколико хит-романа. "Глас комуна" објављује да је Библиотека набавила сва дјела овогодишњег нобеловца Габријела Гарсије Маркеса (27.10). Додијељене су награде Савјета Библиотеке (22.12) Милијани Рађи поводом 20-годишњице и Нади Тртић поводом 10-годишњице рада у Библиотеци.

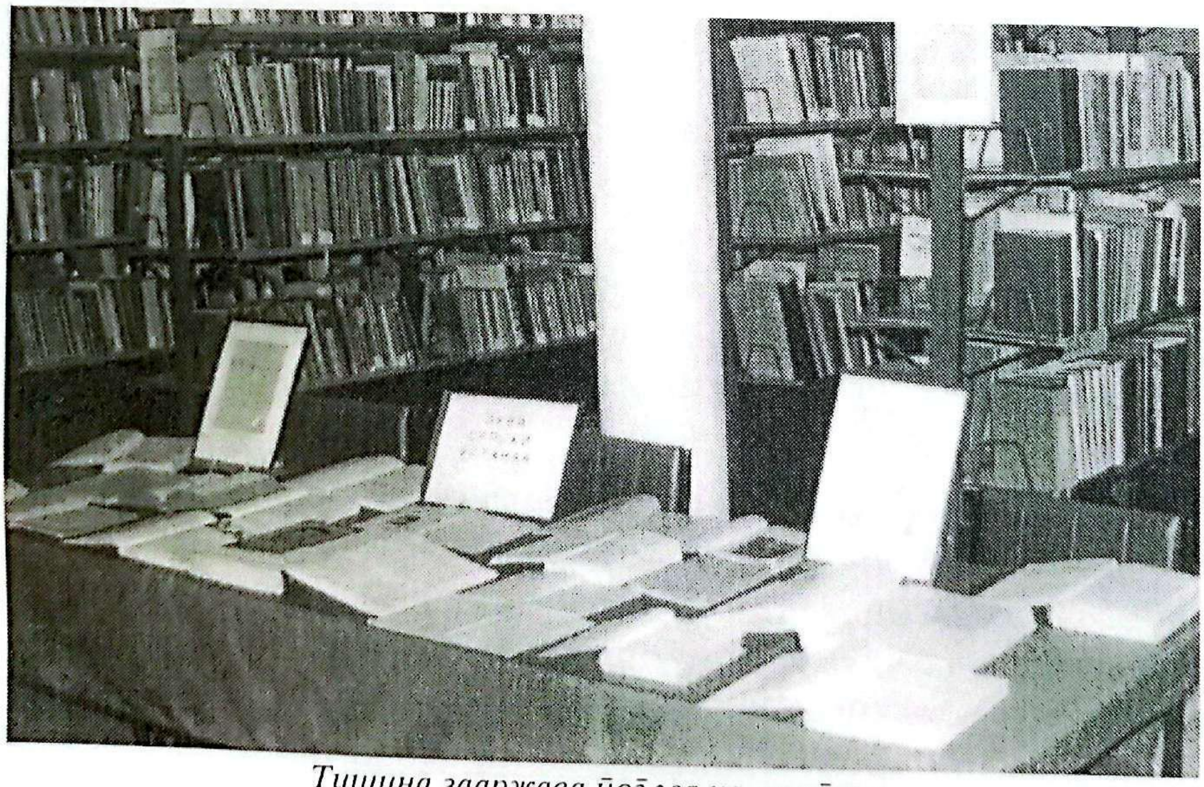

Тишина задржава поглед на књигама

1983. Настављена је успјешна сарадња са "Гласом комуна" која се показала врло ефикасном, нарочито у акцијама пропагирања књиге.

Набављено је неколико веома значајних издања. У оквиру акције "Мјесец књиге 83" Народна библиотека је 24. октобра приредила изложбу књига, а 11. новембра у просторији Библиотеке приређено је књижевно вече. Своја дјела читале су Дара Секулић и Јозефина Даутбеговић. Отпремљен је пакет књига за подручну библиотеку у Сјенини.

1984. Број књига у Библиотеци је 84.470, број уписаних читалаца у прошлој години 11.090, а издате су 181.382 књиге. Средства планирана за Библиотеку у овој години за набавку књига износе 653.302 динара, број књига по становнику је 0,88, а Библиотеку је у прошлој години посјетило 159.345 грађана. Библиотека је 22. октобра организовала изложбу дјела Бранка Ћопића. Од 1. до 10. новембра читаоци су разгледали и изложбу књига, часописа и новина под заједничким насловом "Издавачка дјелатност у Добоју".

1985. За директора Библиотеке са четворогодишњим мандатом поново је изабран Павле Станишић.

У овој години број књига у Библиотеци је 89.268, број читалаца 10.570, а на читање је издато 189.427 књига. Средства за набавку књига износе 753.136 динара, број књига по становнику 0,89, број прочитаних књига по читаоцу 17, а Библиотеку су посјетила 157.242 грађанина.

Поводом обиљежавања 40-годишњице развоја библиотекарства Књижевни клуб "Иво Андрић" и Библиотека организовали су више пригодних приредби у граду и околини. За ову свечаност био је формиран одбор од 12 чланова.

У сали Завичајног музеја организована је изложба докумената, књига и плаката под заједничким називом "40 година Библиотеке у добојској општини". У слици и ријечи приказан је развојни пут Библиотеке и подручних одјељења у протеклих 40 година.

Десетог маја у оквиру прославе 40-годишњице Библиотеке у сали Основне привредне коморе чланови Књижевног клуба "Иво Андрић" организовали су рецитал. Стихове је читао Алекса Благојевић, а учествовао је и хор КУД-а "Исмет Капетановић" са композицијом Есада Кресе на стихове"Мода" Жељка Штенгера. Осамнаестог новембра организована је изложба "Културно насљеђе БиХ", с посебним освртом на Добој. Тога дана Библиотеци је уручено признање (плакета) СИЗ-а културе општине за успјешну дјелатност на ширењу културе и утицаја књиге.

1986. Библиотека има 90.701 књигу, 10.050 читалаца, а на читање су издате 197.172 књиге и 13.302 публикације. У Библиотеку је уписано 10 одсто становника. Број прочитаних књига по становнику 18, а ову установу је посјетило 158.775 грађана (по становнику 0,9 књига).

Библиотека је у овој години са Књижевним клубом "Иво Андрић" организовала велики број књижевних вечери на којима је учествовало много познатих књижевника: Владимир Настић, Ранко Рисојевић, Велимир Милошевић, Марко Мартиновић, Ћамил Сијарић и други. У току године организоване су двије изложбе: "Стручни и научни радови" аутора из Добоја и "Свјетска савремена поезија", са уводним словом о савременом пјесништву и илустрацијама што су том приликом приредили Јозефина Даутбеговић и Павле Станишић.

Библиотеци је 1. децембра одато признање за поклоњене књиге дјеци југословенских школа у њемачком Сант Блазину.

1987. Библиотека се укључила у активност обиљежавања 200-годишњице рођења Вука Стефановића Караџића у оквиру програма "Априлски културни мозаик".

Број књига је 88.709, број читалаца 9.549, а на читање је издато 191.847 књига и 9.520 публикација. У Библиотеку је уписано девет одсто становника, а број књига по становнику је 0,88. У току године обављени су попис и ревизија цјелокупног књижног фонда при чему је отписано 3.350 књига те је смањен укупан број књига у односу на претходну годину.

"Глас комуна" је у броју од 2. априла упозорио читаоце "о све чешћим случајевима дужег задржавања књига и неврађања по годину и више дана". Лист преноси апел Библиотеке да се књиге врате одмах и да се такве појаве не понављају, а у два броја објавио је 77 имена немарних читалаца.

1988. Рјешењем Републичког комитета за образовање, науку и културу СРБиХ од 17. новембра Народна библиотека у Добоју, пошто је испунила услове, одређена је за матичну библиотеку за општине: Добој, Босански Брод, Дервенту, Тешањ, Теслић, Завидовиће, Жепче, Маглај, Босански Шамац, Модричу и Оџак.

Број књига у Библиотеци је 92.083, а број читалаца 9.594. На читању је било 251.386 књига, 11.489 публикација, уписано 9,95 одсто становника, а број књига по становнику је 0,92.

У 1988. години отворена су нова подручна одјељења Библиотеке у Мјесној заједници Матузићи и у Дому пензионера у Добоју, који су допринијели популаризацији књиге на овом подручју.

1989. Дотадашњи директор Павле Станишић 31. јануара је прешао у "Глас комуна" и Радио-Добој на дужност главног и одговорног уредника.

За новог директора Библиотеке јавним конкурсом изабран је професор Исмет Коњић из Добоја.

У оквиру програма "Априлски културни мозаик" 17. априла организовано је књижевно вече на коме су учествовали књижевници Ирфан Орозовић и Ранко Рисојевић.

Петог јуна за потребе покретних библиотека купљен је библиобус. Новац је обезбиједила Самоуправна интересна заједница културе Босне и Херцеговине.

У просторијама Библиотеке отворена је видеотека. Отпочеле су активности на остваривању матичне улоге Библиотеке, а врше се и припреме за њено укључивање у библиотечки информативни систем. Радно вријеме Библиотеке је од 7 до 18 часова, без паузе.

1990/91. Свечано је обиљежена 45-годишњица Библиотеке. Организоване су изложбе и приређене књижевне вечери. Рад и развој Библиотеке од њеног оснивања, 1946. године, популаризован је путем штампе, радија и телевизије.

1992. Била је то прва ратна година, мада је и претходно све упућивало на скори почетак међунационалних сукоба у Босни и Херцеговини. Рат је био озбиљно запријетио и Библиотеци, том најмасовнијем и најмоћнијем историјском памћењу. Рад су наставиле три искусне и храбре библиотечке раднице: Милијана Рађа, Загорка Михајловић и Нада Ртрић. Ове одлучне Добојке су са новопримљеном радницом Јеленом Марковић све до новембра 1992. године радиле и чувале Библиотеку од ратних опасности. Ингеренцију над овом установом имала је проф. Мирјана Шајиновић, која је као повјереник Кризног штаба била одговорна за област културе у Добоју.

И овуда је прошао рат: храбри библиотекари су спријечили рушење стропа на књижно благо

Зграда Библиотеке и њено књижно благо сачувани су, и већином је током године била отворена за читаоце, осим када су се дешавала жестока гранатирања Добоја.

У овом периоду из многих станова избациване су књиге различитог садржаја које су раднице Библиотеке успјеле да на разне начине, лично или уз помоћ ентузијаста и поштовалаца писане ријечи, допреме у Библиотеку и ту их сачувају за стручну обраду.

Четрнаестог новембра 1992. Народна библиотека у Добоју стиче формалноправне и кадровске услове за прве значајније кораке на путу свога препорода, а тиме и препорода културног живота у овом граду. Рјешењем Ратног предсједништва Скупштине Српске општине Добој, број 01-012-2-13/92, именован је ратни директор Библиотеке у Добоју. На ову одговорну дужност именован је господин магистар Алекса М. Алаџић, угледни и искусни радник, дотад запослен у Скупштини општине Добој и Скупштини Српске општине Добој. Функцију директора Библиотеке мр Алаџић је примио 24. новембра 1992. године од госпође проф. Мирјане Шајиновић, дотадашњег повјереника за културу при Кризном штабу.

Просторна основа којом располаже Библиотека је за тадашње услове доста скромна, а за садашње да и не коментаришемо. Са Дјечијим одјељењем и Одјељењем за одрасле, у приземљу зграде и свим споредним помоћним просторима Библиотека има 281.70 м^2, а на спрату 108,85 м^2, што укупно чини 390,55 м^2 простора. Број читалачких мјеста је 60, а укупна дужина полица за књиге је 1512 метара.

У оквиру Библиотеке је шест организационих јединица: Служба за обраду библиотечке грађе, Одјељење за дјецу, Одјељење за одрасле читаоце, Читаоница за научни и студијски рад и Читаоница за периодику, Матична служба, Општа служба и Завичајна збирка.

Ова установа као матична библиотека дјелује у осам општина добојске регије, а по величини је увијек била међу десет највећих библиотека у бившој БиХ. Библиотека има 23 подручна одјељења, односно подручне библиотеке.

Књижни фонд који је пописан 31.12.1992. године износи 83.673 наслова, дакле, скроман и без довољно савремених издања, слабом структуром и са недовољно стручне литературе.

У Библиотеци је радило свега седам радника, што је сасвим недовољно и испод прописаног стандарда.

Године 1991. Библиотека је имала 5.722 корисника библиотечких услуга, у 1992. години 3.834, а до марта 1993. преко 800 нових сталних чланова, што је врло значајна бројка с обзиром на ратне околности.

Народна библиотека је организација-установа чија је дјелатност од посебног друштвеног интереса, што се нарочито осјетило у тим условима. То је културна и образовна институција и главни носилац основне библиотечке дјелатности у општини са улогом подстицања општег образовања, унапређивања сталног и стручног образовања, научног рада и задовољавања културних потреба становништва. Систематски развија и његује навику читања код својих грађана, првенствено код дјеце и омладине. Према минимуму стандарда у оквиру фонда Народне библиотеке иде се ка планираном циљу: књига по становнику.

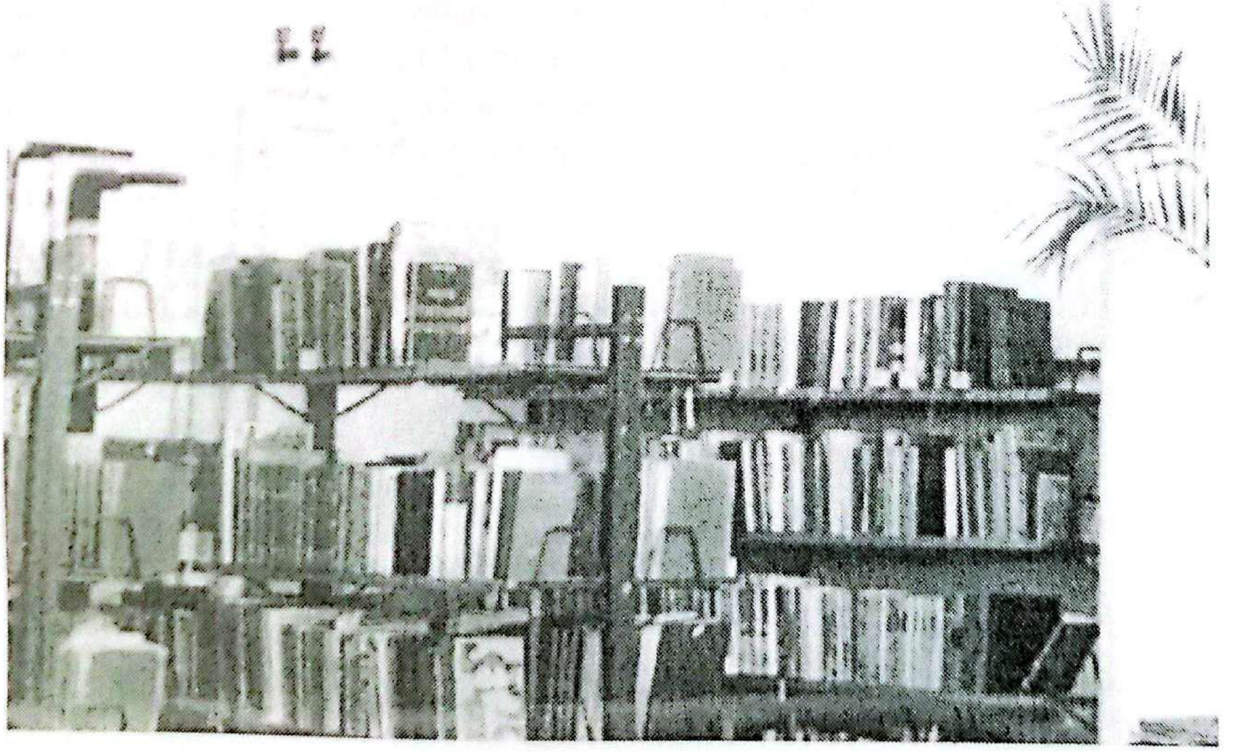

Стални "сајам књиге"

Када је од повјереника за културу при Кризном штабу примио дужност у Библиотеци, мр Алацић је на послу затекао шест радника: Загорку Михајловић, Милијану Рађу и Наду Тртић, више књижничаре, те Јелену Марковић, Драгу Ћелића и Наду Јосић, раднике на радној обавези.

Разрађен је програм непосредне активности Библиотеке, јер су то и околности захтијевале, а прије свега захтјеви читалаца и ученика, којима је књига као свакодневна потреба и феномен очигледно недостајала. За многе потезе затражена је и добијена сагласност Извршног одбора општине, поред осталог и за пријем неколико нових радника. Посао је кренуо, али ни размишљања о новим пословним потезима директора нису заостајала. Високообразован и искусан као организатор, познавалац основних услова за успјешно пословање, директор је све релације развоја прилагодио одговарајућим законским регулама, општим приликама и захтјевима грађана. У томе је добио пуну подршку, повјерење и могућности неформалног рјешавања неких битних питања, мада те околности никада није злоупотријебио. Успостављање разних облика међубиблиотечке сарадње почиње већ с новом 1993. годином, када се прелазе регионалне границе и иде до Бање Луке, Вишеграда, Београда, Новог Сада... Превасходно је било и то да се обезбиједе сигурни извори финансирања Библиотеке ради обнављања књижног фонда, одржавања и оправке зграде због повремених оштећења гранатирањем, затим за личне дохотке запослених, итд.

Напори директора на крају претходне године да покрене све виталне функције ове специфичне установе за развој културе показали су се успјешним већ у првим мјесецима сљедеће године. Тако је већ половином фебруара 1993. на његов приједлог Извршни одбор општине донио одлуку о повећању броја извршилаца у Библиотеци. Уз три постојећа виша књижничара који су својим искуством и упорношћу служили за примјер, сада су и Љиљана Мишић, економски техничар за обрачунске и рачуноводствене послове, Љубица Ђекић, административни и управни техничар, на пословима књижничара у Дјечијем одјељењу, Јелена Цицовић, учитељица и правник, за рад у Одјељењу за одрасле, на пословима вишег књижничара, Споменка

Милошевић, економски техничар, за послове књижничара у Дјечијем одјељењу. Дакле, до 1. маја 1993. године у Библиотеци је било запослено шест радника, а по међународним стандардима требало је запослити до 34 лица. Међутим, у току године у Библиотеци је заједно са директором било само осам радника који су рационализацијом послова успијевали да задовоље потребе корисника библиотечких услуга. Ево и примјера: складном редукцијом послова рад је уједињен у четири групе: Служба за обраду библиотечке грађе, с послом вођења Завичајне збирке; Одјељење за дјецу и одрасле читаоце, са видеотеком и матичном службом; Читаоница за научни и студијски рад и Читаоница за периодику; Општа служба, умјесто четири радиће два - директор и економиста, док ће послове на којима би требало да раде курири, чистачи, послужитељи у чајној кухињи и сл. обављати сви запослени према одређеном реду. Наравно, учињено је то условно: прве материјалне могућности ће измијенити систематизацију тих радних мјеста.

Обављао је свако свој задатак, али највише труда уложено је на пословима опслуживања корисника библиотечких услуга. Све је морало да буде на нивоу и по жељи читалаца. То је, несумњиво, допринијело да се у прва три мјесеца у Библиотеку учланило више од 800 нових читалаца, што је и у изузетно нормалним условима значајна бројка. То је наговјештавало да ће током те године број читалаца бити знатно већи.

Управо те чињенице почињу да упозоравају на потребу да се, ради ширења обима послова, број запослених мора повећати бар на 30 одсто прописаних стандардима, а то је 12 радника.

Размишљајући о томе мислило се превасходно на стручност оних који ће евентуално бити примљени, што је уз све друге свакодневне послове највише бринуло директора.

Олујно ратно вријеме, уз то и зима, подстакли су да се питање санације зграде Библиотеке стави међу приоритете. Систем гријања био је девастиран, кров, прозори и други елементи физичке заштите библиотечке грађе такође су оштећени од удара артиљерије и потреса. И ту је требало много труда и средстава, што је уз помоћ Општине и неких других фактора

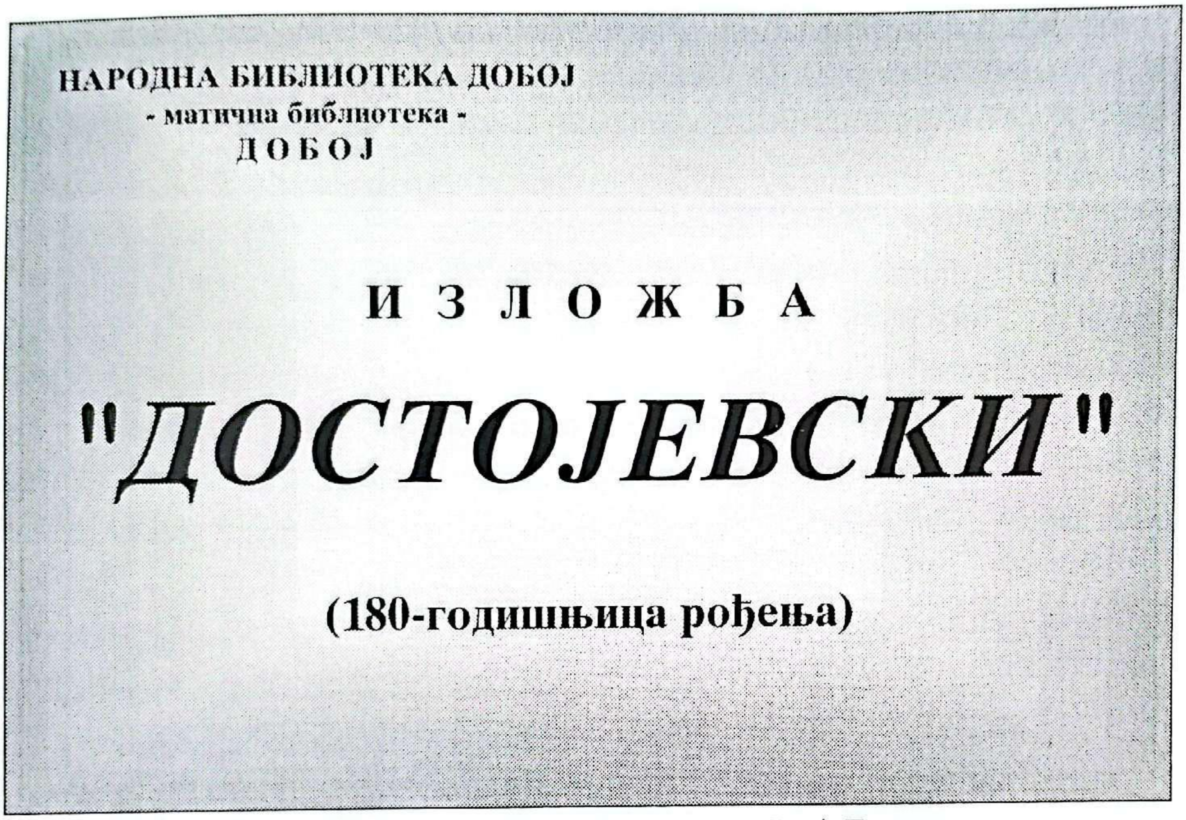

Изложба је изазвала велику пажњу посјетилаца

обезбијеђено и проблеми поступно рјешавани, при чему је посебан допринос дао ПП "Рад" из Уба.

1993. У овој години напредује и издавачка дјелатност. Поред осталог наставило се са издавањем "Економске политике", уџбеника од изузетне користи за студенте Правног и Економског факултета у Бањој Луци, а отпочеле су и припреме за обнову "Значења", часописа из области науке и културе, умјетности и образовања, који је излазио ранијих година, али се пред рат угасио. Један овакав часопис академског садржаја је и те како потребан у тим ратним околностима када се губи или отима сваки осјећај за етику и естетику, опште знање и културу. Тој чињеници свакако доприноси и нова добра књига, па се у том смислу приступило отварању нових релација за сарадњу са разним факторима културе у Републици Српској и шире, а прије свега са институцијама из те области у Београду.

С академиком Рајком Кузмановићем, ректором Универзитета у Бањој Луци, договорено је да бар по једну издату књигу или скрипта доставе као поклон Библиотеци у Добоју. Већ првих дана након контакта с Универзитетом допремљено је 14

веома вриједних књига. Акција је пренесена на Београд гдје је одмах договорено да се у САНУ одабере и достави у Добој 1275 књига различитог жанра. Истовремено је уприличена идеја о прикупљању око 5000 књига, чиме би се санирало и обогатило подручје матичности.

Културна релација успостављена је и с Народном библиотеком у Београду, посебно са мр Драганом Барaћом и управником Миломиром Петровићем, с Југословенским библиографским институтом, који је управо у то вријеме издао приручник о међународној класификацији књижног фонда (УДК систем) са свескама, што је неопходно за свакодневни рад у библиотеци.

Корисна сарадња међу првим остварена је и са Народном универзитетском библиотеком "Петар Кочић" у Бањој Луци. И професор Предраг Лазаревић, директор те високе бањолучке културне установе, изразио је спремност да лично помогне у обуци кадрова и што бржем оплемењивању библиотечког амбијента у Добоју.

У програм је уведена и обавеза претплате на дневну, недјељну и дјечију штампу и неке друге ревије и часописе, али с тим је ишло доста тешко јер још није био адекватно ријешен проблем финансирања Библиотеке.

Један важан задатак, такође, није још у цијелости обављен, а то је обилазак свих подручних одјељења и оних библиотека које су под ингеренцијом ове матичне установе. То је велики посао, јер рат је већ опустошио многе подручне библиотеке и треба их обновити.

У овој години, а и раније, уништена су многа подручна одјељења Библиотеке, па и у Которском, гдје је без трага нестао и комплет часописа "Босанска вила". Недостају финансијска средства и превоз да би се то ефикасније обављало. Осим тога, под кровом Библиотеке има све више послова који пристижу и све запослене максимално ангажују. Упркос свему, Добој и његова околина морају јачати ниво културе и стварати од овог културног здања стјециште за свеколике избјеглице које овдје треба да окријепе своју душу и освјеже надахнућа.

Нека нас бар примјери које ћемо навести увјере шта је све у постојећим мучним околностима током 1993. године учињено да Библиотека у Добоју сачува своје име, садржаје и своје функције. Све што је учињено, резултат је колективног рада и одговорности, савјести, знања и искуства већине запослених које је директор Алацић сјединио као "седам прутова" у чврст сноп. Ако бисмо неке примјере и поновили, неће бити сувишно и незанимљиво.

- Сачувани су књижни фонд и имовина од уништења - поплава, пожара, отуђења.

- Без обзира на ратна дејства настављено је опслуживање књигом око 4000 читалаца.

- Извршено је детаљно инвентарисање Библиотеке према свим законским прописима.

- Постакљени су они дијелови зграде чије је оштећење пријетило да уништи књижни фонд.

- Спријечено је десетковање организационих јединица тако да све нормално функционишу.

- Постојећи број радника у Библиотеци је недовољан и требало би постепено попуњавати упражњена радна мјеста: два стручна радника (библиотекара или језичара), два радника са ВСС друштвеног смјера, једним економистом, двије спремачице (Библиотека мора радити од 7 до 19 часова, и за то вријеме треба чистити 361 $м^2$ површине, 1512 метара библиотечких полица и обављати многе друге послове из тог домена).

- Својим шестомјесечним радом (24.11.1992. до 10.5.1993) Библиотека је успоставила сарадњу с великим бројем високих институција културе и образовања, о којима смо већ говорили.

- Библиотека је предузела и мјере оспособљавања простора за склањање материјала и запослених од ратних дејстава.

- Ова установа је до сада учинила довољно на популаризацији књиге и своје обнове и санације путем средстава јавног информисања: Радио-Београда, Радио-Добоја, локалног листа "Нови глас", а и непосредним контактима директора са угледним привредницима, културним и јавним радницима, са Срп-

ском књижевном задругом, те са књижевницима и публицистима из Београда, Новог Сада, Бање Луке, Српског Сарајева, Србиња, Подгорице, Котора, Цетиња, Ниша, Руме, Крагујевца, Приштине, Суботице, Добоја и многих других. Истовремено је дат велики допринос изради Закона о библиотечкој дјелатности који је те године и објављен у "Службеном гласнику Републике Српске".

У том периоду притицале су и нове књиге (202 књиге до преузимања дужности уз ангажовање ранијег повјереника за културу и 412 књига од 24.11.1992. до 10.5.1993. године бесплатно, и та акција је настављена веома интензивно).

Поред осталог, неопходно је било обезбиједити сигуран начин финансирања како би се наставили многи значајни послови и досадашњи велики ентузијазам запослених бар скромно материјално оправдао. Финансијским средствима треба обезбиједити и нове књиге, одређену периодику према међународним и југословенским стандардима; обезбиједити средства за посјете Југословенском библиографском институту, Народној библиотеци Србије и издавачким кућама у Београду, тражити од свих установа и предузећа која се баве издавачком дјелатношћу да овој библиотеци обавезно достављају одређен број својих нових издања, јер је то законом предвиђено.

1994. Улазак у нову годину није имао никаквих непредвиђених спотицања; библиотекари су с пуним жаром наставили рад у повољнијим околностима, утолико више што се на челу установе задржао досадашњи директор. Господин мр Алацић је, с академског нивоа знања, естетског афинитета и друштвене зрелости, за релативно кратко вријеме ојачао темеље и материјалну основу Библиотеке и новим одлучним потезима и ауторитетом скренуо пажњу многих високих институција и појединаца из домена културе. Он цијени напоре бившег повјереника за културу при Кризном штабу, који је у пресудним тренуцима рата допринио да се снажни сегмент културе и научне мисли не истргне и вине некуда гдје не би био доступан грађанима ове општине у чијем је окриљу Библиотека стасала. Често помиње

и "библиотечки трио": Милијана, Загорка, Нада, које су одољеле ратном вихору што се "мотао" око овог храма културе и благовремено му спасиле књижно благо и кров над њим.

- Библиотека је у 1994. годину ушла са 90.859 књижних јединица које су стручно обрађене према Међународним стандардима.

- Библиотечка грађа и даље се прикупља према члану 10. Закона о библиотекама: обавезним примјерком штампане ствари, куповином, размјеном, поклонима и завјештањем. Према минимуму стандарда за народне библиотеке обавеза је да из редовне годишње продукције у земљи набави најмање пет посто наслова и дужна је да од тога у слободан простор читаоцима да најмање 60 процената тих наслова. На жалост, ова библиотека тада није имала (а нема ни сада) довољно финансијских средстава за куповину књига, мада читаоци често захтијевају набавку појединих конкретних наслова и жанрова.

- Од 1. јануара до 30. септембра те године Библиотека је обогаћена са 1118 књига. Од тога је стручно обрађено 798 и стављено у функцију кориштења читаоцима. Тако је Одјељење за одрасле читаоце обогаћено са 726 књига, Одјељење за читаоце до 14 година са 65 и Завичајна збирка са седам књига. Значи да Библиотека располаже са 91.977 књига. На жалост, врло мало је обогаћена обавезним примјерцима, али упорност у захтјеву издавачима и даље остаје. Многобројни издавачи књига, публикација, музичких дјела, плаката, каталога, докторских дисертација, магистарских радова, репродукција ликовних дјела, надамо се, отпочеће да више мисле и на потребе ове библиотеке. Ваљда и због неповољних услова (помањкање возила, блокаде, гориво...) у посљедње вријеме често су касниле или уопште нису стизале периодичне публикације: новине, часописи, дјечја штампа, а све то читаоци много траже.

У Библиотеци се с много труда врши и рестаурација оштећене библиотечке грађе (лијепљење листова, ново коричење...). У протеклих девет мјесеци санирано је (поправљено) 1.265 књига. За толико је, заправо, књижни фонд обогаћен, јер би иначе све оштећене књиге ваљало расходовати.

- Током девет протеклих мјесеци ове године у Дјечијем одјељењу су уписана 673 читаоца, прочитано је 6.696 књига, а евидентирано 6.538 посјета; ово одјељење привремено води видеотеку. У Одјељењу за одрасле читаоце у том периоду учлањен је 1.361 читалац: 433 радника, 34 пензионера, 39 домаћица, 64 студента, 625 ученика основних и средњих школа и 169 осталих. Прочитано је 15.647 књига, а евидентирано је 17.376 посјета. Библиотека располаже са три неусловне читаонице које су намијењене за студијски и научни рад, читање периодике са видеотеком и за читаоце до 14 година. Највише се користи Читаоница за научни и студијски рад. Издато је на читање 265 новина и 13 часописа, а од приручне литературе издате су 873 књиге.

- Као матична, ова установа, поред редовних послова народне библиотеке, има и посебне послове: повезивање и унапређивање стручног рада библиотека, вођење евиденције о библиотекама, вођење централног каталога библиотечке грађе, итд. Ове обавезе омогућавају матичним библиотекама повећање броја радника за најмање два библиотекара са ВСС. Управо се ради посебан програм за матичне библиотеке. Популаризација књиге је стални задатак Библиотеке. Један од облика активности је организовање сталних и специјалних изложби у оквиру Одјељења за читаоце до 14 година и Одјељења за одрасле читаоце са читаоницама. Сталним изложбама обиљежаване су годишњице познатих писаца, док су на специјалним представљене књиге с посветама аутора, а излажу се и књиге које представљају раритете, те књиге од посебног значаја из неких држава (нпр., Грчке). У протеклих девет мјесеци организовано је 18 оваквих изложби.

- Завршне припреме за 21. обновитељски број библиотечког часописа "Значења" су у току и ускоро ће се појавити и донијети много прилога из области културе, науке и друштвених збивања како с подручја ове општине тако и са свих подручја Републике Српске и шире. У поменутом периоду Библиотека је издала и публикацију под називом "Требава - предјели, људи, обичаји", једну од четири које су у наредном периоду предвиђене, које ће представљати јединствену монографију ширег добојског подручја. Неколико пута у посљедње вријеме активност Библио-

теке представљена је путем штампе, радија и телевизије што иде у прилог укупној активности ове установе на популаризацији књиге. Очекујемо финансијску потпору како бисмо могли бити непосредни учесници на великим манифестацијама књиге (Сајам књиге у Београду, Андрићеве стазе, Кочићеви дани, Вуков сабор и сл.). Поново је актуелизовано повећање броја стручних радника у Библиотеци.

- Према минимуму стандарда за народне библиотеке на сваких пет хиљада становника припада један стручни радник, дакле 13 радника, а општина Добој управо има 64.000 становника. У матичној служби треба да раде најмање два стручна радника. Трећи услов за стручне раднике је развијеност библиотеке, тако да се на ових 15 стручних радника дода још шест, што чини кадровску попуну од 21 стручног радника, али се на тај број додаје 35% осталих радника (директор, административно особље, помоћно особље и др.). Тако би ова библиотека у 1994. требало да запошљава најмање 28 радника, сада има 13 радника и директор. Па ипак, основне функције ове установе због недовољног броја кадрова до сада нису нити ће доћи у питање. Штавише - у раду се свакодневно биљежи напредак.

1995. На почетку 1995. године Библиотека је посједовала 91.977 књига (без периодике), а током године набављене су 1223 књиге (углавном поклони) и 1251 периодична публикација.

Значајно је напоменути да је библиотечка грађа разврстана према међународним стандардима, који су и код нас прихваћени, у **девет основних група** са подгрупама:

0 - Опште. Наука и знање. Организација. Информације. Опште основе науке и културе. Библиотекарство.

1 - Филозофија. Психологија. Метафизика. Логика. Естетика.

2 - Религија. Теологија. Природна теологија. Митологија.

3 - Друштвене науке. Закони. Управа. Социологија. Политика. Право. Војна наука. Образовање. Трговина. Саобраћај.

4 - (Лингвистика пренијета у групу 8 - Књижевност).

5 - Математика и природне науке. Астрономија. Геодезија. Физика. Хемија. Геологија. Ботаника. Зоологија.

6 - Примијењене науке. Медицина. Технологија. Хигијена. Фармација. Пољопривреда. Техника. Шумарство. Сточарство.

7 - Умјетност. Рекреација. Разонода. Спорт. Урбанизам. Архитектура. Сликарство. Музика.

8 - Језици. Лингвистика. Књижевност. Филологија. Стране књижевности.

9 - Географија. Биографија. Историја. Истраживање. Путописи.

Наведене групе се даље разврставају на своје подгрупе, такође према Универзалној децималној класификацији (УДК).

Од почетка рата нестало је 46.645 књига (највише у подручним одјељењима којих је било 22 на подручју општине Добој. Нестало је и 778 касета. Укупно оштећење књижног фонда у рату је у вриједности 507.302 DM.

Многе подручне библиотеке потпуно су у рату уништене, на примјер, у Костајници и Которском, гдје је библиотечка грађа била и најбројнија и најсређенија. Књиге су покрадене, растурене, расквашене, изгорјеле... Било је и примјера вандализма.

Библиотека је током цијеле године била доступна грађанима, са радним временом од 60 часова седмично (од 7 до 18 и суботом од 7 до 12, а једно вријеме и до 13 часова).

У протеклој години у ову установу су се учланила 2.762 читаоца.

У Одјељењу за читаоце до 14 година прочитано је 17.827, а у Одјељењу за одрасле 34.233 књиге. Ово одјељење је посјетило 35.306 грађана. Највише је прочитано књига из области књижевности и науке о језику - 28.089, из археологије, географије, историје 1.089, филозофије и психологије 926, те из друштвених наука 902 књиге.

Читаонице је посјетило 980 корисника наших услуга којима је издато на читање 1.028 новина, 26 часописа и 1.525 књига.

Према наведеним подацима може се закључити да се живот у овом храму надахнућа и културе поново разбуктава, да је овдје

стјециште свих грађана жељних књиге и сусрета с умотворинама прохујалих времена које они налазе у књигама, затим с великанима српске и свјетске књижевности претходног и овог вијека, па непосредно с младим писцима које је Добој изњедрио посљедњих деценија и година. Све се то могло сагледати и на двадесетак изложби које је Библиотека организовала, приликом књижевних сусрета под овим кровом и другим просторима гдје су заједнички организовани монолози, лирика и епика надахнутих писаца и умјетника.

Вишедневне изложбе организоване су о пјесништву и уопште књижевном стваралаштву Бранка Радичевића, Милана Ракића, Стевана Сремца, Јована Јовановића Змаја, Ђуре Јакшића, Војислава Лубарде, Милоша Црњанског, Слободана Селенића, Јесењина...

Грађани Добоја такође су имали прилику да разгледају специјалне изложбе с насловима: "Књиге грчких писаца", "Нови наслови књига у полицама Библиотеке", "Књиге са посветом аутора", "Нове књиге које су представљене на сајму књига", затим су биле изложене књиге из области филозофије, религије, политике, права, математике, те о Николи Тесли, из области физике и посебна изложба под насловом "Наставна библиотека". Није једноставан посао организовати овакве изложбе, јер се све то ради према укусима читалаца, а тај укус треба испитати. Очигледно је да су посленици ове библиотеке у томе већ успјели и положили испите.

На жалост, понекад су и разочарани, једноставно зато што откривају и не баш мали број неодговорних читалаца код којих се књиге дуго задржавају, враћају их оштећене и неупотребљиве, или их уопште не враћају.

Још један значајан и врло радо прихваћен потез учињен је у Библиотеци на иницијативу директора, који је најављен и припреман прошле године. У овој години, наиме, штампана су два броја часописа "Значења" са текстовима из области науке, културе и друштвених збивања. То су бројеви 21 и троброј 22-24. Извршни одбор општине и његов предсједник уважио је објашњење и захтјев директора и обезбиједио средства за плаћање штампања часописа, док се ауторима још ништа не може обећа-

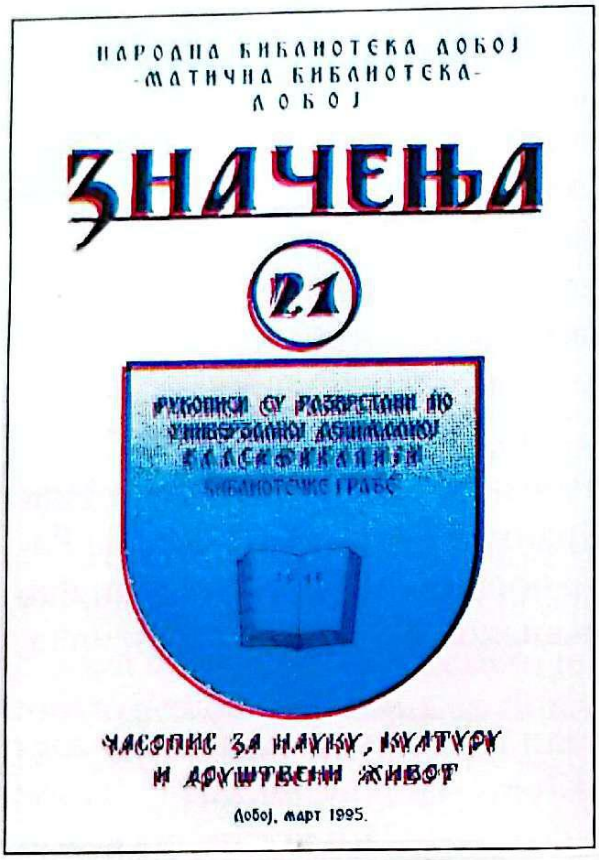

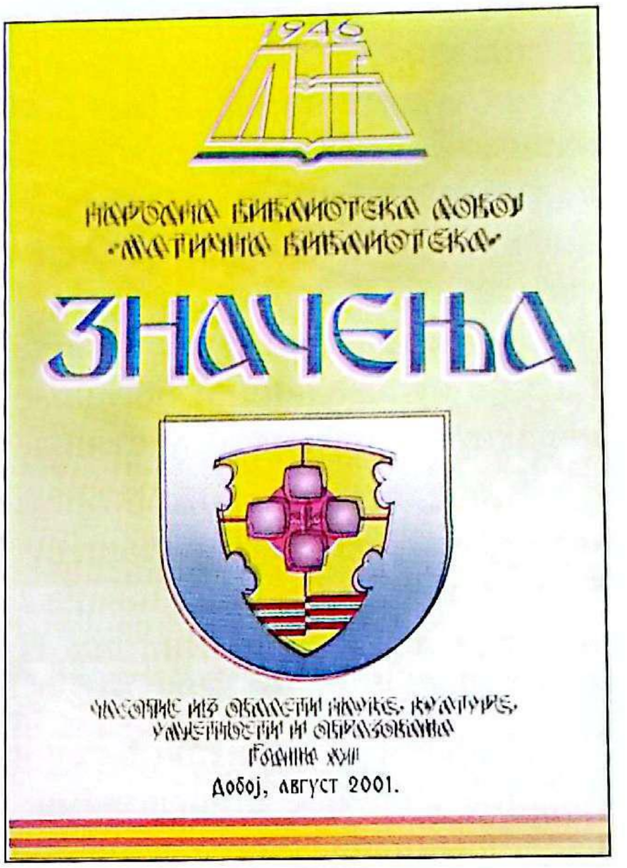

Уз помоћ Извршног одбора Скупштине општине часопис "Значења" постао је саставни дио књижног фонда Библиотеке: 21. обновитељски и 41. посљедњи број часописа

ти. Уосталом, ни један од њих до сада није своје прилоге условио новчаном накнадом. Часопис је високо оцијењен од мериторних личности које су дале подршку и препоруку за наставак издавања ове вриједне публикације. Очекује се, као и на почетку, помоћ привреде.

Ратно предсједништво општине Добој на сједници одржаној дана 3o.o9.1995.године, д о н о с и

З А К Љ У Ч А К

1. Подржавају се напори Народне библиотеке Добој, као издавача, за издавање сљедећег броја часописа "Значења" и препоручује правним субјектима да у складу са могућностима материјално помогну излажење часописа.
2. Одобрава се ангажовање 2.ооо динара буџетских средстава за трошкове излажења часописа.

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ДОБОЈ
РАТНО ПРЕДСЈЕДНИШТВО ОПШТИНЕ

ПРЕДСЈЕДНИК
РАТНОГ ПРЕДСЈЕДНИШТВА
Драго Љубичић

Број: o1-o12-2-17-13/95
Добој, 3o.o9.1995.год.

Према Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста од децембра 1995. године утврђено је да минималан број извршилаца у Библиотеци, у односу на стандарде, треба да буде 30. Сада, међутим, у Библиотеци ради свега 12 лица, па је од Завода за запошљавање у Добоју затражено да, по могућности, обезбиједи три извршиоца са ВСС за рад у Библиотеци. О томе постоји и сагласност Извршног одбора општине. Из буџета Републике Српске стигло је Библиотеци у току године 19.006, а из буџета Општине 7.000 динара, што је недовољно јер се тим износом могао подмирити само дио потреба. То су, ипак, прве капи које ће за собом повући, прије или послије, прави млаз!

РЕПУБЛИКА СРПСКА
ОПШТИНА ДОБОЈ
ИЗВРШНИ ОДБОР

Број: 01-012-1-122-9/94
Добој, 20.09.1994.год.

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА -
МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ

Д О Б О Ј

ПРЕДМЕТ: Обавијест о закључку Извршног одбора.

Извршни одбор општине Добој на својој 122. сједници, одржаној дана 20.09.1994. године, разматрао је Извјештај о раду Народне библиотеке Добој за I полугодиште 1994. године и донио слиједећи

З А К Љ У Ч А К

1. Усваја се Извјештај Народне библиотеке - матичне библиотеке Добој за период I - VI 1994. године.

2. Задужује се Општински секретаријат за друштвене дјелатности, опште управне послове и буџет и Општински секретаријат за урбанизам и стамбено-комуналне послове као и ЈП "Добојинвест" да у складу са могућностима:

а) разријеше на одговарајући начин смјештај и обезбиједе основне услове рада Народној библиотеци - Матичној библиотеци Добој,

б) изнађу одговарајуће изворе средстава за адаптацију простора, набавку основне опреме и материјалних средстава и подрже пројекте библиотеке, посебно загријавања и освјетљавања (застакљивање и инсталација бар 5 радијатора),

в) у прописном року обаве усаглашавање нормативних аката Библиотеке са Законом о библиотечкој дјелатности и другим законима који се односе на ову дјелатност,

г) ову активност синхронизују са Министарством за просвјету, науку и културу Републике Српске.

ДОСТАВЉЕНО:

1. Народној библиотеци Матична библиотека Добој
2. Општ.сек.за друштв.дјел. општ.упр.посл.и буџет
3. Општ.секр.за урбан.и стамб.ком.послове
4. ЈП "Добојинвест" Добој
5. Архива

ПРЕДСЈЕДНИК
ИЗВРШНОГ ОДБОРА
Борислав Паравац

У Библиотеци упорно иду даље са захтјевима, јер су то захтјеви времена и читалаца. Тражи се нови, много већи простор. Површина корисног простора сада је 391 м², а требало би да износи од 1800 до 3.100 м². Већи простор је потребан за рад, културне манифестације, за састанке, клубове, књижару, књиговезницу, радионицу за одржавање зграде, итд. Општина као оснивач, архитекте и урбанисти, којима то сада "пада на душу", треба да обезбиједе нови простор који ће бити услован бар наредних 20 година. То ће, ако треба потписати и грађевинска инспекција, која је својим рјешењем дала дозволу за коришћење неких просторија на привремену употребу. "Надам се", рече једном у шали директор Алацић, "да ће по глави становника у овој библиотеци падати све више књига, а не цигли".

1996. Обим књижног фонда Библиотеке на крају претходне године износила је 91.977 књига и 775 примјерака периодике, а до конца године набављено је 1.639 књига и 30 годишта периодике из Републике Српске и СР Југославије. Сврстано према жанру приспјело је 578 примјерака периодике, 37 књига из лингвистике, 447 из наше књижевности, 345 из стране и 232 књиге за дјецу. Тиме је план набавке библиотечке грађе у 1996. години не само испуњен него за 36,5 одсто премашен. Једини недостатак у томе је да је већина књига оштећена, јер су углавном поклоњене Библиотеци као резултат сталне акције и позива грађанима да помогну обогаћивање књижног фонда. О квалитету књига које стижу као поклони, како је закључено у Библиотеци, водиће се више рачуна, мада се многе оштећене могу довести у функцију библиотерапијом (увезивање, лијепљење, поправак корица).

Како је у претходном дијелу текста наглашено, постоје неке "више силе" којима се колектив Библиотеке не може апсолутно и коначно супротставити. То су оштећени дијелови објекта, који прелазе из године у годину и све више пријете књижном фонду. Нису стигла неопходна средства која су потраживана, а оно што се властитим напорима радника Библиотеке може учинити, то је и учињено. Треба упозорити и на то да су просторије Библиотеке ненамјенске и да свако покретање књига на полицама, што се често чини стављањем тамо гдје им је мјесто,

доводи до њиховог руинирања. Све су то објективне тешкоће које на свој начин "допуњују" редовне или додатне програме рада ове установе.

У току 1996. године у Библиотеку је уписано 3.305 нових читалаца што је 5,2 одсто укупног броја становника. Одјељење за читаоце до 14 година посјетило је 49.374 дјечака и дјевојчица који су прочитали 47.053 књиге; у Одјељењу за одрасле читаоце регистровано је 58.709 грађана, а прочитано је 57.009 књига. Све ове бројке у односу на претходну годину повећане су просјечно за око 50 одсто, што много говори, прије свега о томе да је ратна олуја прешла ове просторе и оставила нам их разорене, па грађани сада настоје да се ослобађају траума, у чему им очигледно помаже и књига као најбољи и највјернији пријатељ.

У току године организовано је двадесетак изложби књига које су обиљежиле личности и дјела познатих писаца, научника и умјетника, истовремено је презентована издавачка дјелатност Библиотеке у току рата, а изложене су и књиге које је Библиотека добила током рата. Ова година, као 50-годишњица постојања и рада Библиотеке, обиљежена је репрезентативном изложбом дјела нобеловца Иве Андрића са приказом његовог живота и стваралачког рада. Радници Библиотеке посјетили су сајмове књига у Бањој Луци и Београду. Било је корисних сусрета са више издавача, којима су поклоњени примјерци часописа "Значења" и друге публикације које је Библиотека издала током претходних ратних година, али и овој установи је од тих саговорника касније стигло по неколико драгоцјених издања.

Библиотеку чешће посјећују представници средстава јавног информисања, а у регионалном листу "Свитања" сада је и стална рубрика "*Са полица Библиотеке*". У посјети је била и група војника ИФОР-а (Скандинавци). Интересовали су се за Теслу и Пупина. Пријатно су се изненадили када смо им представили дјела Ибзена Гулдбрансена, Стриндберга и других познатих писаца њиховог поднебља.

Стање с кадровима и пословним простором још је - статус кво! У Библиотеци ради 16 запослених, па је очигледна потреба

за новим стручним кадровима и у вези с тим постоји у Општини захтјев за рјешавање тог проблема. Према утврђеним стандардима Библиотека, с обзиром на своју велику и разуђену функцију, у овим условима треба да има бар минималан број од 30 до 32 предвиђена извршиоца. У току ове године примљен је један радник са VII степеном стручне спреме који је распоређен у Матичну службу на мјесто инструктора за народне и високошколске библиотеке.

Неће бити сувишно ако се помене и то да су стручни радници Библиотеке пружили уредничку, лекторску и коректорску помоћ издавачима и ауторима више публикација, као што су: монографија "550 година Кожуха", "Синови Озрена" (издање "Свитања"), монографија о Привредној банци АД Добој, итд. Мислимо да није пренаглашено ако и на овоме мјесту поменемо јединствену подршку Извршног одбора и Скупштине општине уређивачкој политици "Значења" (доказ за то је да смо управо добили финансијску помоћ за наредни број који ће се појавити почетком 1997. године) и политици установе уопште у програмирању и спровођењу задатака на унапређењу књижног фонда, ширењу дјелатности унутар и изван. Сигурни смо и у то да се има у виду и све чешће истицање Библиотеке као фактора у развоју културе уопште као повод и допринос корисним активностима појединих служби и стручних и политичких тимова добојске општине. Респектују се и друга признања: захвалнице, плакете и други облици, затим афирмативна писања у средствима информисања, иступи познатих личности из културе на разним еминентним скуповима, признања и похвале који се доносе са разних културних естрада, итд.

1997. Нова година "поклонила" је нове читаоце и нове књиге, тако да су полице сада богатије за 1.372 књиге и 53 годишта периодике. Укупан књижни фонд повећан је на 94.988 наслова и 875 годишта периодике. Књиге су стигле углавном од издавачких кућа из Републике Српске и СР Југославије, а нешто и од међународних организација и аутора. Купљен је незнатан број књига, јер нису пристигла сва неопходна средства из буџета Републике намијењена за обнову књижног фонда.

И многи други подаци потврђују континуирани напредак ове установе: у току године у Библиотеку је уписано 3.585 читалаца, што је 5,6 одсто у односу на укупан број становника у добојској општини. То је још испод утврђене пројекције стандарда која је 10 одсто у односу на укупан број становника, али се поређењем са уписом у другим библиотекама у Републици Српској знатно повећава.

Библиотечке читаонице у току године посјетило је 3.115 читалаца, а радници Матичне службе обишли су подручна одјељења ове библиотеке и народне библиотеке на подручју матичности; сви радници су посјетили сајмове књига у Београду и Бањој Луци. Реализоване су 44 информације и на разне адресе отпремљен велики број часописа "Значења" и друге периодике.

Слиједећи девизу "књигу све ближе читаоцу", организовано је у току године 20 изложби књига најпознатијих књижевних, научних и културних стваралаца те презентоване најновије књиге набављене током године. Почетком марта у просторијама Библиотеке одржан је сусрет библиотекара Руме и Добоја, уз учешће ликовних умјетника из оба града као и конференција за новинаре поводом промоције књиге о добојској Болници. Ријечи о књизи чуле су се више пута на радију, телевизији, читане у многим новинама и у другим публикацијама и ревијама. Библиотека активира завичајно одјељење које има врло значајну и специфичну улогу у оквиру заштите културних добара, а посебно активност на пословима израде базе података, уникатa, обавезних примјерака, старе и ријетке књиге. Ово одјељење тежи да садржајно обухвати историјски и савремени аспект општине и регије. Стога је завичајни фонд Народне библиотеке у Добоју смјештен у посебним просторијама, издвојен из општег фонда, а свака његова збирка чува се одвојено. Усљед недостатка простора збирке завичајног фонда смјештене су у неколико неодговарајућих просторија и похрањене у врло скучене, пренатрпане полице.

Стручни каталог ове збирке је издвојен а грађа довољно систематизована. Магистарски и докторски радови, те фонд старе и ријетке књиге проведени су кроз алфабетски каталог и на полицама смјештени хронолошки.

У 1997. години Збирка је обогаћена са 27 књижних јединица, прикупљени су многобројни прилози за збирку исјечака из штампе, набављено је и припремљено за кориштење свих 49 бројева "Свитања", итд. Прикупљене су и друге локалне новине и библиотечка грађа завичајног карактера, евидентирани чланци из књига, часописа и осталих публикација које су интересантне за Завичајну збирку. На ову дужност примљен је веома стручан и вриједан библиотекар.

Библиотека је наставила са издавањем часописа "Значења", у чему има наглашену подршку Извршног одбора Скупштине општине. Урађена су још два броја "Значења" (28. и 29) и за штампу припремљен јубиларни, тридесети број.

Такође се озбиљно ради на припремама за објављивање библиографије стручне литературе Библиотеке.

1998. Прво ћемо представити оно што Библиотеци потврђује њено име и суштина, а што се и у извјештајима о раду посљедњих година истиче на прво мјесто.

Директор Алаџић: "Захваљујем се за користан договор, а сада можемо у хотел на пиће..."

Ова установа као матична библиотека и даље све више потврђује и шири матичност и стручну ингеренцију у односу на народне библиотеке матичности.

У овој години Библиотека располаже фондом од 95.796 књига и 858 годишта периодике (око 120.000 књижних јединица; издато је на читање 94.312 књига, 3.670 новина и 227 часописа; број књига по становнику је 1,44; Библиотеку је посјетило 96.695 грађана; број запослених је 18 (58% минималних потреба).

Књижни фонд је обогаћен за 808 књига, од чега 539 поклоњених, 11 обавезних примјерака, а 258 књига је купљено на сајмовима књига у Бањој Луци и Београду, као и од других издавача, захваљујући намјенским средствима која је први пут од 1992. године додијелило Министарство науке и културе Републике Српске. Квалитет набављених књига сасвим одговара, а што је посебно значајно, овом набавком су увелико испуњене жеље читалаца, које се редовно евидентирају и подстичу на тражење књига по жанровима, ауторима и другим захтјевима. Те жеље, истовремено, упозоравају и "откривају" да је структура фонда у том погледу незадовољавајућа.

Све нове књиге су стручно обрађене и придружене постојећем књижном фонду и тако стављене читаоцима на располагање, а они су о томе претходно обавијештени путем Радио-Добоја и регионалног листа "Свитања".

Набављеном књижном фонду треба додати и 2.550 књижних јединица које су биле потпуно оштећене, неупотребљиве, али су на веома стручан начин ревитализоване или потпуно обновљене и поново враћене читаоцима на кориштење. Можда ће звучати парадоксално, али је битно нагласити да су овако обновљене књиге квалитетније укоричене у односу на нове, зато што се овај посао обавља ручно и са квалитетним материјалом. И још нешто, по нечему и најбитније: то су највећим дијелом издања која се сигурно неће више појављивати, јер су раритети и веома популарна дјела из разних области и њих ученици, студенти и научни радници радо траже и користе. Посебно радује усхићење читалаца када "открију" да Библиотека посједује такав примјерак књиге који је по нечему и незамјенљив.

Тако се ради у овој библиотеци: стално неке новине, изненађења, пријатна свакако, необична, корисна; и директор и његови непосредни сарадници очито имају осјећај шта жели читалац, али и како до тога доћи. И није онда никакво чудо када неки интелектуалац, оптерећен бременом стварности и свакодневним иритацијама, у свако доба дана одједном искочи из сједишта и право у Библиотеку. Тамо нађе кутак тишине и, као немарним и поспаним погледом, прелази хрбате поређаних књига на дугим полицама, а онда се дигне и замоли библиотекара да му извуче оно што је фиксирао. И ту остане док га неки дио садржаја, који је ту баш ради таквих, не покрене из летаргије. Неки сврате и код директора, увијек готовог и љубазног за сваког и за разговор о свему, при чему се дневне кулоарске теме апсолутно искључе.

Разни међународни, југословенски и бх. стандарди који се односе на библиотеке свакодневна су "опсесија" и директора и његових сарадника. Јер, када се у много чему стартује безмало од нуле, ваља уложити пуно напора да се крене напријед, а онда постићи стабилан прогресиван континуитет. На примјер, број корисника библиотечких услуга у 1998. години већи је за 19,5 одсто у односу на претходну годину, што је за честитати, али је циљ овог колектива да се проценат од 6,7 одсто уписаних у односу на број становника добојске општине повећа у овој години бар на осам, а у 2000. десет одсто, чиме би испунили минимум библиотечког стандарда. У Библиотеци, што је веома битно, сматрају то реалним.

Занимљиве су и ове бројке: у Одјељењу за читаоце до 14 година у 1998. години учињено је 43.095 посјета и прочитано 38.929 књижних јединица; Одјељењу за одрасле читаоце посјету је учинило 53.696 читалаца, што је за 37,72 одсто више него у 1997. години, а и број прочитаних књига већи је за 37 одсто.

У Одјељењу за одрасле читаоце, што је свакако један од корисних па и напорних послова, врши се свакодневно едукација кадрова са мањим радним искуством из области библиотекарства. Тако ће и они ускоро бити самостални и стручнији на свом радноме мјесту.

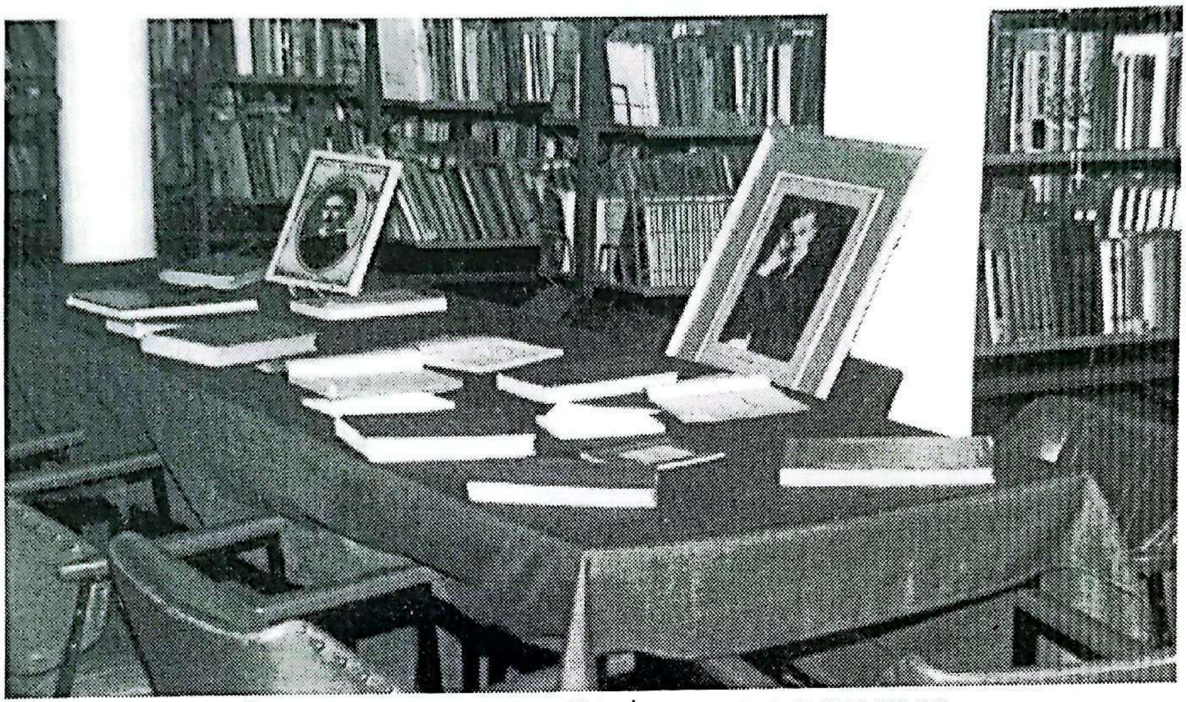

Велики научник нашег соја; даљина више нема
- Тесла је ликом и дјелом с нама

Како је већ наглашено, прије рата су на подручју општине Добој била 23 подручна одјељења Библиотеке и с тим бројем овај град је био на првоме мјесту у бившој БиХ. Из три одјељења књиге су враћене Библиотеци раније, а 20 подручних одјељења било је у функцији прије рата.

Након завршетка рата извршена је детаљна анализа и установљено да функционише свега шест одјељења, која су прије рата имала 11.479 књижних јединица, а сада их је на терену тек 4.116. "Од 23 одјељења које је Народна библиотека Добој имала ... са књижним фондом од око 30.000 књига, уништено је 26.010, а сачувано 4.116 књига" (из извјештаја Општини и Влади Републике Српске 2.4.1997). Да је, и како, извршен прави вандализам над сеоским библиотекама, говорили смо у претходном дијелу текста. Била је то за одређене групе права "Алајбегова слама".

У Одјељењу за одрасле читаоце конституише се управо реферат који ће бити стављен у функцију и обезбиједити да се у села добојске општине врати библиотекарство а тиме и култура која је ретардирана ратом, као, уосталом, и све наше друштвене средине. У том смислу траже се и неопходна финансијска средства за набавку књига и библиобуса.

У Библиотеци очито имају осјећај за оно што треба да буде у фокусу широког круга грађана, ученика, студената, научника и других, па од тога полазе и, рецимо, уређивањем библиотечког часописа "Значења", при организовању изложби књига, књижних група, презентовању имена и дјела еминентних писаца и научних радника. Други би, негдје тамо, ову или ону област издвајали из УДК система и, као за посебну еминенцију, организовали уже трибине за мање књижне групе, на штету осталих и на жалост оних који желе и чији је циљ емитовање масовне културе.

За ове друге Библиотека се оглашава сваке године, па и ове 1998, када су колоне грађана обишле штандове тих изложби, премда се то одвијало на релативно скученом простору од 175,25 квадрата. Тако су организоване изложбе:

"Никола Кољевић - годишњица смрти", "Десанка Максимовић - годишњица рођења", "Јован Дучић - вечери поезије", "Данило Киш - нове књиге - сабрана дјела", "800 година манастира Хиландар", "50 година штампарског предузећа Графичар Добој", "Прва примјена Караџићевог писма". "Ријетка и стара књига из Завичајне збирке", Књиге са посветом аутора Библиотеци", "Живот и дјело Алексе Шантића", "Аутори и издавачи добојске регије", "Поводом Вуковог сабора", "80 година пробоја Солунског фронта", "Нове књиге у Библиотеци".

Изузетну пажњу привукла је изложба "Ријетка и стара књига" из Завичајне збирке, тако да су је посјетили и ученици из основних и средњих школа. Такав организовани начин посјете био је и неким другим изложбама.

У овој години биће забиљежене многе корисне посјете радника Библиотеке сајмовима књига у Београду и Бањој Луци, те позоришним представама, промоцијама књига, разним предавањима, гдје се одлазило углавном колективно. То је било могуће захваљујући дозначеним средствима Министарства за науку и културу РС, али ће остати неиспуњена жеља и потреба за још низ корисних и чак најављених и договорених посјета. Требало је посјетити библиотеке у Београду, Новом Саду, Ћуприји, Руми, затим у Солуну, па Библиотеку манастира Хи-

ландар, патријаршијску библиотеку у Београду и друга мјеста и културне установе. Тако су те посјете остале као програм за наредни период, наравно, ако пристигне довољно средстава из буџета Републике и општине. Едукација кадрова и прикупљање искустава велика је корист која се оваквим посјетама стиче.

Завичајна збирка с новим статусом у оквиру Народне матичне библиотеке постаје изузетно значајан фактор у сакупљању и заштити културних добара, у чему су корисне сугестије дате од стручњака Завичајног одјељења Библиотеке града Београда. Представници наше библиотеке даровани су књигом са посветом "Грађа за библиографију југословенске и стране књиге у Београду".

Трагајући за могућим изузетним књигама и другим писаним материјалом сарадници Завичајне збирке су у просторијама Регионалног архива у Добоју пронашли 181 примјерак часописа "Босанска вила", листа за забаву, поуку и књижевност, који је у Сарајеву излазио од 1885. до 1914. године. Представља вриједно свједочанство о културним и другим активностима Срба у Босни и Херцеговини крајем XIX и почетком XX вијека. Многи бројеви "Босанске виле" су комплетирани, означене странице, сачињен списак пронађених примјерака по годиштима и убиљежене друге важне појединости из садржаја и техничке опреме листа.

У 1998. години Библиотека је издала три броја библиотечког часописа "Значења" са темама из области науке, културе, умјетности и образовања са укупно 132 прилога на 687 страница.

Стручност запосленог особља је задовољавајућа, јер од 18 запослених још само три радника нису положили стручни испит. Едукација кадрова и у наредној години биће једна од обавеза и стални процес стручног оспособљавања. Библиотека ће максимално активирати своју матичну функцију ради повезивања библиотека на региону, оживљавања њиховог рада, а уз то ће радити на анимирању обавезе појединих општина, које као да немају слуха за библиотекарство и његову улогу у укупном развоју културе на свом подручју.

1999. У овој години је већ било могуће утврдити тачнији број становника у добојској општини у односу на претходне ратне и поратне године. Тај број становника је важно нагласити да би се могли реалније планирати и остваривати задаци Библиотеке и појединих њених служби, а он је знатно већи - 74.596 становника. То је утолико веће упозорење пошто би се, ако би активност стагнирала (што се, ипак, овдје неће и не може догодити), резултати рада у процентима (а према томе и у суштини) смањили. Напротив, рекао би директор Алаџић, више становника - - више читалаца - више књига. То је и логично, али зато, како рекосмо, треба појачати настојања и енегрију, а тога у овој установи има довољно.

Ове године забиљежен је скок у укупном броју књига у фондовима Библиотеке: 96.818 (око 125.000 књижних јединица). Ако то рашчланимо на значајне детаље, стање у фонду изгледа овако: од укупног броја 24.986 су књиге за дјецу, на страним језицима 530, домаће серијске публикације 39 наслова, 29 наслова часописа и 10 наслова новина. Број књига по становнику је 1,3, број прочитаних књижних јединица по читаоцу 22,8, визуелна грађа 89...

Ево и основних података о томе како је кориштена та грађа: у 1999. години уписано је 4.337 нових читалаца, а на читање је издата 97.871 књига, 3.335 новина и 80 часописа. Међу полицама Библиотеке током године било је 103.615 посјетилаца, а то је оно што прије свега треба да подстиче посленике власти и културе на стално обогаћивање књижног фонда да би "по глави становника" било више књига, онолико, заправо, колико љубитеља књиге годишње зарони у свијет књиге. Овдје се то очигледно сустиже.

Библиотечки кадар обухвата 17 стручних библиотечких радника, осталих 4; један магистар наука, шест радника с високом стручном спремом, седам с вишом и седам са средњом стручном спремом. Шеснаест радника је положило стручни испит.

Завичајна збирка, која заузима адекватно мјесто, пуни се: обавезним примјерцима, сарадњом с појединцима, архивом, му-

зејом и другим библиотекама, а структуру фонда чине монографске публикације: 721 књига, 13 сепарата, 11 уџбеника и један албум. Серијске публикације: 24 новине (број наслова), осам часописа, пет годишњака, затим пет каталога изложби, 28 магистарских радова и докторских дисертација, 371 фотографија, те туристички водич, позивнице, зборници, алманаси, календари, извјештаји, билтени, исјечци из штампе, музикалије, рукописна грађа, итд.

У овој години извјесно су побољшани услови рада: санирано је (још прошле године) централно гријање, а ове године у сваку канцеларију и друге радне просторије набављене су кварцне пећи које се користе у прелазном периоду - прије укључења централног гријања. Набављене су и нове полице за смјештај библиотечке грађе, телефакс и телефонска централа која опслужује осам телефона, а од рачунарске опреме набављена су два персонална рачунара са процесором, затим ласерски и деск џет штампач, скенер, CD ROM читач, модем...

Услови рада су нешто бољи у односу на стање из претходних година, али још не представљају ни минимум кога налажу унутрашњи и међународни библиотечки прописи, стандарди и

Вишеград је чести домаћин посленицима културе: делегација добојских библиотекара у посјети историјском граду на Дрини

препоруке. Према томе, ваља наставити с напорима за побољшање услова рада. Обављање послова из домена матичности библиотеке на терену незамисливо је без службеног аута, што у 2000. години треба да буде међу приоритетима.

Структура књига издатих на читање према Универзалној децималној класификацији библиотечке грађе је сљедећа: страна књижевност 23.359 (45%), југословенска књижевност 22.473 (43,30%), примијењене науке 1.040 (2,0%) и природне науке 963 (1,85%).

На извору историје и Андрићевог надахнућа - с лијева: директор Алацић са сарадницима Невенком Божичковић, Надом Тртић и Драганом Мићићем

Након обиласка ћуприје на Дрини: у гостима у вишеградској Народној библиотеци с директором, госпођом Стојком Мијатовић

У оквиру Одјељења за одрасле читаоце издате су 3.364 књиге, чија је структура према Универзалној децималној класификацији сљедећа: опште 634 (19%), религија 449 (13%), умјетност 441 (13%), примијењене науке 413 (12%), наука о језику 336 (10%), књижевност 284 (9%)...

Сваком раднику у Библиотеци је на уму да се у оквиру популаризације књиге што чешће организују разне културне манифестације. Већ је речено да је простор у приземљу зграде (Одјељење за одрасле читаоце) најчешће "ревија" популарних књига и њихових аутора. Споменућемо само неке од многобројних изложби у том библиотечком "амфитеатру": "*Поводом смрти академика Радомира Лукића*", "*Стари београдски књижари и издавачи*", "*Душанов законик, 650 година од проглашења*", "*Српски преводиоци писане ријечи*", "*Стогодишњица смрти Анастаса Јовановића, првог српског фотографа и 50-годишњица југословенске кинотеке*", "*Компаративна изложба Вук-Доситеј*", "*Симо Матавуљ - годишњица рођења*", "*Данте Алигијери*", "*О животу и смрти Милорада Павића и Данила Киша*", "*Како не треба користити библиотечку грађу...*" (изложене поцијепане књиге и оне са разним ружним порукама и баналним цртежима некултурних читалаца). О овим изложбама писале су многе новине у Републици Српској и београдска штампа, а и локални листови, електронски медији (ТВРС, ТВ Добој, Радио-Добој).

Директор Библиотеке и неколико сарадника присуствовали су културној манифестацији "Вишеградске стазе" у Вишеграду, посвећеној нобеловцу Иви Андрићу. У оквиру ове манифестације одржани су Трећи сусрети библиотекара Републике Српске и Скупштина Друштва библиотекара Републике Српске. Током маја у просторијама Библиотеке засједала је оснивачка скупштина Савеза књижевника СРЈ-Подружница за РС Бања Лука - Пододбор Добој. Послије службеног дијела одржано је књижевно вече Књижевног клуба "Трудбеник" из Добоја.

У регионалном листу "Свитања" у редовној рубрици под насловом "Из Народне матичне библиотеке Добој" објављени су подаци о најчитанијим књигама, новим насловима и другим активностима ове културне установе.

У првом полугодишту ове године радници Матичне службе нашли су довољно времена да обиђу библиотеке виших, средњих и основних школа у граду и специјалну библиотеку привредне организације "Трудбеник" у Добоју. Том приликом прикупили су податке о условима у којима библиотеке дјелују, техничкој опремљености и степену стручног библиотечког рада. Заједничко за све школске библиотеке је њихова немогућност набавке основне библиотечке грађе, тј. довољног броја наслова, програмом прописане лектире усљед недостатка новчаних средстава. Већина библиотека не посједује карте књиге, чланске карте, карту читаоца, инвентарне књиге воде се погрешно, а стручни каталог не посједује ни једна школска библиотека. Скромни фондови у школским библиотекама узрок су све веће потражње лектире у Народној матичној библиотеци, па је ова установа присиљена да се у набавној политици прилагођава и усмјерава највише према потребама ученика.

С обзиром на то да је један од основних послова матичне библиотеке старање о стручном усавршавању, радници Матичне службе су с колегама из других служби Библиотеке учествовали у осмишљавању програма за едукацију библиотечких радника за самостално обављање стручних послова у складу са међународним стандардима и правилима те припремање радника за полагање стручних испита.

Модерно, брзо, елегантно... компјутери на свим пословним линијама

ПРОГРАМ ЕДУКАЦИЈЕ БИБЛИОТЕЧКИХ РАДНИКА
народних библиотека са подручја матичности Народне библиотеке Добој у 2001. години
(Добој, Српски Брод, Дервента, Модрича, Шамац, Вукосавље, Петрово и Теслић)

Р.Б.	ТЕМЕ – Назив тема	Блок часова	ПРЕДАВАЧИ	Вријеме извођења	Датум
1	2	3	4	5	6
	Отварање семинара		Директор,	08,00 – 08,20	
1.	Законска регулатива из области библиотечке дјелатности у Републици Српској	1	Мр Алекса М. Алашић	08,20 – 09,50	
2.	Оснивање, регистрација и почетак рада библиотека са освртом на стандарде	1	Библиотекар, Драган Мићић	10,30 – 12,00	
3.	Стручни испити библиотечких радника и начин полагања	1	Библиотекар, Драган Мићић	12,10 – 13,40	
4.	- Основи библиотечке дјелатности - Ревизија и расходовање библиотечке грађа	1	Библиотекар, Татјана Данинчић	08,00 – 08,45 08,45 – 09,30	
5.	Каталози библиотечке грађе са посебним освртом на алфабетски, стручни, предметни и централни каталог (регионални и национални)	1,5	Библиотекар, Рада Благојевић	10.00 – 11,30 11,40 – 12,25	
6.	Стручна обрада библиотечке грађе према Универзалној децималној класификацији (УДК)	1,5	Виши књижничар, Милијана Рађа	12,30 – 14,00 14,10 – 14,55	
7	Библиографски опис монографских публикација	1	Библиотекар, Татјана Данинчић	08,00 – 09.30	
8.	Библиографски опис серијских публикација	1	Библиотекар, Драгица Ћећез	10.00 - 11,30	
			Виши књижничар, Загорка Михајловић	11.40 – 12,25	
9.	Инвентарисање монографских и серијских публикација	1	Библиотекар, Драгица Ћећез	12,30 – 13,15	
			Виши књижничар, Загорка Михајловић	13,25 –14,10	
10.	Набавка и пријем библиотечке грађа у народним библиотекама и врсте фондова са освртом на фонд Завичајне збирке	1	Библиотекар, Рада Благојевић,	08,00 – 08,45	
			Библиотекар, Драган Мићић	09.00 09-45	
11.	Материјално-финансијско пословање у библиотекама	1	Економиста, Јела Стјепановић	10,00 – 11,00	
			Економски техничар, Споменка Милошевић	11,10 -11,45	
	Појашњења по евентуалним питањима и завршетак рада семинара		Предавачи и сарадници из Матичне библиотеке	12,00 – 13,00	

Током године радници Матичне службе посјетили су и библиотеке на подручју матичности, извршили стручни надзор и остварили непосредан увид у рад библиотека и библиотечких радника, о чему је сачињен детаљан записник. Уз све то било је времена и могућности да радници службе присуствују Скупштини Друштва библиотекара Републике Српске, која је одржана у Вишеграду 8.10.1999, гдје је нарочито исказана потреба увезивања библиотека на територији Републике у јединствен библиотечко-информативни систем. Радници Матичне службе присуствовали су сличном скупу: "Аутоматизација библиотека у округу и стратегија развоја библиотечког система у Србији", који је одржан у Народној библиотеци Србије у Београду.

За потребе штампања описа стручне литературе коју посједује Народна матична библиотека Добој, радници ове установе радили су на уједначавању облика и писма одреднице (фонетска транскрипција на српски језик и ћирилично писмо), за грађу из четири стручне области: науке уопште, филозофије, религије и

друштвених наука. Због недостатка адекватне базе података посао је захтијевао много времена и упорности. Уграђен је програм БИБЛИО који омогућава увид у базу података библиотека те олакшава и убрзава посао. У овој години такође смо започели рад на формирању алфабетског каталога серијских публикација у складу са Међународним стандардима за библиографски опис серијских публикација.

Међународни библиографски стандарди и аутоматизација библиотечког пословања очигледно улазе на широка врата у Народну матичну библиотеку у Добоју. Та врата отварају библиотечки стручњаци и прихватају све што је ново и модерно и што ће књигу брже приближити читаоцу. Видјећемо шта ће у том смислу још донијети посљедња година овога вијека и почетак трећег миленијума.

2000. Ова година има вишезначајну симболику. Она заокружује два миленијума и двадести вијек тог великог временског раздобља: наредне 2001. године је јубилеј Народне матичне библиотеке у Добоју (1946-2001). Зато ће у овој години бити и "омеђена" публикација о Библиотеци, дакле на 55. годишњицу. Наредна година наставља се у континуитету и у тренду какав је пулсирао и у овој години, бар толико, али ће се ићи и брже и шире јер су за то створени услови, а и по природној логици и технологији, као и до сада. Зато овдје ваља нагласити пословне резултате који се могу сматрати "круном" на крају једног релативно дугог периода рада и развоја ове "краљице културе" у Добоју.

У овој години на полицама Библиотеке било је 100.236 књига (прошле године 96.818), 858 годишта периодике (преко 125.000 књижних јединица-свезака), на читање је издато 85.987 књижних јединица, 5.484 новине и 487 часописа, посјету Библиотеци учинило је 96.970 грађана, број књига по становнику 1,35, број прочитаних књижевних дјела по читаоцу 22,8, а број запослених је 21.

Постојећа просторна основа не задовољава (према стандардима), а површина треба да износи 1860 до 3100 м^2. Корисна површина Библиотеке је и даље 390,55 м^2, у сталној функцији 215,30 м^2, у повременој 175,25 м^2, а постоји 60 читалачких мјеста.

Површина Библиотеке је око шест пута мања од оне која је стандардима предвиђена, тако да нема простора за смјештај полица и књижне грађе, о чему је детаљно писано у претходним годинама овог љетописа. Па ипак, услови рада су знатно побољшани, нарочито у посљедње двије године, када је ријешен проблем гријања, а у овој години обављени су радови на адаптацији зграде који су се одвијали у двије фазе. У првој фази је саниран кров, постављена нова лимарија и фасада, префарбана дрвенарија; у другој фази адаптације извршени су радови у унутрашњости зграде. Према томе, све што је у овој библиотеци објективно могуће учинити "властитим снагама", то је већ учињено, конкретно у вези с пословним простором, али постоји и оно што није у моћи колектива: проширење пословног простора. Тако ће то потрајати све док Библиотека не добије нови услован простор (нови објекат), или радикално прошири постојећи. У вези с тим овдје не сједе скрштених руку и већ годинама предлажу рјешење. Јер, колико год је учињено на богаћењу књижног фонда и модернизације технологије рада, могло је и више под већим и новим кровом, како то захтијева и закон физике.

Како је богаћен књижни фонд у овој години? Чињено је то поклонима и обавезним примјерцима и на тај начин је његов обим повећан за 7.341 књигу. Од тога је у Одјељење за одрасле читаоце усмјерено 82,57% књига, у Одјељење за читаоце до 14

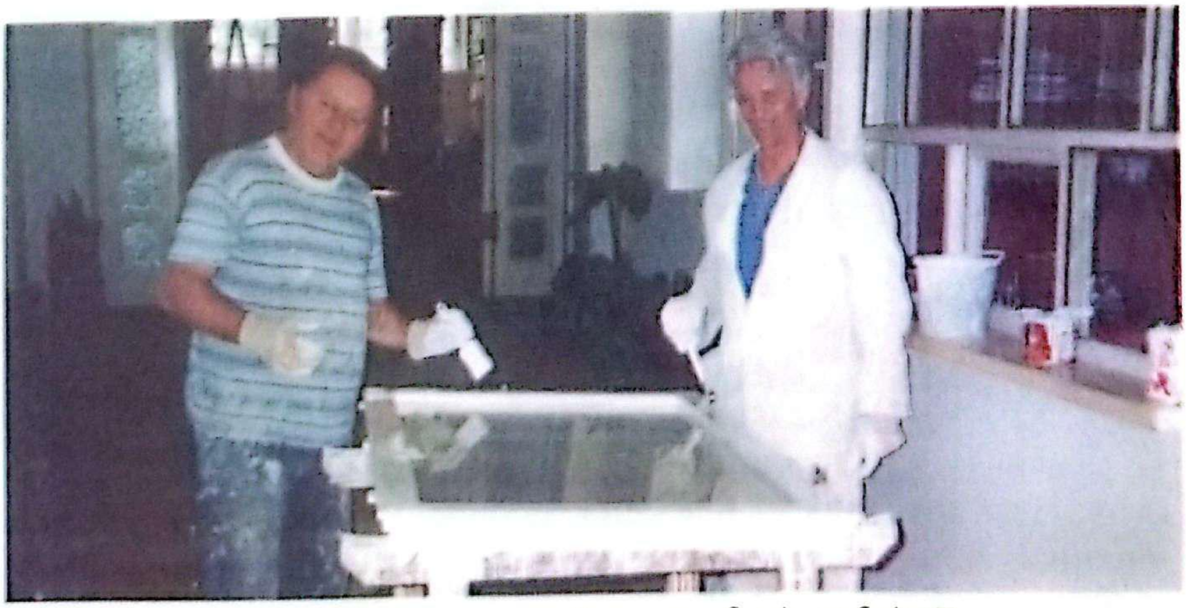

Свако на свом послу: за љепши и удобнији амбијент

година 15%, а у Завичајну збирку око 2,5%. Квалитет књижне грађе потпуно задовољава и тиме је, што је посебно значајно, испуњена жеља читалаца, а те жеље се редовно евидентирају. Оно што је у домену књижног фонда још извјесно архаично, то је релативно велики несразмјер између група, тако да неке групе имају заступљеност свога фонда у односу на укупан фонд свега један-два посто. То је апсолутно недопустиво у односу на важеће стандарде и равноправност свих група под кровом Библиотеке. Ова констатација је истовремено и упозорење да се убудуће избор књига врши по структури. То се, на жалост, не може захтијевати од оних који поклањају или шаљу као обавезне примјерке, а осим тога постоји и још једна истина: неки од ранијих директора набављали су књиге по свом избору и афинитету, односно на који жанр их наводи њихова професија (политичари купују махом књиге из политичких сфера, економисти из својих, професори књижевности, историје, итд. поручују књиге, нарочито лектиру или научне публикације, из своје области).

Директор Алацић је након преузимања дужности уочио управо овај неодрживи начин набавке литературе и књига уопште. У овом периоду најчитанији наслови били су: "Ноћ Ђенерала", "Нож" Вука Драшковића, "Време смрти" Добрице Ћосића, "Леп дан за умирање", "Смрт не боли" Моме Капора, "Сабрана дела" Владике Николаја Велимировића, "Верујем у бога и српство" Јована Дучића, "Историја српског народа", "Како спавају трамваји" Милована Данојлића, "Овде станују песме" Драгана Лукића, "Доживљаји мачка Тоше", "Пионирска трилогија" Бранка Ћопића, "Вуков гај" Петра Кочића, "Хајдуци", "Аутобиографија" Б. Нушића, а најтраженије су "Мирис кише на Балкану", "Цват липе на Балкану" Гордане Кујић, "Женски родослов", "Ива", "Пауново перје", "Ана Марија ме није волела" Љиљане Хабјановић, "Алхемичар" Паула Коеља...

У Одјељењу за одрасле читаоце издато је 49.457 књига (у Одјељењу за читаоце до 14 година 30.182 књиге); према структури читалаца у Одјељењу за одрасле читаоце највише је ученика, 930, радника 782, пензионера 104, студената 179; мушкараца 780, жена 1.250.

Највише је прочитано књига из југословенске књижевности - 43,8%, стране књижевности 41,0% друштвених наука 2,25%, природних наука 2,18%, из религије 1,4% (структура према УДК).

У Одјељењу за одрасле читаоце издато је на кориштење 6.350 књига чија је структура према УДК сљедећа: опште 21,46%, наука о језику 14,6%, примијењене науке 11,07%, умјетност 9,13%, природне науке 9,15%, филозофија 8,66%, теологија 7,51%, историја, географија, биографија 8,06%, итд.

У 2000. години Матична и развојна служба је наставила прикупљање података о стању, потребама и условима рада у библиотечкој дјелатности на подручју добојске општине и регије. Школама, те привредним и другим организацијама упућени су анкетни обрасци ради прикупљања одређених података о стању у библиотекама. У обради школа свесрдно је помогао Педагошки завод Добој.

Сачињен је извјештај о извршеном стручном надзору у народним библиотекама на подручју матичности за 1999. годину, са приједлозима за побољшање квалитета стручног рада. На основу података из статистичких и анкетних образаца и извјештаја о раду, које су доставиле библиотеке са матичног подручја, Матична служба је сачинила и детаљан извјештај о стању фондова, кадрова и услова рада у народним библиотекама за првих шест мјесеци 2000. године и доставила га Министарству за науку и културу, Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске и свим библиотекама које су обухваћене извјештајем. Такође је у припреми и годишњи извјештај о раду ове установе.

Крајем маја директор Библиотеке и два библиотечка радника присуствовали су Савјетовању библиотекара које је организовало Друштво библиотекара Републике Српске. Савјетовање је одржано на Тари под називом "Законска регулатива о библиотечкој дјелатности у култури, са посебним освртом на Преднацрт закона о измјенама и допунама Закона о библиотечкој дјелатности". У колективу Библиотеке анализирани су материјали са састанка на Тари.

Реферат Завичајне збирке успјешно се ангажовао на прикупљању периодичних публикација (новина), новинских исјечака са прилозима о Добоју, ситни библиотечки материјал (плакати и позивнице, као и десетине нових фотографија. А од књижевника Бранка Јовановића из Брђана код Осјечана стигло

О библиотекарству и на Тари: директор Алаџић (у средини) са сарадницима Драганом Мићићем и Витомиром Суботићем

је неколико рецензија, приказа пјесама, есеја, романа, прича и других књижевних радова који су објављени, или су упућени редакцијама ради објављивања у листовима и публикацијама. Обављено је и тематско истраживање о настанку и развоју еколошког покрета у Добоју. У часопису "Значења" објављен је прилог о едицији "Мала библиотека" коју су у периоду од 1899. до 1931. у Мостару, односно у Сарајеву издали доајени српског издаваштва у Босни и Херцеговини, књижари Пахер, Кисић и Исидор Ђурђевић. Представљено је 35 библиографских јединица из ове едиције, које се налазе у Збирци старе и ријетке књиге Народне библиотеке Добој.

Из Одјељења за одрасле читаоце у Збирку старе и ријетке књиге издвојене су 154 јединице библиотечке грађе. У фондо-

вима Народне библиотеке у Добоју идентификовано је 346 библиографских јединица, повезаних у 200 томова, које су некада припадале приватној библиотеци добојског столара Данијела Конзанија; од тога 341 монографска и пет наслова периодичних публикација. Ћириличним писмом штампано је 180, латиницом 164, једна публикација штампана је комбиновано, употребом оба писма, а пет су на њемачком језику. Најстарија библиографска јединица потиче из 1879, а најмлађа из 1934. године. Библиотечка грађа која је некада била власништво господина Конзанија издвојена је као посебна библиотечка цјелина у оквиру Збирке старе и ријетке књиге, о чему је израђен посебан алфабетски каталог.

Колико је Завичајна збирка развила своју дјелатност, говори и то да је њен самостални реферат организовао изложбу библиотечке грађе: "*Момо Капор - мајстор линије и слова*", "*Ђорђе Пејановић - зачетник модерног српског библиотекарства у Босни и Херцеговини*", "*Књиге с посветом*", "*Јован Дучић - - пјесник и дипломата*", "*Добој и околина у часопису Босанска вила (1885-1914)*". Многи листови објавили су информације и приказе ове изложбе.

У овој години у издању Библиотеке објављене су двије свеске часописа "Значења" (број 37 и двоброј 38/39), затим прва и друга књига пјесама "Лирске жице избјеглице" новинара и књижевника Рајка Скварице из Дервенте, прво и друго издање збирке афоризама "Бисери мудрости" Слободана Бабића и књига пјесама "Мостови" Јулке Ерцег, вишег књижничара у Библиотеци, као и уџбеник проф. др Ђорђа Радана и др Дарка Лукића за студенте медицинског факултета.

Ради стручног оспособљавања библиотечких радника радницима Библиотеке је омогућено перманентно усавршавање уз рад путем којег се континуирано прате, анализирају и примјењују иновације и нова искуства у струци и примјена рачунара у овој области. Тиме је створен један од основних услова који предодређују даљи успјешан развој Народне библиотеке у Добоју. За рад на рачунарима од 18 стручних радника за сада је оспособљено њих 15.

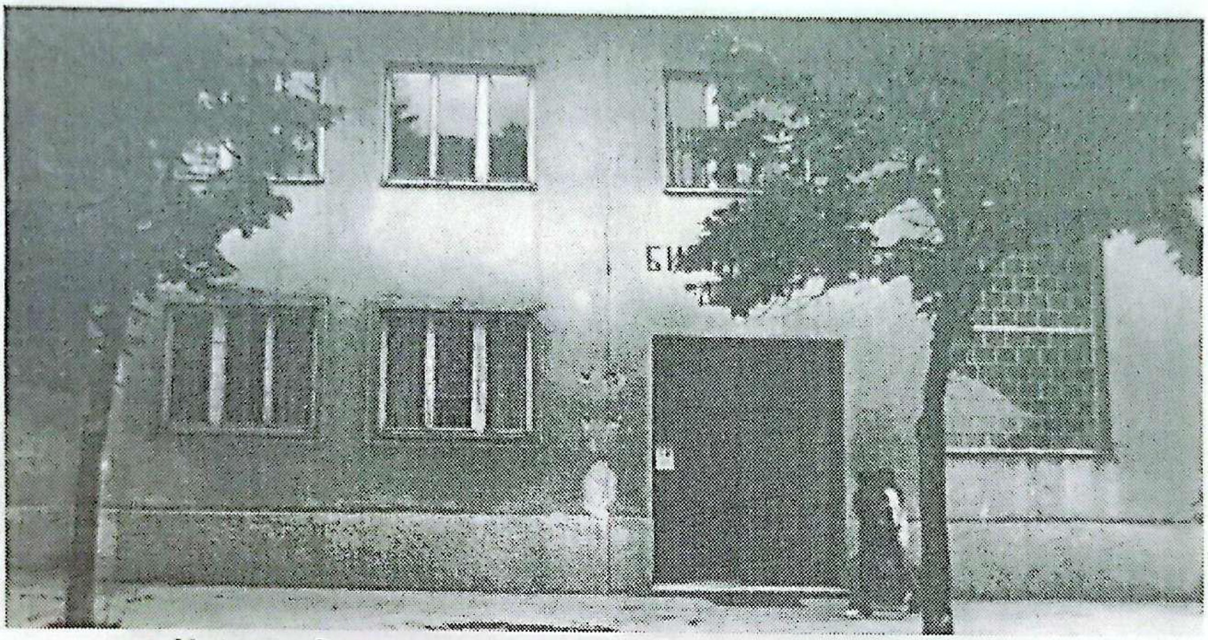

Није то било давно: зграда Библиотеке, спољни изглед

Новинар је у наслову написао: "Добојска дама се пресвукла"

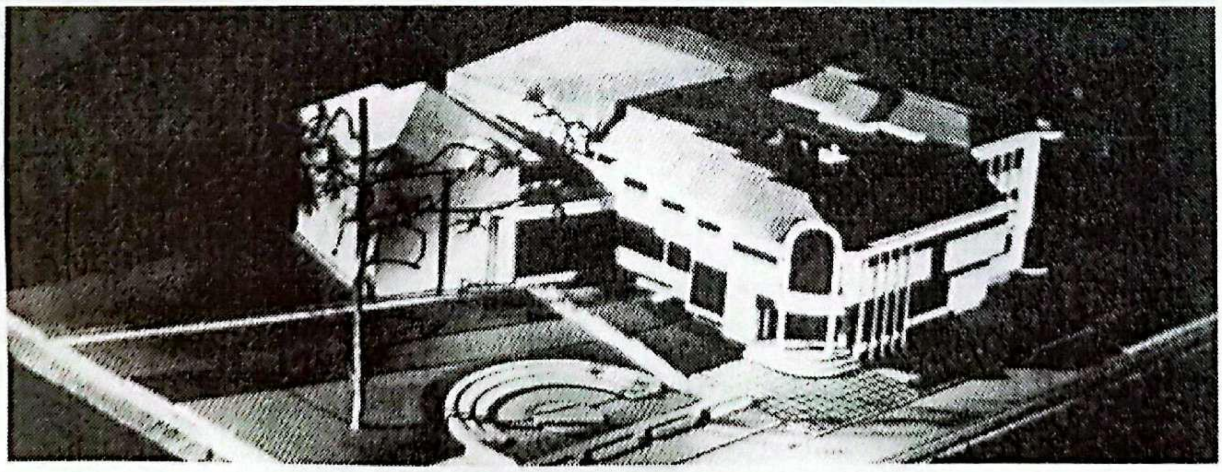

А ово је будући храм културе у Добоју

Управници - директори Библиотеке

Муневера Бешлагић
Деса Рап
Софија Сока Дујковић -
-Веселић
Милица Бјелобаба
Фуад Синановић
Павле Станишић
Исмет Коњић
Мирјана Шајиновић
Мр Алекса М. Алаџић

Није далеко до књиге

Заједнички на йослу и йред камером: садашњи колекшив Библиошеке

Биографије запослених у Библиотеци

Мр Алекса М. АЛАЏИЋ,
директор
Народне матичне библиотеке

Рођен је у Буковици Великој 15.2.1945. од оца Милана и мајке Стане, рођене Божичковић.

Шести разред Народне шестогодишње школе у Буковици Великој (црквена зграда) завршава 20.6.1958, а осми разред Прве основне школе у Добоју (садашња зграда Средње медицинске школе) 8. јуна 1960. године.

Школске 1960/61. године уписује се у Гимназију у Добоју да би се након извјесног времена премјестио у Економску школу у Добоју, коју завршава 6. маја 1964. године.

Од дванаест година школовања, једанаест завршава с одличним успјехом, а за средњошколско образовање посебно је захвалан мајци Стани, те породици Сивјаков из Руданке, Који Јотићу и проти Ристи Кривокапићу.

Године 1964. уписује се на Економски факултет у Београду као ванредни студент.

Као средњошколац, стипендиста Скупштине општине Добој, 1.7.1964. заснива стални радни однос у Општинском секретаријату за финансије гдје ради до 1. октобра 1966. године

након чега се уписује на Педагошку академију у Тузли - Одсјек математика-физика. Након првог семестра преписује се на Педагошку академију у Сарајеву на исти одсјек, гдје је апсолвирао 1. јула 1968. године, коју успјешно и завршава.

За вријеме студирања у Тузли станује у самачкој згради у Молухама. Преласком у Сарајево, с прекидима станује девет мјесеци у Илијашу одакле је возом или аутобусом путовао на студије у Сарајево. Дипломирао је на Факултету политичких наука Свеучилишта у Загребу, а затим је 23.12.1989. уписао постдипломски студиј за стицање научног степена магистра на Правном факултету Универзитета у Бањој Луци. Након одслушаних предавања, успјешних семинарских радова и положених испита, 9. јула 1991. положио је усмени магистарски испит пред трочланом комисијом, а 26. јануара 1994. године одбранио магистарски рад и стекао научни степен магистра правно-политичких наука. Служи се њемачким и француским језиком.

У јуну 1997. године у Народној библиотеци Србије у Београду завршио је Семинар о менаџменту и маркетингу у библиотекама, као и прва два семинара из области примјене рачунара на Вишој техничкој школи у Добоју у току 2000. и 2001. године.

За свој рад често је похваљиван и награђиван, а посебно истиче Похвалу за учешће и залагање у организованим акцијама на отклањању посљедица од поплаве, која је 13. маја 1965. године задесила град Добој, те бронзану плакету за успјешан рад и остварене резултате трајног значаја, додијељену 26.4.1984. за развој и јачање Општинске организације Савеза синдиката Добој.

На дужности директора Народне матичне библиотеке Добој налази се од 24.11.1992. године, именован рјешењима:

- Српске општине Добој, број 01-012-2-13/92, од 14.11.1992;

- Извршног одбора општине Добој, број 01-012-18V-53/94, од 19.1.1994;

- Министарства образовања, науке и културе Републике Српске, Пале, број UP-1-03-1, од 3.2.1995;

- Министарства науке и културе Републике Српске, Бања Лука, број 06/6-61-35/99, од 1.2.1999. године.

На руководним функцијама у органима Скупштине општине Добој налазио се од 1978. године, гдје је и сада у Редакционом одбору "Службеног гласника" општине Добој, у Уређивачком одбору "Српске правне мисли" Правног факултета у Бањој Луци. Одговоран је и веома заслужан за издавање библиотечког часописа "Значења" Добој, а члан је Управе Друштва библиотекара Републике Српске у Вишеграду и других комисија и тијела. Објавио је више прилога у часописима.

Ожењен је, отац двоје дјеце. Супруга Радојка, виша медицинска сестра, син Александар (1975), дипломирани инжењер електротехнике и кћи Татјана (1976), дипломирани правник. Живи у Добоју од 1.4.1969. године. Хоби: књига, природа, писање. Строго фамилијаран. Жеља: лични успјех дјеце и окружења.

Рада БЛАГОЈЕВИЋ,

библиотекар, начелник Службе за обраду библиотечке грађе

Рођена је 1.1.1954. године у Доњем Дубовику, општина Босанска Крупа. Основну школу и Гимназију завршила је у Босанској Крупи, а Филозофски факултет у Сарајеву 1976. године. Служи се руским језиком. Прво службовање започето је у Сарајеву, а настављено у Горажду. Од 1978. године до Отаџбинског рата радила је у Средњошколском центру у Завидовићима. Од 1992. до 1997. боравила је у Београду са троје малољетне дјеце. Од 1.3.1997. запослена је у Народној библиотеци у Добоју гдје ради на пословима каталогизације књиге. Удата, мајка троје дјеце.

Татјана ДАНИЧИЋ,
библиотекар, начелник
Матичне и развојне службе

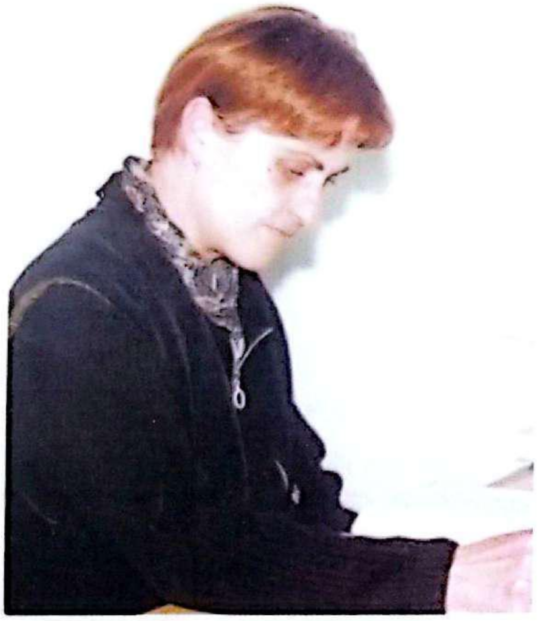

Рођена је 7.9.1958. године у Сарајеву гдје је завршила Филозофски факултет - Одсјек компаративна књижевност и библиотекарство. До почетка рата радила је као библиотекар у Народној библиотеци "Петар Кочић" у Сарајеву. Удата, мајка једног сина.

Вера ЈОВАНОВИЋ,
библиотекар, начелник Службе
за издавање књижне грађе

Рођена је у Сињу 1951. године. Завршила је Филозофски факултет - Група за археологију у Београду 1975. године. Радила је као новинар, археолог, професор историје и библиотекар. У Народној библиотеци у Неготину од 1986. године обављала је послове издавања библиотечког материјала, послове матичности, обраде књига и пружања информација. Удата, мајка двоје дјеце.

Стипо КЉАЈИЋ,
библиотекар,
самостални референт

Рођен је 1944. године у Календеровцима, општина Дервента. У родноме мјесту завршио је основну, а у Дервенти средњу школу. Вишу педагошку школу, Група српскохрватски-руски језик, завршио је у Тузли, а Филолошки факултет - Група српскохрватски језик и југословенске књижевности у Београду. Служи се руским језиком. У просвјети, у својству наставника и професора, радио је до 1978, када прелази у новинарство у "Гласу комуна" као лектор и технички уредник. Године 1993. заснива радни однос у Народној библиотеци Добој гдје ради на лекторским пословима и издаваштву. Ожењен, отац двоје дјеце.

Драган МИЋИЋ,
библиотекар,
самостални референт

Рођен је 19. августа 1962. у селу Кожухе, општина Добој. Правни факултет Универзитета у Сарајеву завршио 21. новембра 1988. године. Испит за стицање стручног звања *библиотекар* положио је у Народној библиотеци Србије у Београду. У Народној библиотеци Добој ради на пословима посебних збирки и заштите културних добара. Ожењен, отац двоје дјеце.

Славица СТОЈАКОВИЋ,
библиотекар

Рођена је 30.1.1977. године у Зајечару. Завршила је основну школу у Руданци, мјесту у коме живи, а Гимназију у Добоју 1995. године, када је уписала Филозофски факултет - Одсјек за српски језик и књижевност у Бањој Луци. Дипломирала је 2000. године, а у међувремену је засновала радни однос у Народној матичној библиотеци Добој.

Драгица ЋЕЋЕЗ,
библиотекар

Драгица Лазић-Ћећез рођена је 11.7.1967. у Зеници. Основну и средњу школу завршила је у Завидовићима, а Факултет политичких наука у Сарајеву.

Удата, мајка двоје дјеце.

Невенка БОЖИЧКОВИЋ,
виши књижничар

Рођена је 1951. у Љесковим Водама, општина Добој. Основну школу завршила је у родном мјесту и Руданци (Буковица Велика), Учитељску у Дервенти, а Педагошку академију у Осијеку.

До 1994. године радила је као наставник разредне наставе у Основној школи Руданка и као васпитач у Дјечијем обданишту Добој.

У току свог радног вијека често је бирана у органе управљања као и у руководство синдиката.

Члан је Књижевног клуба "Трудбеник" Добој. Пише за дјецу и одрасле. Мајка двоје дјеце.

Љубица ЂУКИЋ,
виши књижничар

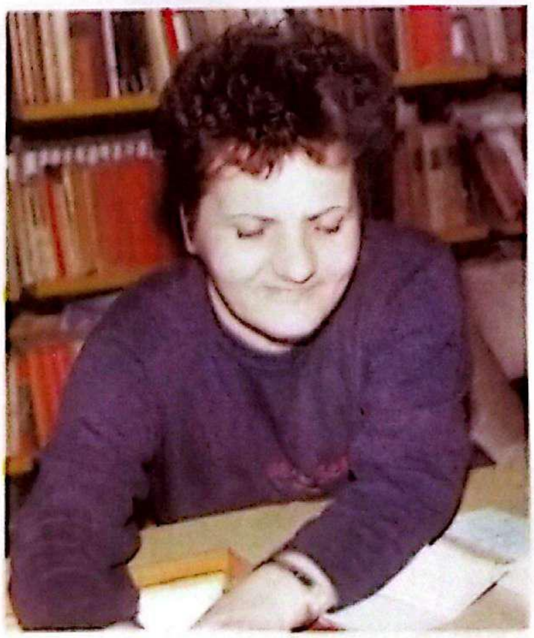

Рођена је 27.3.1959. године у Сплиту. Гимназију је завршила у Сплиту, а Педагошку академију. Одсјек историја-географија у Марибору. Удата, мајка двоје дјеце.

Јулка ЕРЦЕГ,
виши књижничар

Рођена је 1951. у Змајеву. Дјетињство је провела у Чортановцима, на обронцима Фрушке горе. Основну школу завршила је у Чортановцима, Школу за васпитаче у Новом Саду, а Академију за образовање и васпитање у Сарајеву, гдје је живјела до 1992. године. Сада живи и ради у Добоју, у Народној матичној библиотеци. Удата, мајка двоје дјеце.

Загорка МИХАЈЛОВИЋ,
виши књижничар

Рођена је у Добоју. Вишу школу завршила је у Сарајеву. У Народној библиотеци ради од 1968. године. Радила је на набавци књига, обради, међубиблиотечкој позајмици, информатор у читаоници, а формирала је абецедни каталог.

Пружала је стручну помоћ библиотечким радницима на регији Добој. За залагање и успјешан рад на развоју библиотекарске струке 1989. године добила је Признање Друштва библиотекара Босне и Херцеговине.

Милијана РАЂА,
виши књижничар,
помоћник директора

Рођена је 1939. године у Новаковићима, општина Жабљак. Основну школу завршила је у Жабљаку, Средњу библиотекарску у Београду, а Педагошку академију за наставника у Тузли.

Ради у Народној библиотеци Добој од 1961. године. Удата, мајка двоје дјеце.

Јела СТЈЕПАНОВИЋ,
економиста, начелник Службе за заједничке послове и шеф рачуноводства

Рођена је 14.8.1948. године. Завршила је Вишу економско-комерцијалну школу у Сарајеву. До 1992. године радила је у РО "Натрон" Маглај. У Народној библиотеци Добој ради од 1993. године. Удата, мајка једног сина.

Нада ТРТИЋ,
виши књижничар

Рођена је 15.5.1942. године у Руском Селу код Кикинде. Завршила је Учитељску школу у Бањалуци, а Педагошку академију у Тузли. Радила је као учитељица у Руском Селу и Добоју. Од 1972. ради у Народној библиотеци у Добоју на пословима набавке, обраде и циркулације библиотечког материјала. Удата, мајка двоје дјеце.

Нада АЛАЏИЋ,
књижничар

Рођена је 12.8.1971. године у Станарима. Завршила је Средњу трговинску и пољопривредну школу у Добоју. Удата.

Љубица ЂЕКИЋ,
књижничар, шеф Одјељења
за читаоце до 14 година

Рођена је у Глоговици 1968. године. Средњу управну школу завршила је 1987. у Добоју.

Милка ЂУРАНОВИЋ,
административни техничар -
- оператер

Рођена је 22.4.1959. године у Бољанићу, општина Грачаница. Основну школу завршила је у Бољанићу, а Средњу управну у Добоју. Удата, мајка двоје дјеце.

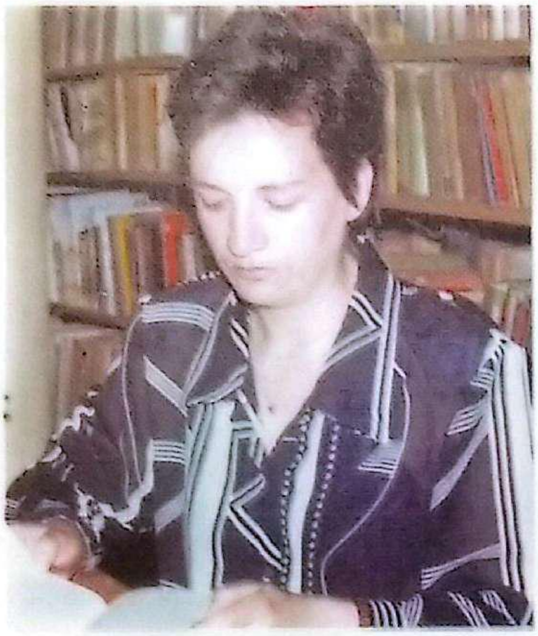

Споменка МИЛОШЕВИЋ,
књижничар

Рођена је 15.9.1966. у Добоју. Завршила је Средњу економску школу у Добоју. Удата, мајка једног сина.

Витомир СУБОТИЋ,
књижничар

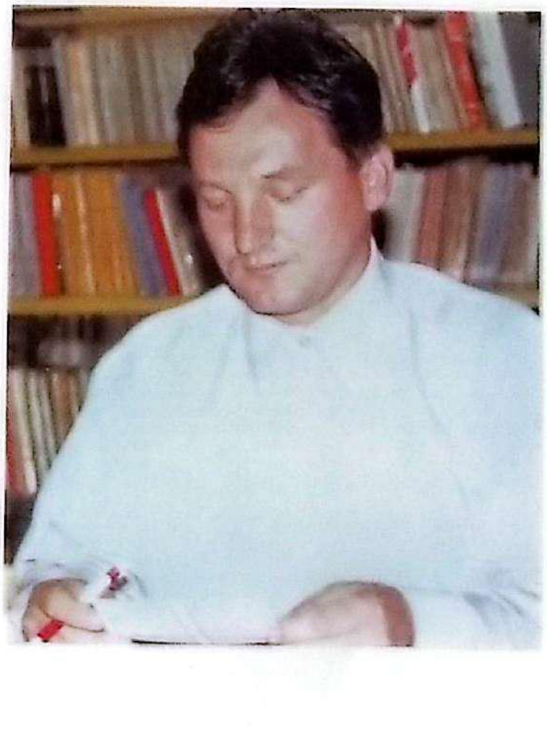

Рођен је 12.4.1959. године у Добоју. Основну школу завршио је у Липцу и Добоју, а средњу у Добоју. Ожењен, отац двоје дјеце.

Славица БЛАТЊАК,
хигијеничар

Рођена је 24.10.1956. године у Завидовићима. Основну школу завршила је у Маглају, а 1974. Угоститељску у Добоју.

Радила је у Маглају, Оџаку и Добоју, у хотелу "Босна". Удата, мајка једног дјетета.

Славица ДАКИЋ,
хигијеничар

Рођена је 11.7.1964. године у Доњој Радњи, код Добоја. Основну и средњу школу завршила је у Сарајеву. Године 1984. запослила се у ЖГП Сарајево гдје је радила до 1992. У Библиотеци је засновала радни однос 1995. године. Удата, мајка двоје дјеце.

За успомену: колектив Библиотеке

Милијана РАЂА

Кроз књиге прошле су ми очи

Радити у једној установи преко четрдесет година, од првог дана запослења па до краја радног вијека, нису сасвим чести примјери. Један такав "случај", о коме ће овдје бити ријечи, подсјећа на службу коју смо у Добоју имали давно, на реферат за професионалну оријентацију. Ту су млади људи који крећу у средњу школу или факултет долазили по мишљење психолога и педагога за коју науку да се опредијеле. Ови стручњаци су их послије дужег разговора покушавали правилно усмјерити.

Када ми је госпођа Милијана Рађа, виши књижничар у Народној матичној библиотеци у Добоју, рекла да је половином 1961. године, након завршетка Средње библиотекарске школе у Београду, почела да ради у овој библиотеци и ту остала до дана данашњег, преко четири деценије, помислио сам да је усмјерена од неког стручњака за професионалну оријентацију. А није, јер је сама била тај "стручњак" и опредијелила се за библиотекарство. Уз рад је завршила и Вишу педагошку школу у Тузли. Током радног вијека мијењали су се само директори и понеки радни колега или колегица, а никада их до прошлог рата није било више од десетак. Да, мијењала је само радне задатке у оквиру Библиотеке: од издавања књига за дјецу и одрасле, до обраде баснословног библиотечког блага, па стручне помоћи радним колегама у подручним библиотекама, у општинама добојског региона које ова библиотека покрива као матична и богатија искуством и књижним фондом. И затим стиже, да и то споменем, до члана и до предсједника Савјета Библиотеке, предсједника Управног одбора и - ево је баш сада на столици помоћника директора. Кажем - на столици, а не у фотељи, јер ни директор није заваљен у мекано, већ је онакав какав је: радин, стално с мислима и потезима у некој новој, савременој

креацији, пошто разна модерна чуда, па и електронска, стигоше и међу дјела у којима су овјековјечени и крунисани ствараоци управо ових тековина цивилизације.

- Да ли је све овако, Милијана?

- Па, јесте! На први поглед помало је угодније, али нећу ништа демантовати. Заиста сам се већ с почетка опредијелила за дружење с књигама, а ту су специфични послови - свакога дана су другачији, а опет увијек исти. Схватила сам да је то користан и елегантан посао, који ме духовно одржава и јача, смирује и подстиче; осјећам, штавише, да сам за ово вријеме обишла цијели свијет, све епохе и цивилизације. И јесам, кроз ове књиге прошли су моји погледи, све књиге кроз моје руке, а то је, фигуративно да кажем, посредни контакт с милионима људи...

- За овај посебан кутак реците какав је однос према књизи (Библиотеци) некада и сада од оних који би требало да доприносе развоју културе у општини, а то су, јасно, први људи у друштвено-политичким и радним организацијама.

- Прије рата чешће су нам навраћали они на које мислите. Интересовали су се о броју читалаца, да ли се обогаћује књижни фонд, те о оном што се од њих највише и очекује - како Библиотека стоји материјално, а, богами, и о смјештају. У том погледу су нам заиста много помогли, наравно они који су за то били мјеродавни. Поменућу само неке: Коју Јотића, Јову Мишковића, Љубу Ковачевића, Радмила Недића, Касима Омићевића, Марка Стокића, Деду Трамшића, Ивана Павловића. Овој установи и култури уопште допринијели су и: Богдан Чакаревић, Рајко Законовић, Оливера Ћулибрк, Никола Бјелобаба, Предраг Рајић, Владимир Бабић...

И новинари су чешће навраћали и писали, нарочито из регионалног листа "Глас комуна" који је у својој лијепој и богатој културној рубрици увијек имао и кутак за књигу. И "Ослобођење" је било коректно, и Радио-Добој. Али, сјете нас се и њихови насљедници - додала је на крају госпођа Милијана.

Јер, када обрађујем књигу, кренем од корица, њиховог дизајна, па од наслова и аутора, а онда закључим шта је преда мном: роман, приповијетка, прича, есеј, поезија - лирика, еп... или стручна литература, мемоари, публикација... Успут понешто

прочитам или се касније вратим на исти текст. И тек онда почиње техничка обрада према УДК систему (Универзална децимална класификација). Све је то, у ствари, савршен и снажан мозаик духа и стваралаштва које је емитовао људски ум.

- Знамо да сте и мајка, и супруга, дакле и домаћица, па често и политички активиста у граду - које бисте заједничко и адекватно име дали свему томе?

- Максимално психофизичко ангажовање које ме одржава и релаксира. То!

- Током цијелог рата сте били ту, и било је страшно!?

- Веома страшно: на посао се јурило испод граната, у повратку у стан, такође; на послу често по цијели дан, сви ми, са директором, магистром Алаџићем, који нас својим људским односом ослобађа страха и песимизма, ријечима и брижним погледом пуним пажње и оптимизма. То ми је и дало елана да се и сада осјећам у пуној снази и задовољству за рад.

- Сви дјелујете као у храму мира и тишине, а ту је увијек много читалаца, и сви изађу задовољни?

- Све је на нивоу какав је овдје сваком потребан. Са ученицима и одраслим разговарамо тихо, саслушамо свакога и онда, ако се сами нису опредијелили, ми им сугеришемо шта да читају; посебно смо пажљиви са дјецом јер ми смо и библиотекари, и психолози, и родитељи. Морамо, дакле, правом књигом доприносити правилном васпитању и образовању људске личности. А ту могућност, ево, имамо: преко сто хиљада књига са лијепим ријечима је пред нама.

Библиотека и Архив везани су историјом и културом - зграда Архива у Добоју

И њихови родитељи похађали су школу у Српској Грапској и у њој још од 1923. године користили читаоницу и библиотеку коју су организовали учитељи Јелена и Бошко Бањанин - ученици Основне школе у Српској Грапској, 1937. године (Снимио Станоје Бојовић)

Загорка Зага МИХАЈЛОВИЋ

Ред и тишина су наш закон

Као што би електроничар притиском на дугме "избацио" на екран оно што тражи, тако и наша популарна библиотекарка Загорка Зага Михајловић оком за тили час открије гдје се на полици дуж пространих читаоница налази књига коју читалац жели. А у Библиотеци са више од сто хиљада књига има углавном све што су људски ум и рука исписали у свијету, а преведено на наше (словенске) језике.

- Вјерујте - каже Зага - да је било читалаца који дођу само са темом за неки стручни испит, матуру, магистрат, докторат... Овдје траже литературу. И, богами, не враћају се разочарани. Сав књижни фонд у Библиотеци је у мојој глави, наслове напамет знам - тврди наш саговорник, познат и популаран међу читаоцима; са мало ријечи, озбиљних и јасних, зачас све објасни. Па, право речено, није невјероватно, јер преметати преко руку сву књижну грађу 36 година…

- Да, управо толико - од маја 1965. године сам у овој библиотеци. У то вријеме овдје је било веома мало радних мјеста, књижни фонд, наравно, није био као сада, просторије увијек недовољне, па они који су тражили посао, нису ни помишљали на могућност да се управо ту запосле. То је са мном случај. Прво сам се запослила на одређено вријеме у Заводу за социјално осигурање. Нуђено ми је запослење у неким од сусједних општина, да бих након неколико мјесеци била упућена у Библиотеку. Ту сам затекла свега пет-шест запослених међу којима је била и Милијана Рађа, која је још овдје.

И Загорка је одмах заронила у море књига и послова и тако релативно брзо савладала технику посла захваљујући жељи и упорности, али и ономе што је за многе који дођу у ову кућу културе прави изазов - к њ и г а! Књига која се пред човјеком прва

истакне и бљесне својим насловом, опремом, својом понудом, свим оним што многи у себи од малена већ носе као чаробну кутију у којој су сва добра и зла овог свијета. То је то. За успјешан, поштен и упоран рад у овој матичној библиотеци, гдје је многим почетницима помагала, као и на оснивању и сређивању подручних и покретних библиотека у готово свим већим селима у општини, а посебно за помоћ општинским библиотекама у региону, Зага је примила више признања: *Захвалницу* у знак признања за допринос развоју библиотекарства у БиХ и *признања* за залагање и успјешан рад на развоју библиотекарске струке у БиХ током 1986-88. године. Била је и предсједник Подружнице библиотекара добојске регије.

- У Љетопису је на много мјеста забиљежено како се долазило до књиге; да ли имате још нешто да кажете, јер је то врло битно?

- Свакако. А ево зашто је посебно битно: када набављамо књиге, бирамо шта ћемо донијети и понудити читаоцима, прије свега млађим, а и старијим, које, да тако кажем, и васпитавамо лијепом књигом. А те лијепе књиге набавимо обично на сајмовима књига, гдје сви обавезно идемо, а то је и за нас велика корист - каже Загорка.

Зага се радо сјећа и прича о тимском раду, када је њихов "трио" на тај начин обављао све послове у Библиотеци, заједнички, сложно и успјешно. Она је, пошто има и одговарајуће библиотекарске испите и допунска стручна знања, осим рада на обради и издавању књиге и свих других послова, ангажована и на изради абецедног библиотечког каталога, који Библиотека дотад није имала, а без чега је рад на одређеним пословима био успорен.

- Шта је посебно карактеристично за рад у библиотечкој читаоници?

- Има ту посла и на међудржавној размјени и посуђивању књига јер је читаоница стално пуна студената, ђака, постдипломаца и др., и ту влада апсолутни ред и тишина. То је наш закон!

Нада ТРТИЋ

Емотивни приступ читаоцу

- Моја велика љубав и жеља био је учитељски позив. Остварила ми се када сам из родног Руског Села, код Кикинде, отишла у Бању Луку и завршила учитељску школу. Прво звонце, први ехо моје љубави, чула сам у родном селу, у Основној школи "Глигорије Попов". Подстакнута жељом за даљим школовањем, отишла сам у Зрењанин, у Вишу педагошку школу, одакле, стицајем околности, долазим у Добој, гдје сам се запослила 1. марта 1972. године у Библиотеци. Свјесна да ћу у овај океан писане ријечи морати загазити што дубље, али са потпунијим општим знањем, настављам и уз рад завршавам Вишу педагошку школу у Тузли.

Ова кратка исповијест Наде Тртић допуњава се причом о новој неприкосновеној љубави коју једноставно зове к њ и г а, али не само у једнообразном школском смислу већ у широком спектру људског умовања. Дакле, љубав према библиотеци и књигама, из којих од искона човјек емитује природну генијалност, отвара путеве цивилизацијама. Онај ко може тако да размишља, када зађе међу претрпано али складно и укусно сложено књижно благо, једино може да ту и остане и да, с љубављу и монашким миром, објашњава посјетиоцима шта је шта у том храму културе.

А Нада Тртић је управо такве природе, те је стога и могла да схвати и одржи се под тим кровом, под који свакодневно као поток утичу љубитељи књиге, од малишана до оних с јаком диоптријом, који књигом враћају себе у доба остварене или пропуштене младости.

Почела је, прича нам Нада, издавањем књига за дјецу и одрасле. Данас је то већ легендарни т р и о - Милијана, Зага, Нада, који је иза себе оставио три-четири деценије рада у овој библиотеци, и у току првих ратних мјесеци радио и чувао ову установу од пријетећих ратних опасности.

- Радила сам од првог дана на свим пословима у Библиотеци, а неко вријеме, од новембра 1992. до јануара 1994. године, била сам и замјеник директора Библиотеке. Од 1973. до 1979. године радила сам у Дјечијем одјељењу, а онда сам прешла на дужност руководиоца Одјељења за одрасле.

Ту увијек има посла; ево видите само неке задатке у опису радног мјеста: издавање библиотечке грађе са свакодневним вођењем статистике, библиографски и реферални послови, послови опште читаонице, читаонице за научни и студијски рад и читаонице за периодику, те праћење и организација рада истурених одјељења на подручју општине, послови библиотечких услуга, заштита и одржавање књижне грађе... Све ове послове раде и остали библиотекари, а све оне који су послије нас долазили ми смо обучавале. Биле смо и организатори подручних библиотека: Општина би обезбиједила просторије и библиотекара, а ми бисмо га обучиле, књиге стручно обрадиле и поставиле, а затим редовно вршиле контролу рада.

- Чланови Књижевног клуба "Иво Андрић" често су организовали своје представе ради популарисања књиге. Једна од нас три стално би ишла у тој екипи и помагала у техничкој припреми и организацији приредби.

- Реците нам још нешто о емотивним приступима читаоцу и књизи; видимо да сте и педагог и учитељ и положили сте библиотекарски испит.

- Библиотекар мора да познаје и разумије психологију читаоца, мора да зна шта му треба. Испричаћу укратко два-три занимљива примјера. Једна дјевојка тражила је књигу "без трећег", то јест у којој су у главној улози двоје заљубљених. Жели да зна како је текло до краја без уплитања трећег! Или, један читалац желио је књигу у којој су родитељи против љубави њихове кћерке са... Интересује читаоца да ли је и како то ријешено!

Нада примјећује и то да неки заљубљени читаоци једни другима остављају поруке на маргинама прочитане књиге, затим их упозоре у којој ће књизи наћи поруку. Госпођа Тртић, такође, примјећује да су се прије протеклог рата читаоци лакше сналазили приликом опредјељивања шта читати.

И они су радили у Библиотеци

Из матичних књига Библиотеке

(запослени према званичним евиденцијама)

Редни број	Презиме и име радника	Стручност и степен школске спреме	Послови и задаци које радник обавља	Датум заснивања радног односа
0	1	8 до 11	12	19
1	Бешлагић Муневера		управник Библиотеке	1946.
2	Рап Деса		књижничар руководилац	1948.
3	Дујковић (Владимира) Сока	ССС	управник Библиотеке	1952.
4	Пухало (Петра) Јелена	непотпуна средња шк.	помоћни канцелар. референт	1.8.1953.
5	Топчагић (Нурије) Месуд	ССС	канцелар. референт	1.1.1964.
6	Ђурановић (Благоја) Ружа	основна	помоћни радник	1.2.1964.
7	Јовановић (Милана) Бранко	основна	библиотечки манипулант	1.5.1964.
8	Павловић (Обрада) Станко	ССС	референт III врсте	1.3.1965.
9	Бјелобаба (Симе) Милица	ВСС	управник Библиотеке	1.9.1965.
10	Радић (Душана) Десанка	основна	помоћни радник	12.3.1973.
11	Балалић (Хамде) Аска	ВШС	информатор и књиж. руковод. одјељења	1.12.1973.
12	Јусић (Пелтефа) Хедија	ССС	књижничар	1.7.1975.
13	Шувалић (Хајрудина) Лејла	ССС	књижничар	1.12.1975.
14	Синановић (Агана) Фуад	ВСС	директор	16.5.1978.
15	Вејзовић (Мехмеда) Шефкет	ВШС	референт за књиг. финанс. и админ. послове	23.10.1978.
16	Бисер (Ризаха) Али Фарук	ВСС	референт за Матичну службу	7.7.1980.
17	Мехмедовски (Екрема) Насиха	основна	помоћни радник	1.6.1981.
18	Станишић (Славка) Павле	ВСС	директор	1.10.1981.
19	Бешлагић (Адема) Алија	основна	помоћни радник	1.11.1981.
20	Чондрић (Звонимира) Маријана	ССС	књижничар	1.11.1981
21	Карамехић (Расима) Селим	основна	ложач централ. гријања	1.2.1983.
22	Даутбеговић (Јакова) Јозефина	ВШС	књижничар	1.4.1983.

Редни број	Презиме и име радника	Стручност и степен школске спреме	Послови и задаци које радник обавља	Датум заснивања радног односа
0	1	8 до 11	12	19
23	Ости (Чедомира) Кана	ВСС	књижничар	2.12.1985.
24	Муслија (Емина) Расема	основна	помоћни радник	14.1.1987.
25	Бешлагић (Адема) Ханифа	ВСС	референт у Матичној сл.	3.10.1988.
26	Шуман (Мирослава) Свјетлана	ВСС	књижничар	1.12.1988.
27	Коњић (Ахмета) Исмет	ВСС	директор	1.3.1989.
28	Јакубовски (Џемала) Сенија	основна	хигијеничар	1.4.191.
29	Муратовић (Ибрахима) Исмет	ВШС	виши књижничар	1.4.1991.
30	Ћелић Драго	ВШС	правник	1.10.1992.
31	Марковић (Радована) Јелена	ССС	књижничар	16.11.1992.
32	Јосић (Петра) Нада	основна	помоћни радник	24.11.1992
33	Цицовић (Славка) Јелена	ВШС	књижничар	16.2.1993.
34	Беванда (Вучића) Вукосава	ВШС	књижничар	12.5.1993.
35	Девчић (Јосипа) Јосип	ССС	књижничар	10.9.1993.
36	Чикојевић (Станоја) Гојко	ВСС	стручни сарад. за матичне послове	1.12.1993.
37	Мастиловић (Миле) Миланка	ССС	књижничар	27.12.1993.
38	Кекић (Милана) Гордана	ССС	књижничар	15.9.1994.
39	Поповић (Лазе) Јагода	ССС	хигијеничар	11.3.1999.
40	Дрљић (Љубе) Ромео	ВСС	библиотекар	15.11.1999.
41	Челик (Живка) Невена	ССС	хигијеничар	2.5.2001.

Народна библиотека Србије у Београду као моћна бакља данас освјетљава широке просторе Шумадије, Војводине, цијеле Србије, отвара и шири путеве књиге до Републике Српске па и до Народне матичне библиотеке у Добоју са којом је спаја снажан дух културе, савремене стручне едукације и размјена библиотечког богатства

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА СРБИЈЕ БЕОГРАД

Сакупља, чува и презентује културно-историјско благо - зграда Музеја у Добоју

Цијели један вијек чува успомену: печат прве Српске народне читаонице у Добоју

Мала сага о великим људима

У овај златни споменар добојске културе уписана су и имена неколико личности које су у овом времену, па и у оном туђинском када нам је дух раслојаван, оставили видне печате у његовој одбрани и цивилизацијском напретку Добоја и његове околине. Њихова имена и дјела нису могли потрти они који су то жељели; остала су у сјећањима, у записима и у књигама на полицама Библиотеке, у Музеју, Архиву...

Посвећујемо им, ево, и овај кутак и у, да кажем, златној књизи која управо стиже на полице међу хиљаде оних које, с чашћу, након више од пола вијека, промовише и цјелива хиљаде њихових задобијених рана злослутним ријечима и физичким скрнављењем од нечастивих. Посвећена је и онима који у тим бестијалним временима безбожних опстадоше са стаменим духом бранећи з л а т н е р и ј е ч и поклоњене човјеку.

Поклањамо неколицини њих, а и онима заслужним које случајно нисмо споменули а дадоше прилог култури Добоја у неком од њених облика, кутак у овој књизи о Народној библиотеци у Добоју, у којој су се они и њихове потоње генерације духовно снажили и свако на свој начин давао књигу у руке онима жељним знања, али до тог чаробног слова нису лако могли доћи. Сви они су савременици прошлог црног вијека, а ови редови су утолико снажнији израз пијетета према њима.

Бошко и Јелена БАЊАНИН, учитељски и брачни пар, међу првим су оснивачима "Просвјетине" читаонице и библиотеке 1923. године у Српској Грапској и Костајници, гдје су касније водили и подручна одјељења Народне библиотеке у Добоју. Били су чести посјетиоци овог храма племенитог људског ума и донатори многих лијепих књига. Народ их памти и као честе, драге госте у својим домовима када су бесплатно дијелили

књиге о народном здрављу, просвјећивању, о историјским циклусима и знаменитим људима, а младе нараштаје позивали на културно-забавне приредбе које су они, учитељи, приређивали, дијелили улоге и вршили кореографију. Савјет Народне библиотеке у Добоју додијелио им је писмене захвалнице за допринос у обогаћивању библиотечког фонда.

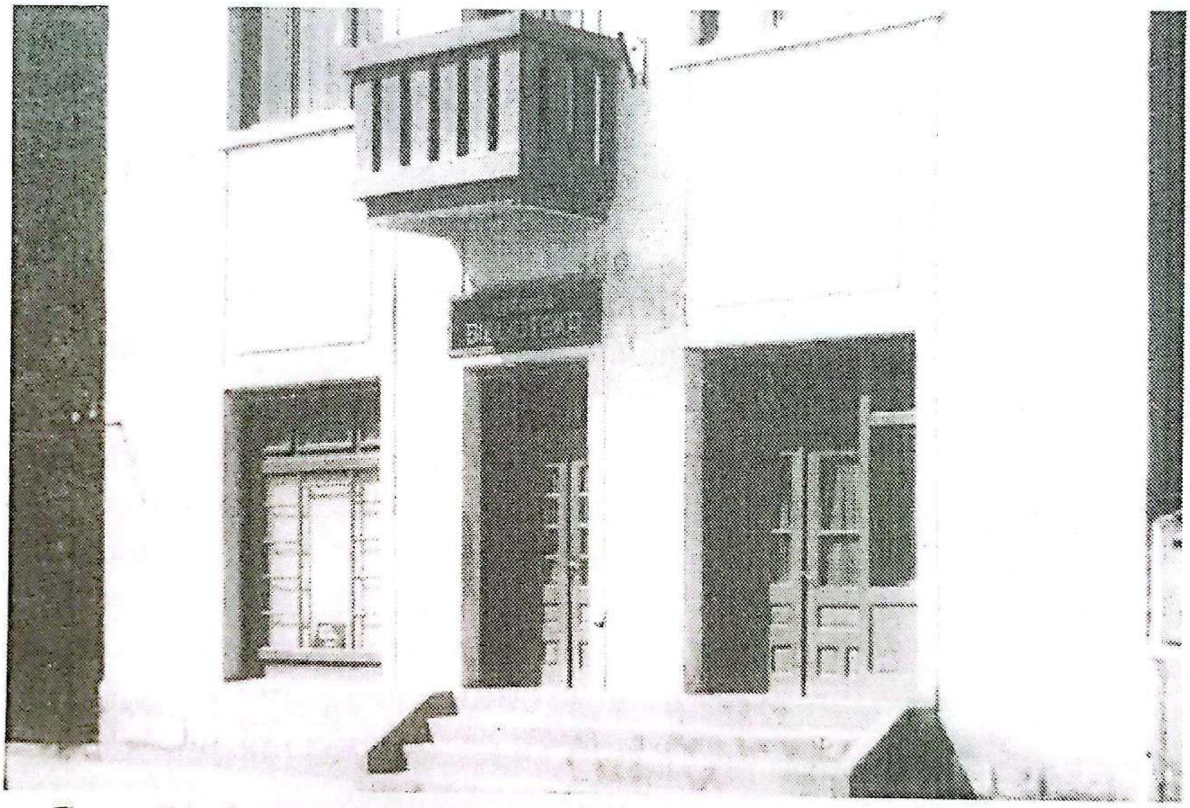

Педесетих година Библиотека је била смјештена у овој кући угледног Добојлије Косте Гајића, испод тврђаве

Војо НИКОЛИЋ остаће запамћен као изванредан педагог, који је своје ученике васпитавао у учионицама а и у случајним сусретима. Био је упорни читалац дјела великих мислилаца, а својим ученицима је савјетовао да што дубље улазе у теме из етике, естетике и педагогије. Послије Другог свјетског рата, када није било довољно наставника, предавао је неколико предмета. Неколико година био је директор основне школе и Гимназије у Добоју. Био је и члан Савјета Библиотеке, а некада је, осим у школи, био хоровођа у цркви, док то није забрањено.

Године 1921. Војо и његов брат Вељко, као млади учитељи, донијели су прву фудбалску лопту у Руданку и тако почели окупљати омладину за друштвене и спортске активности.

Јово С. ДРАКУЛИЋ Бобан, адвокат, публициста, аутор инмемо- ријалне Споменице о страдању Срба у Првом свјетском рату у аустро- угарском логору у Добоју (1915/16), а у сусрету с општинским властима у Добоју наглашавао је: "Посветите више пажње култури, популариза- цији књиге у народу путем ваше би- блиотеке, не дозволите да се угаси часопис 'Значења' који издаје На- родна библиотека." И сам Бобан је био члан Савјета и сарадник овог библиотечког часописа.

Карикатура: Д. Паравац

"У мени тече крв Поповића у Крајини, породице пјесника и оратора, политичара и бунтовника..." - записао је Дракулић, иначе рођени Добојлија, у својој аутобиографији. Један је од главних задужбинара Парохијског дома Цркве "Св. Петар и Павле" са библиотеком.

Милева ЛУКИЋ, једна од првих учитељица у Великој Буковици, 1924. у том селу отворила је читаоницу и у њој организовала и водила прву библиотеку која је у почетку располагала са 87 свезака, а ускоро је књижни фонд обогаћен прилогом "Просвјете" из Сарајева.

У вријеме учитељовања младе и амбициозне Милеве Лукић у Великој Буковици учитеље су звали фењерашима. Није то био подругљив назив, напротив. У доба првих учитеља у нашим крајевима на измаку 19. и почетком 20. вијека нисмо имали струју, па су просторије и путеве освјетљавали фењерима или упаљеним лучама. Отуда је за просвјетне раднике назив фењераши - освјетљавају, дакле, младим нараштајима пут кроз живот. Учитељица Милева је тако била један од оних лучоноша који су младе и талентоване дјечаке и дјевојчице Крњина упутили освијетљеним стазама, којима су касније многи наставили самостално и стигли далеко.

Од Буковице па даље Крњином још се од завршетка Првог свјетског рата назире све јачи сноп свјетлости из очуване народ-

не баштине и, прије свега, исконске благодети које је у генима носио овдашњи сељак, а ширили просвјећенији људи тога доба на овим просторима.

Вукашин СИРОВИНА, свештеник, и **Јагода СИРОВИНА**, учитељица, брачни пар који се у то вријеме посебно истиче. Поп Вукашин је аутор прве писане истине о предјелима, људима и обичајима у овим крајевима (књижица је сачувана и налази се у полицама Народне библиотеке у Добоју). Живјели су у Буковици Великој, у црквеној згради, и посебно су допринијели развоју културе и просвјете.

Петар и Драгица СИВЈАКОВ, брачни пар из Руданке, такође су на свој начин уносили културне свјежине у живот и обичаје народа у овим крајевима. Ови познати интелектуалци су из Добоја и Руданке на разне начине, па и својим кочијама, развозили књиге по школама и појединим породицама. И Сировине и Сивјакови показивали су и примјером и ријечима како се воли човјек, рад и истина, како се заволи књига и како се с њом другује. Тако је овдје остао њихов дух и интелектуални зов који су се преносили по селима, нарочито на неке породице које су стекле повољније услове да се образују и успјешно раде на културном и економском преображају у цијелом овом крају, који је данас очигледан и служи за примјер. Послије Другог свјетског рата породица Сивјаков је организовала у Руданци школу фолклора и плеса гдје су се чули звуци шаргије, виолине, клавира, гитаре и хармонике.

Војо ВУКОВИЋ, угледни грађанин Добоја (умро је прошлог љета), доскора се много радовао свему што Библиотека у Добоју ствара и нуди, а био је и сарадник библиотечког часописа "Значења", у коме је објављивао запажене приповијетке и козерије из народног живота, а радовао се што ће бити објављена и књига о Библиотеци ("Напокон", нагласио је Војо). На жалост, није доживио ту радост свих нас. Знамо, дошао би у Библиотеку, честитао и понудио свој нови рукопис

за "Значења". У ову установу је често свраћао да би честитао свако ново дјело остварено према програму ове најснажније културне институције у Добоју.

Љубомир ДУЧИЋ, свештеник, свагдје ће бити међу првим часним и заслужним грађанима Добоја. Под непосредном бригом и благословом оца Љубомира грађен је најљепши божји храм српско-византијског стила, Црква "Свети Петар и Павле" у Добоју, која је завршена и освјештана 1938. године.

Поп Дучић је 1943. године у Београду, пошто су га 1941. усташке власти протјерале из Добоја, на захтјев Патријаршије написао најобјективнији приказ духовног и економског развоја Добоја до 1941. Рукопис је предао Патријаршији, одакле је, као брошура, брзо стигао у многе српске културне, научне, просвјетне и историјске установе, па и у Добој, и чува се у Завичајном одјељењу Библиотеке.

У дијелу текста у коме говори о развоју Добоја између два свјетска рата, аутор Дучић помиње више познатих породица и појединаца што су дали изузетан допринос ширењу културе и духовности и тако ударили снажан печат савременим облицима живота у овом граду. То су Чедомир Јелић, трговац, секретар и благајник Српског културно-просвјетног друштва "Просвјета" у Добоју, дистрибутер напредне југословенске штампе између два рата, потом књига и брошура са савјетима нараштају како да се бори против порока. Читамо затим о угледним породицама: Брујићи, Петровићи, Шукуљевићи, Милошевићи, Трифковићи, Маринковићи, Жакуле, Стојаковићи, Кондићи, Мучибабићи, Лазаревићи, Дакићи, Антонијевићи и др. Није пропустио да запише и име Хусе Авдића, познатог трговца, народног добротвора, који је дао висок финансијски прилог за изградњу цркве у Добоју. Био је предсједник општине и Сокола, "а када је дошла усташка власт, Хусо Авдић није крио своје симпатије за Србе". И браћа Песах били су као трговци надалеко познати и угледни, а 1941. окупатор их је депортовао.

Саво БОЖИЋ, вишегодишњи свештеник у Толиси, рођен је 1886. у Доњим Осјечанима. Сјећају га се, а и књига је о томе написана, као једног од најмудријих и најплеменитијих људи "на

цијелој Требави и Посавини". "У периоду између два свјетска рата поп Саво је вршио и извршио грандиозни економски, духовни и културни препород у овом крају. Унаприједио је и осаврменио воћарску, ратарску, повртларску, сточарску и пчеларску производњу, градио цркве, школе, амбуланте, бање, санаторијуме, путеве, школске домове, чесме и споменике" (Из књиге о попу Божићу). Све је то, како је такође записано, "отац Саво лично покренуо, највише радио и највише новаца уложио". А године 1943. на Дугој њиви, на иницијативу ове несвакидашње личности, била је отпочела изградња "народног дома великих димензија са просторијама за здравље и забаву, читаоницу и библиотеку, за политичаре и народне договоре".

Између два свјетска рата поп Саво Божић био је бански вијећник у Бањој Луци "за шири требавски регион". У својим чувеним бесједама највише би говорио о потреби "ширења правде и културе, а чиме морамо у народ".

Јован ГАЈИЋ, свештеник, био је први библиотекар у Кожухама, гдје је почетком тридесетих у читаоници Сокола организована библиотека. Свештеника Гајића су, на жалост, 1941. године протјерале усташе у логор. Послије рата књиге које су биле растурене дјелимично су сабране и смјештене у просторији Задружног дома. Библиотекар је био угледни мјештанин и културни радник Душан Дамјановић, који је у дому имао кафану и, у вријеме када је телевизор био ријеткост, ТВ гледалиште. Међутим, све је то било брзо растурено када је "Енергоинвест" у просторијама Дома културе отворио свој погон од којег је било мало користи, а најмање за Кожушане.

Кожухе су најстарије село у ширем добојском региону, а први пут се помињу 1446. године. Недавно је штампана књига о овом селу, односно хроника у којој је на око 400 страница представљен његов економски и културни развој. Те године отворена је и завичајна музејска (етнографска) збирка у селу, у згради новог Дома културе. Представљен је развој села у слици и ријечи, захваљујући многобројним сачуваним експонатима домаће радиности и из народних обичаја. Тако нешто може се

видјети само у Кожухама, гдје је до настанка поменутог индустријског објекта одржавана јединствена културно-забавна манифестација "Везак везем, пјесму пјевам", уз учешће најбољих фолклорних екипа из тадашње БиХ, а гостовала су и културно-умјетничка друштва из неких мјеста изван ове републике.

Очекује се да ће се у овом лијепом селу, пуном културе, забаве, шарма, историје и сјајне будућности ускоро организовати библиотека какву Кожухе заслужују. За сада се користи библиотека основне школе. Рат је овдје уништио преко 700 библиотечких јединица.

Данијел КОНЗАНИ је, несумњиво, један од угледних Добојлија који улази у културне анале овога града. Рођен је 1888. године у Каштелима, код Сплита, а 1910. преко Тузле стиже у Добој гдје отвара столарску радионицу. Двадесетих година ступио је у брак с Маријом Сабљић из околине Сарајева.

"Конзани је био не само добар мајстор и заљубљеник у професију него и велики љубитељ књига и читања", написао је у часопису "Значења" Драган Мићић, руководилац Завичајног одјељења Библиотеке. "Према сјећању савременика његова библиотека садржавала је преко хиљаду томова...", нагласио је господин Мићић. Напоменуо је, такође, да су Конзанијеве књиге највећим дијелом набављене у периоду између 1928. и 1932. године, неке и раније, најчешће у најпознатијим књижарама.

Тако је мајстор Конзани до своје смрти (1963) радио и читао, читао и радио. Имао је четири кћерке. Непосредно након Другог свјетског рата Народном одбору у Добоју поклонио је неколико вриједних књига, које се данас налазе у Народној библиотеци у Добоју. Након његове смрти породица је неке књиге задржала, а понеку је даривала пријатељима. А затим је сестра Данијела Конзанија 1973. године поклонила знатан број књига Народној матичној библиотеци у Добоју. Начином стручне класификације руководилац Завичајног одјељења господин Мићић је идентификовао укупно 346 библиографских јединица повезаних у 200 томова. Према Универзалној децималној класификацији (УДК), међу Конзанијевим књигама има значајних

дјела из области филозофије, психологије, логике, затим религије, социологије, политичке економије, права, педагогије, етнологије, математике, астрономије, физике, књижевности, историје и др. То су углавном раритети и преводи.

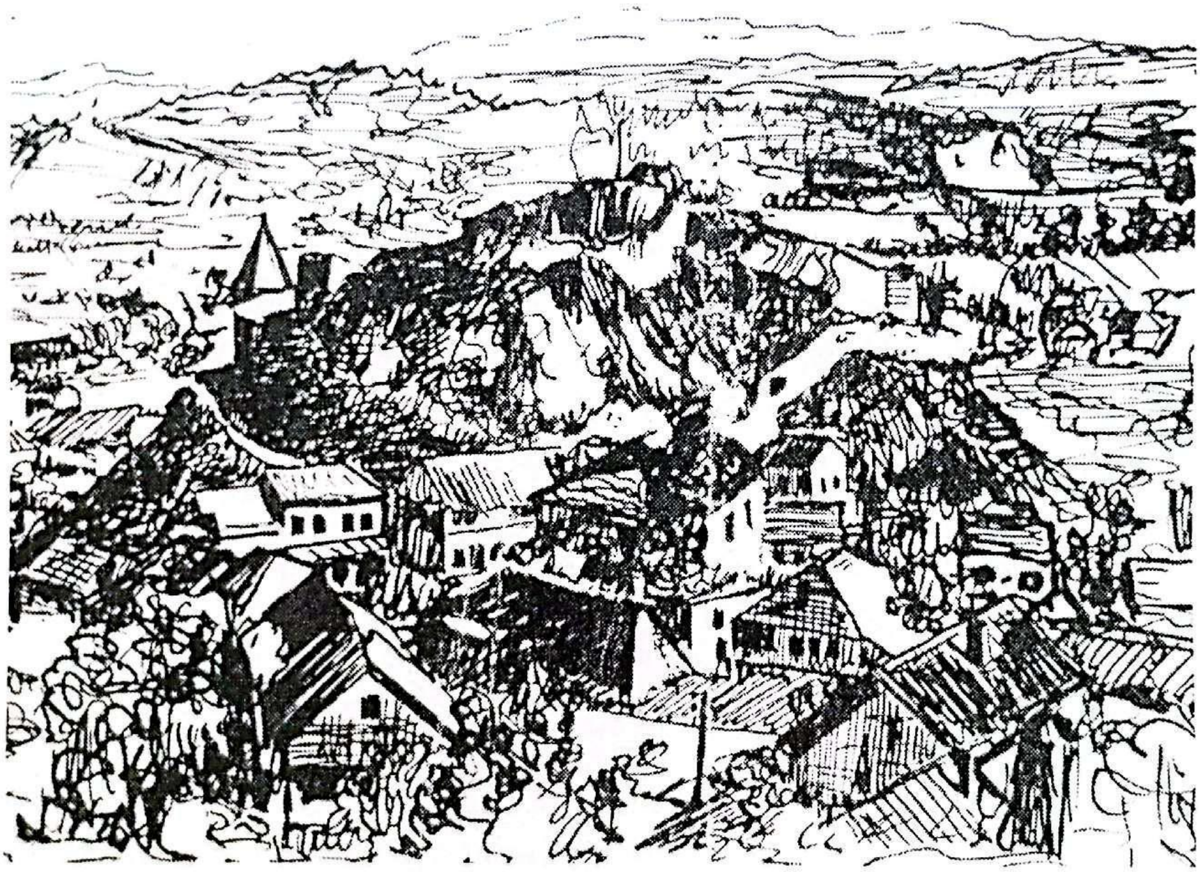

Стари дио Добоја са тврђавом почетком прошлог вијека

Клаудија и Игор МЕЉНИЦКИ су несумњиво били веома цијењени, а и сада их често помињу грађани Добоја. У нашу земљу пристигли су из пакла Октобарске револуције, са царских дворова, а овдје су прихваћени и прилагодили се нашим духовним и другим приликама. Остаће незаборавни као наставници, музичари, кореографи, "нечујни" али толико видљиви, поготово у културним сегментима, духовно зрели и у сваком погледу достојанствени.

Стојан и Никола БЈЕЛОБАБА, браћа и угледни трговци из Станова, дали су видан допринос развоју културе и националног духа у крњинском крају између два свјетска рата.

Органи управљања

(1994-1998)

Милена Кривокапић
Милијана Рађа
Маријан Мишић

(1999 -)

Владо Благојевић
Др Никола Гаврић
Милијана Рађа

Добојска "вертикала"

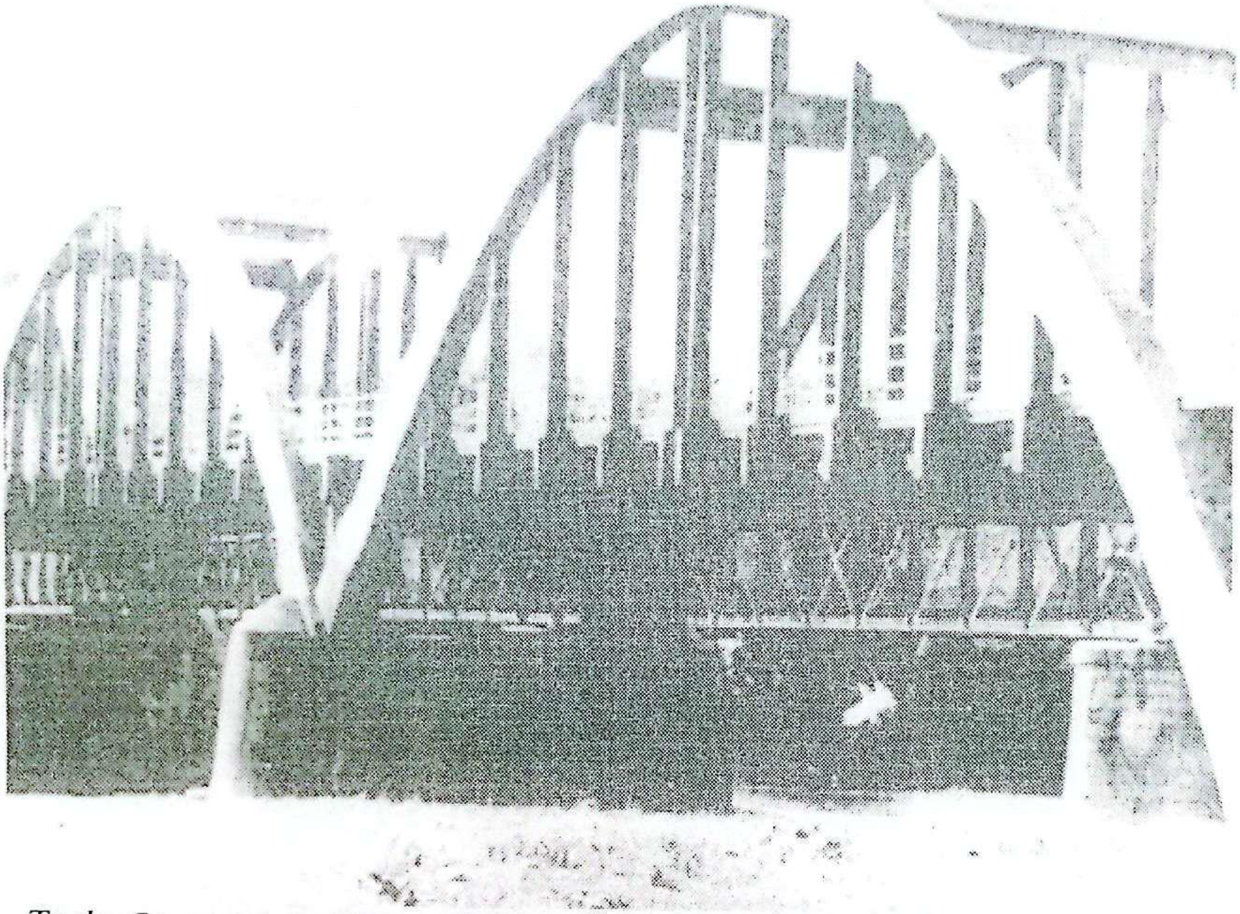

Трећи по масивности и љепоти у Краљевини Југославији, овај елегантни мост саграђен је непосредно пред Други свјетски рат, а срушен 1944. године

Гаранција духовне моћи и идентитета: печат Библиотеке

Поглед у савијежње књига

Нема сумње да Народна библиотека у Добоју представља часно оличење духовне предности у укупном развоју и презентовању културе, науке, умјетности, просвјете у ширем добојском простору, а све даље прелази и његове границе. Библиотека је, у пуном смислу ријечи, храм културе и реалне духовности. Својим књижним богатством, од сликовница до енциклопедија, отвара хоризонте живота с погледима на прошлост и открива нове геније и таленте за будуће ренесансе.

Када у добојској Библиотеци зарони међу књиге, човјек не може остати равнодушан према богатству које је створио људски ум у науци, умјетности и у свим доменима културе. Одатле се не може изаћи да се не каже х в а л а вриједним библиотекарима који су, са својим директором, магистром Алаџићем, сабрали, одабрали и кондензовали најскупоцјеније богатство прохујалих вијекова, за шта је, нема сумње, садашњи тим библиотекара имао солидну основу створену радом књижара ентузијаста и у протеклим деценијама. Нису случајно комунистички идеолози непосредно послије Другог свјетског рата међу првим значајним потезима отворили библиотеку и у њу одмах редали књиге и све друго што доноси писаније о комунистичкој идеологији, да би тако индоктринирали омладину, скојевце, чланове партије. И имали су у почетку успјеха, али се времена почеше мијењати и пољуљаше те идеолошке темеље и теоретске вербализме; пристигоше нове генерације, школе, нови захтјеви живота и знања, па се полице Библиотеке до данас обогатише новим књигама и ауторима, новим мислима и напредним идејама.

Као доскорашњи предсједник Извршног одбора општине Добој увијек сам без дилеме стављао свој потпис на акта о фи-

нансијској помоћи Библиотеци, јер сам био свјестан колико тиме помажем духовну надградњу, без које се, то се упозоравајуће показало, споро и неусмјерено, лабилно и недуговјечно развија техника и технологија. Нисам крио свој немир када бих потпис за дотацију Библиотеци морао привремено одложити, напросто зато што у том тренутку није било новца. Посебно сам био заинтересован за часопис "Значења" који је Библиотека наставила да издаје. Као предсједник Издавачког савјета часописа допринио сам његовом концепцијском рјешењу, међутим, није га било тешко створити с обзиром на то да смо кренули од става да то буде библиотечки часопис са темама из свих библиотечких група - од филозофије до историје и ботанике, од математике до музике, од права и књижевности до економије и технике, од... Мислим да се часопис са двадесет и нешто обновитељских бројева у потпуности потврдио. Ми, Добојлије, који се крећемо у разним круговима наше републике и шире, поносимо се "Значењима" и са задовољством примамо комплименте, јер овај часопис реално преноси сва актуелна значења нашег времена.

Библиотека, њене књиге, заправо су моје најдраже друштво, јер се у тој суптилној средини одмарам и релаксирам, научим и сазнам нешто што до тада нисам знао. Када ми је бивало најтеже, а то се дешавало у рату, и послије, ја сам се ту преиспитивао као пред олтаром, и с погледом у сазвијежђе књига стицао нова надахнућа.

Желим да и ова монографија пренесе макар дјелић чари из ове оазе људског знања!

Борислав ПАРАВАЦ,
народни посланик

Часни јубилеј

Радује ме што наша Народна матична библиотека у Добоју, као еминентна, афирмисана и увелико призната кућа високих културних вриједности, обиљежава 55. годишњицу свога оснивања и успјешног рада. То утолико више што сам и током школовања осјетио њене вриједности и помоћ и што ми је добро познато колике је напоре колектив Библиотеке уложио да би је у току протеклог рата заштитио од вандала и пријетећег пустошења.

Као предсједник Скупштине општине тих година имао сам увид и у рад Библиотеке, пошто ме је и сам директор, господин Алаџић, често информисао. Био сам у прилици и могућности да потпишем акта о финансијској помоћи овој установи и часопису "Значења" који она издаје. Осјећао сам се врло нелагодно када та наша помоћ није објективно могла бити адекватна.

Познато ми је да је Библиотека сада у сталном напретку, да се њене функције проширују и унапређују, да је уведена аутоматизација, да су књижни фонд и број читалаца у сталном успону. Република Српска је, на жалост, у летаргичном стању и у јачању њене материјалне основе има још спотицања, што се осјећа и у односима државних посленика према култури, просвјети, науци, гдје се програми рада и развоја заснивају углавном на буџетским могућностима Владе и општине. Утолико је већа заслуга колектива добојских библиотекара што се овај храм културе винуо до садашњег степена развоја и модернизације.

Познато ми је и то да је пословни простор Библиотеке пребукиран, тијесан, што увелико може успорити даљи развој ове установе. Изложбе које Библиотека редовно организује требало би у сваком случају постављати у посебан простор, затим би читаонице требало проширити јер је, како пише штампа, све

већи број оних који су по цијели дан у тим просторијама, а то су ђаци, студенти, научни радници, али и пензионери који су некада у свим квартовима имали свој пространи кутак. Сада то нигдје нема осим у Библиотеци, али је кориштење библиотечке учионице законски одређено и ограничено.

Стога се залажем да се поново актуелизује рјешавање проблема проширења пословног простора Библиотеке у Добоју. Велики дио послова раније је већ завршен - израђен је пројекат за нову библиотеку, који само треба реализовати! Знам - то "само" је и најтежи проблем. Али, све се може па и то. Као и многе друге велељепне пословне зграде, надам се, нићи ће нова зграда Народне библиотеке у Добоју, јер ова установа то заслужује. Да не говоримо да је то потреба и жеља свих грађана, љубитеља писане ријечи.

Драго ЉУБИЧИЋ,
тадашњи предсједник Скупштине општине Добој

Добре вијести стизале су за Библиотеку:
зграда Скупштине општине Добој

На изворима знања и културе

Библиотеку сам увијек сматрао извором за проширење знања, нарочито у области привреде гдје сам провео највећи дио радног вијека. У хемијској индустрији, на примјер, гдје се технологија највише и најбрже шири, морам, као руководни фактор у једној таквој фирми, стално бити у тренду не само у сфери маркетинга већ и свега новог у конструкцији и технологији да бих био ауторитативан партнер бар са основним познавањем сегмената у производњи. Поред низа других практичних форми едукације (предавања, симпозијуми и др.), помоћ сам налазио и у нашој библиотеци у Добоју, гдје у правом океану мудрости на њеним полицама нађем и довољно научних и стручних тема које су ми неопходне у непосредној пракси.

Осим тога, као ученик и студент у читаоницама Библиотеке знао сам загријати столицу не дижући главу са школске лектире. И све ме је то непосредно и чврсто везивало за ову најблиставију и најнеопходнију градску кућу за образовање младих генерација и проширење знања старијих који стваралачки још успјешно дјелују. А наши библиотечки стручњаци знају оцијенити коме је и шта потребно и, мада често суочени с објективним финансијским тешкоћама, ипак попуњавају све оне полице Библиотеке које не би смјеле бити празне. Као главни уредник библиотечког часописа "Значења" са сарадницима сам у току рата знао покуцати на врата оно мало производних капацитета и затражити финансијско учешће у штампању овог већ тада афирмисаног часописа. То је чинио и директор мр Алаџић, а и одговорни људи у Општини су или путем телефона или писмено указивали на важност излажења часописа и пружања финансијске помоћи. Чинили су то и Борислав Паравац, и Љубичић, и Милан Нинковић... Залагали су се

код предузећа да помогну Библиотеци, а и из намјенског општинског буџета, кад год би то било могуће, издвајали су средства за обогаћивање књижног фонда и оправку оштећеног пословног дијела зграде. Поред тога, у Библиотеци је створен такав унутрашњи ред, да је и запосленима ту сада задовољство радити, а и многобројни посјетиоци у лаганом ходу и тихом разговору проводе угодне тренутке разгледајући књиге и изложбе и у разговору с љубазним радницима Библиотеке. Полазећи и од тога, наглашавам да је Библиотека у прошлом рату спашена напором неколицине радника, који су, поред осталог, из напуштених кућа и контејнера сакупљали разбацане књиге, сређивали их и стављали на располагање и употребу читаоцима. Полазим, наравнио, и од тога да је Народна матична библиотека у Добоју међу неколико најбољих у Републици Српској с највишим оцјенама мериторних стручњака за библиотекарство и културу уопште.

То ће, увјерен сам, потврдити и чињенице које ће нам предочити и ова монографија.

Никола П. НИНКОВИЋ,
директор "Хемопродукта",
главни уредник "Значења"

1946

НАРОДНА БИБЛИОТЕКА ДОБОЈ
·МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА·

ЗНАЧЕЊА

Библиотека као дефиниција завичаја

"И књига је ова умјесто тијела мога,
и ријеч ова умјесто душе моје."
(Књига туге, X вијек)

Лијепи дани које сам расипнички трошио радећи у добојској Библиотеци нису се тада мјерили ни мјесецима ни годинама него такозваним мандатима, и чини ми се да сам ту пробдио скоро два таква периода, а то значи седам-осам дугих година.

И било је динамично и садржајно то тако далеко, са ове дистанце чини се, и лијепо вријеме. Живјели смо једну богату стваралачку илузију, а то је, можда, и најљепша од свих човјекових илузија. Настојали смо да оскудни књижни (немојте написати књижевни, што се обично дешава) фонд не само обнављамо него да га богатимо новим насловима, али и садржајима, па смо брижљиво одабирали из 12 хиљада нових наслова, колико је обухватала тадашња издавачка југословенска годишња продукција, тек знатно мању количину, колико су нам власти морале одобрити из простог разлога што се то дешавало и у другим срединама. Премда оскудан, тај избор нас је чинио у правом смислу савременицима најзначајнијих модерних идеја, начина мишљења и саопштавања. И поред ометања од увијек присутних моћних политичких професионалних чувара реда у људским главама и такозваних културних радника који су их аматерски али радо слиједили, успјели смо да тада у Добоју покренемо часопис за друштвена питања и културу, који смо назвали "Значења", пошто су ти поменути дигли хајку на наслов којег је требало да понесе - "Рукопис", јер су у тој ријечи осјетили неку опасност која још од средњег вијека пријети

њиховом незаслуженом друштвеном положају. Успјели смо да средствима Партије штампамо пјесме, што је био ријетак случај у тадашњој уозбиљеној, намргођеној друштвеној атмосфери. Постављали су нам своје уреднике и цензоре, који нису имали појма шта се то дешава. Добој је кроз часопис широм отворио своја дуго добро чувана врата новим идејама, мислима, људима; постао је врло брзо трибина многих мислећих, нарочито књижевних људи тадашње нам лијепе домовине. Био је то, како смо тада тврдили, најјефтинији и најмодернији дом културе.

Поред "Значења" снажно смо покренули издавачку дјелатност Књижевног клуба "Иво Андрић", којом смо изградили озбиљне књижевне естетске критерије, прије свега ангажовањем рецензената из других културно развијених средина.

У том периоду успјели смо да вриједну грађу о дугогодишњој дјелатности Центра за културу Радничког универзитета спасимо од врло могућег и најављеног уништења и похранимо је у Завичајну збирку Народне библиотеке.

Библиотека је била мјесто гдје су се одржавале многе, прије свега, књижевне приредбе, промоције нових књига, али и припремале веће и шире, од којих су неке чак и забрањиване, што нам сада може изгледати и допадљивим, али смо се тада тешко од тога опорављали. Тако је 16. априла 1984. године забрањена свечаност отварања традиционалне манифестације "Априлски културни мозаик", припремљена у Библиотеци и Књижевном клубу јер је наводно политички опасна, што је тада илустровано неким љубавним стиховима које је том приликом требало прочитати. Ту жалосну одлуку донио је тада значајни Секретаријат Координационог одбора за праћење манифестација и обиљежавање значајних датума из историје и културне прошлости наших народа и народности у општини Добој, а битан утицај имале су и неке личности из такозваног организационог одбора поменуте манифестације. Неке од тих личности у временима која су услиједила показале су своје сасвим друкчије лице, а неке су и сада политички живахне па их нећемо наводити. Изоставили смо помињање и многих позитивних личности, па ни овима нећемо придавати посебан значај. Јер, како је писао Крњицки, један од савремених пољских пјесника,

"увијек се нађу робови спремни да обављају власт какву над нама могу имати само љубав и смртна болест".

Сви стереотипи кроз које културни напори пролазе у овој и сличним срединама нису нас, дакле, мимоишли. У Библиотеци се, и поред свега тога, радило озбиљно и у том периоду, мислим, остварене су многе вриједности, за оно доба врло значајне, али, можда, и за нека будућа времена. Наиме, библиотеку смо схватали према Елијасу Канетију као најбољу дефиницију завичаја и вјерујемо да је она то у том периоду и била.

Павле СТАНИШИЋ, књижевник

Овјенчана ореолом честих бојева - добојска тврђава

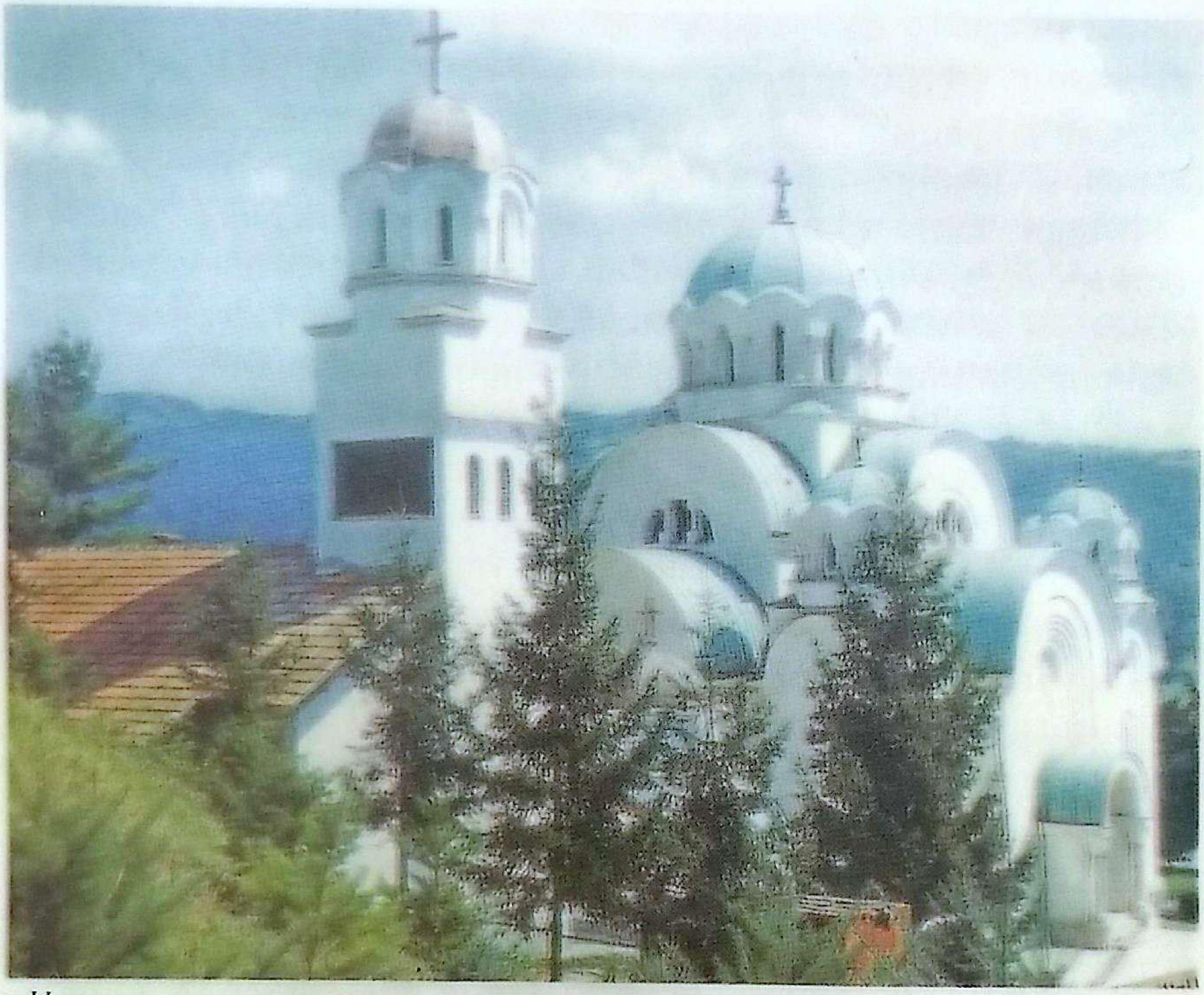

Извори духовне културе: Српско-православна црква "Св. апостоли Петар и Павле" у Добоју

Златна јесен у добојском парку

Живи дах умјетности

Стављајући себи у задатак да, посматрајући са опште друштвене и културне верификације, кажем нешто о улози Народне библиотеке у Добоју, не могу а да се не послужим својим искуственим учешћем у тој области.

Прво моје појављивање (као средњошколке) у Библиотеци, када се налазила у згради Радничког универзитета, у мени је изазвало чудо дивљења, разгранато у најдубљем мом изразу, јер сам имала осјећај да се налазим међу најсавршенијим бићима, прелиставајући књиге међу чијим корицама су лежале неоткривене тајне опсједнуте сталном тежњом ка новом изазову. Про-

Једна душа - два извора: глумица Мира Бањац и пјесникиња Јованка Стојчиновић-Николић

сто нисам умјела да одредим кораке у којем правцу да се усмјере, јер са старих полица гледала су ме озарена лица Андрића, Ћосића, Хесеа, Кочића, Ћопића, Малроа..., лица која ће ме можда сутра одвести у свијет, у поезију, која ће ми мој видокруг проширити и продубити, научити ме да имам свој свијет културе. Тако је и било.

Библиотека успјешно дјелује као самостална институција, с неколико хиљада нових наслова и толико хиљада различитих жеља и сазнања нас читалаца који црпимо сокове љепоте из неисцрпних могућности које нам се ту пружају.

Све даје још једну димензију јер су ове двије институције у много чему блиске и допуњују се. Вежу нас ријечи упућене на књижевним вечерима, живи дах умјетничких слика Галерије и много онога што остане неказано, унутрашње љепоте која допушта могућност награде за све нас.

То је сасвим довољно да се осјећамо узвишено пред својим "животом".

Јованка СТОЈЧИНОВИЋ-НИКОЛИЋ,
пјесникиња, директор Центра за културу
и образовање Добој

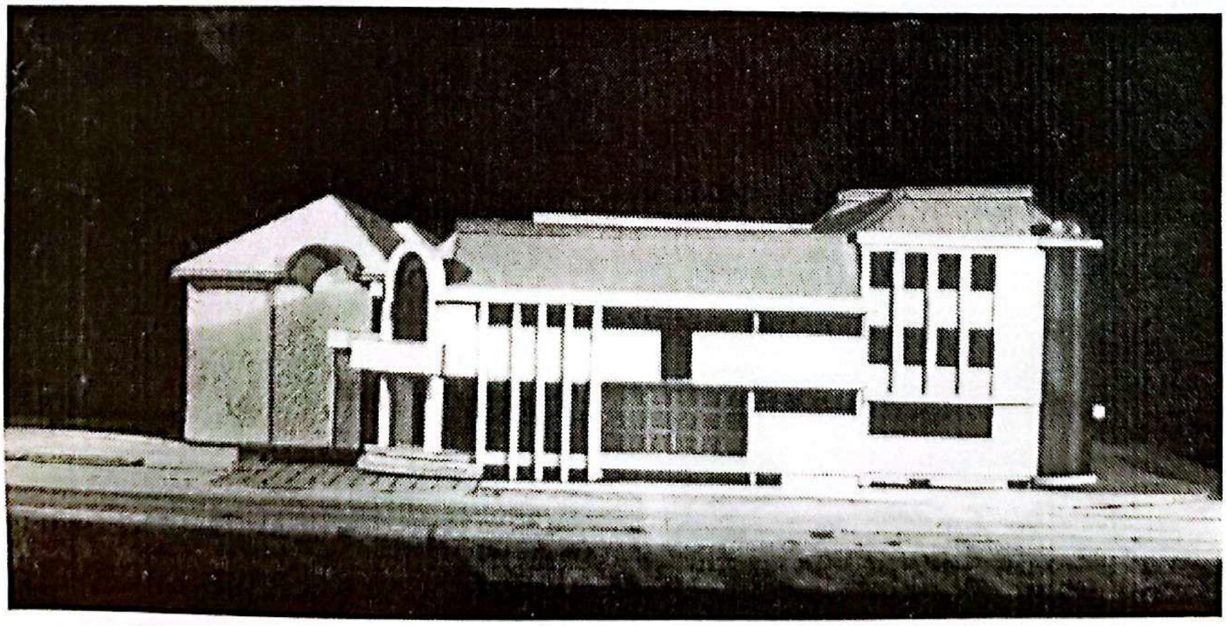

Одавде почиње ново доба Библиотеке - макета нове зграде (једна од варијанти)

Установа која мами

И прије прошлог рата често сам долазио у добојску Библиотеку, с обзиром на то да сам се као војно лице бавио публицистиком и новинарством, а службовао сам у разним крајевима на простору бивше Југославије. Када сам писао ратну хронику "Немирни осињак", неке чињенице сам утврђивао управо у документарним дјелима која сам пронашао у Библиотеци. Та и неке друге моје публикације, настале прије рата, када их је с храброшћу требало писати, данас су са захвалношћу прихваћене као изузетан прилог накнадним истинама о крвавом болу народа Озрена и других крајева око Добоја, датом за очување живота и свога националног идентитета.

Библиотека у Добоју својим богатством и унутрашњим уређењем за мене представља велико надахнуће и подстицај за писање, за које сам истине налазио управо у овој изузетној установи културе и науке, просвјећивања и васпитања. Стога сам са задовољством, као свој лични прилог, Библиотеци у Добоју поклонио око 250 књига различитог жанра. Осим тога, редовни сам сарадник библиотечког часописа "Значења", који је стигао до руку многих читалаца српског језичког израза у Љубљани, гдје сам и ја као пензионисани виши официр бивше ЈНА наставио да живим и радим. Такође сам Редакцији часописа предложио и неколико сарадника из Љубљане, од којих се неки већ јављају. О овој ријеткој публикацији коју издаје наша библиотека, писао сам у "Српским новинама" које излазе у главном граду Словеније, што је изазвало пажњу читалаца и њихову жељу да им дође до руку. Један од аутора прилога за "Значења", професор Ваканьац, прошле године је посјетио Библиотеку у Добоју и своје утиске је затим пренио на сједници Српског клуба у Љубљани.

За Липац, Озрен и Добој крвно и емотивно сам везан, и док ме још служи здравље, све чешће ћу бити посјетилац Библиотеке у Добоју не само као гост "из далека" већ и као сарадник, љубитељ књиге и члан Библиотеке из времена док сам био ђак Грађанске школе. Прошле године мјесто у полицама Библиотеке нашла је и моја књига "Братство Николића". У њој сам овјековјечио стотине породица великог и разгранатог стабла Николића. Управо радим на новим рукописима за књиге и публикације, подстицан емоцијама, обавезама и захтјевима Удружења књижевника Републике Српске и Савеза књижевника Југославије чији сам члан, а и Друштва књижевника Словеније. Истовремено сам и члан новинарске организације.

Светислав НИКОЛИЋ,
књижевник и новинар, Љубљана

У дому бајки

Најљепши снови у јави су послије прочитане неке драге књиге. Као петогодишња дјевојчица учланила сам се у добојску Библиотеку која се тада, 1949. године, налазила у приземљу куће Косте Гајића, у старом дијелу Добоја, испод тврђаве. За мене као дијете био је то улазак у царство бајки и дивне фауне, и није ми било тешко да као читалац често одлазим у Библиотеку и замјењујем сликовнице, а касније и разне књиге код тете Соке Дујковић и тете Јелене Пухало. Сјећам се тих сликовница. Нису биле овако лијепо обликоване и штампане као ове данас које су луксузно опремљене и у боји. Најчешће су биле у црно-бијелој техници, а ми дјеца смо само наслућивали како то што прелиставамо изгледа "уживо" и у боји. Биле су то прве поратне године.

Од тада међу мојим најдражим пријатељима су књиге. И како су године протицале, расла је и потреба за књигама, али са новим садржајем. Била је то и редовна, обавезна лектира, али сам као и остали читала и друге књиге. Тада су биле најчешће књиге Бранка Ћопића, Густава Крклеца, затим бајке Браће Грим, Андерсенове бајке и друге, па смо међусобно често препричавали доживљаје Тома Сојера, Хаклбери Фина, маштали о далеким морима којима је путовао Гуливер…

Читали смо и учили пјесме из Косовског циклуса, приче и пјесме многих писаца Југославије. Није лако тада било доћи до књиге, било их је у то вријеме мало у Библиотеци и зато смо журили да посуђену књигу што прије прочитамо, јер одмах иде другом, а ми узимамо нову. Преласком у Гимназију потреба за књигом била је још већа. Како сам до тад већ прочитала много књига, почела сам да пишем и за школски лист "Младост". Дешавало се да ми професор (физике, биологије, на примјер)

зада неку тему. Одмах бих отишла у Библиотеку, која се преселила у зграду Дома културе, и доносила кући по десетак и више књига да би задата тема била што потпунија. Било је право задовољство трагати по страницама литературе тражећи поједине податке за текст да бих наишла на мноштво тога што дотад нисам знала. Моја генерација 1959-63. имала је ту срећу да нам је професор српскохрватског језика тада био Душан Панковић, који је свима нама отворио велике двери књиге и научио нас како да се њоме оплеменимо. Према његовој сугестији, а и властитом осјећању, прочитала сам многа дјела свјетских класика. Због тога сам професору Панковићу неизмјерно и вјечно захвална.

Како је друштво постајало материјално снажније, тако се и култура богатила, па, рекла бих, и Библиотека у Добоју. Избор књига био је све разноврснији. Преласком у садашњу зграду, у Библиотеци је уређена и читаоница за одрасле читаоце и дјецу, па је то сада "мали универзитет". Сви су директори и библиотекари томе видно допринијели, али, колико осјећам, садашњи директор, господин Алаџић, у ненормалним ратним и поратним условима учинио је толико да је Библиотека допринијела препороду културе и стекла највиши углед у Републици Српској. Колико само значе ове редовне изложбе које на непосредан начин репрезентују књигу и подсјећају читаоце на знамените догађаје и личности из историје и културе нашег народа.

Послије реновирања Библиотека је као свјетионик бљеснула у центру града. Пошто је то ипак старија зграда, ми читаоци Добоја апелујемо на градску и републичку власт да осигура потребна средства да би се пројекат за нову, већу и љепшу зграду Библиотеке (који одавно чека) коначно реализовао. То сви заслужујемо, а поготово наша будућност. Библиотека је наша друга кућа, наш топли дом бајки и истина од искона до данас.

Љерка П. МАРЈАНОВИЋ,
некадашња ученица,
члан Библиотеке

Изложбе

1993/94.

Изложбе које је Библиотека организовала већ од друге ратне године обиљежиле су значајне годишњице живота и стваралаштва великих писаца. Такође су приређиване изложбе књига са посветом Библиотеци од аутора, затим старих и ријетких књига, те оних писаних дјела чији су аутори из добојског краја, или пак књиге разних аутора посвећене овом крају. Грађани Добоја су имали прилику да разгледају и изложене књиге грчких аутора. Како је већ наглашено, само у 1994. години Библиотека је организовала 18 пригодних изложби.

1995.

- Бранко Радичевић
- Милан Ракић
- Стеван Сремац
- Јован Јовановић Змај
- Ђура Јакшић
- Милош Црњански
- Слободан Селенић
- Сергеј Јесењин
- Војислав Лубарда

Изложена су и позната дјела из области филозофије, религије, политике, права, математике и физике.

1996.

- Десанка Максимовић
- Сергеј Јесењин
- Оскар Давичо
- Вук Стефановић Караџић
- Данило Киш
- Бора Станковић
- Јован Дучић
- Исидора Секулић

Биле су изложене и старије књиге које представљају раритете, затим књиге и публикације које су те године изашле у издању ове библиотеке. Поводом 50-годишњице Народне библиотеке у Добоју организована је изложба дјела нобеловца Иве Андрића.

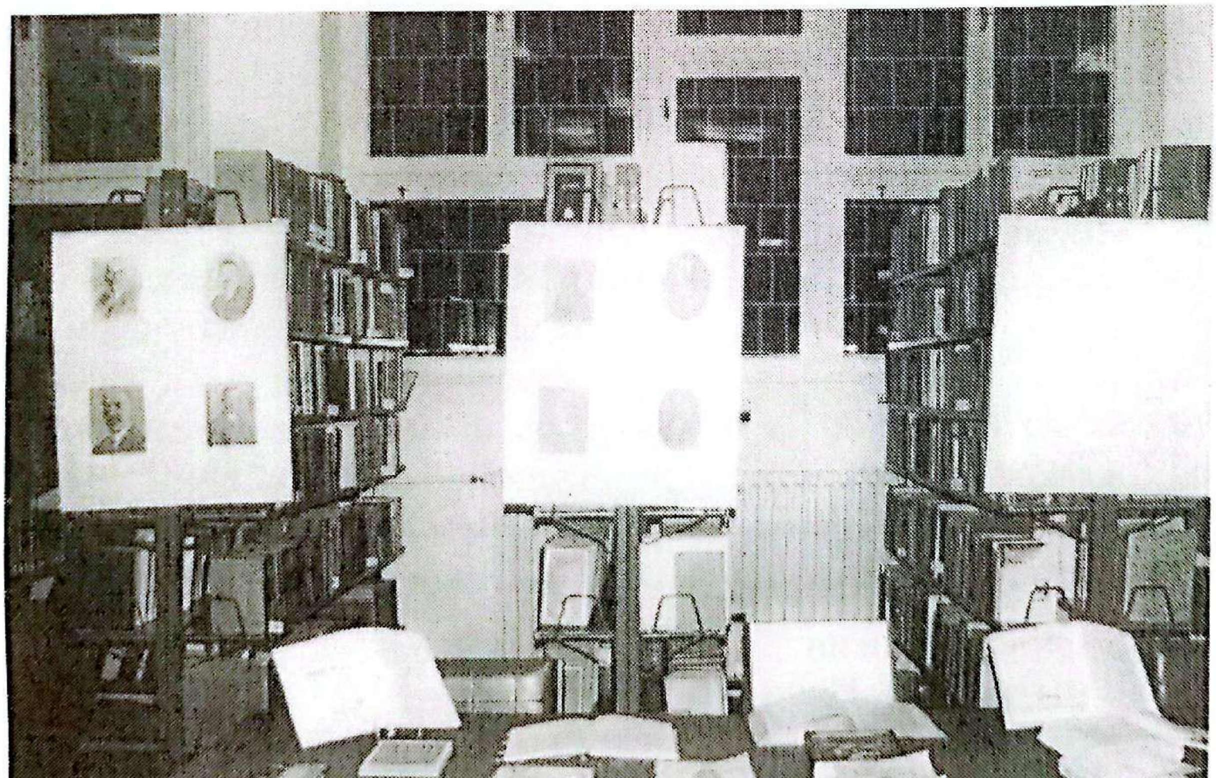

Честе изложбе - више посјетилаца Библиотеци

1997.

Изложене су књиге које је Библиотека добила с посветом, те књиге на страним језицима и нова издања домаћих писаца. У оквиру ове изложбе представљени су:

- Иво Андрић
- Десанка Максимовић
- Бранко Ћопић
- Јован Дучић
- Данило Киш

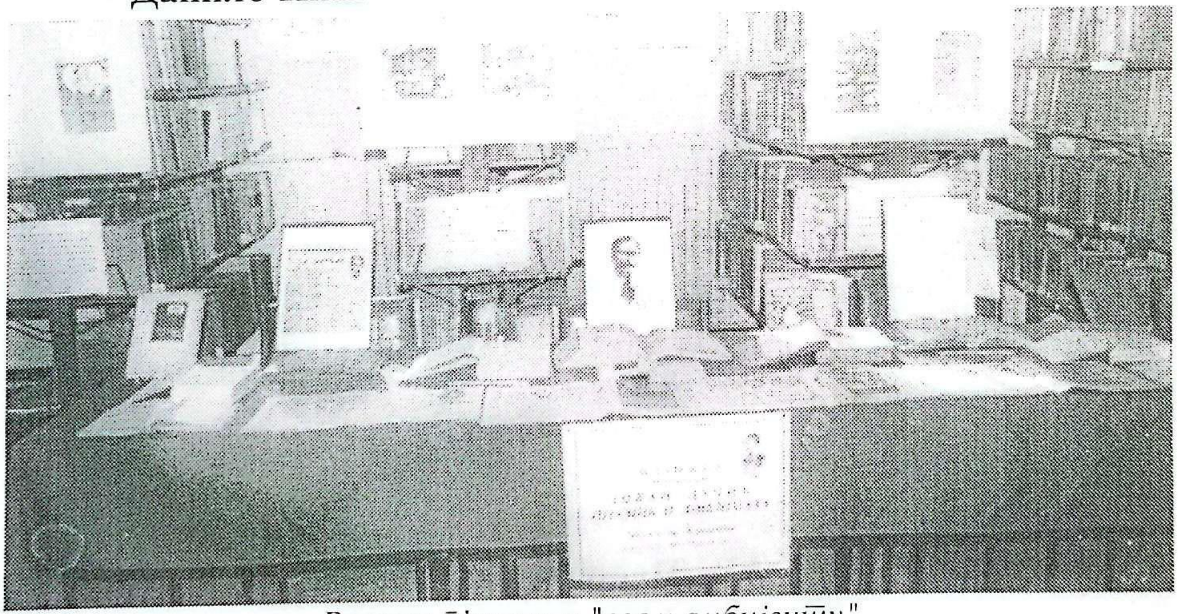

Велики пјесник у "свом амбијенту"
- изложба о животу и дјелу Јована Дучића

1998.

- Никола Кољевић - годишњица смрти
- Десанка Максимовић - стогодишњица рођења
- Јован Дучић - вечери поезије
- Данило Киш - нове књиге (сабрана дјела)
- Педесет година Графичара
- Хиландар - осам вијекова (800 година)
- Прва примјена Караџићевог писма 1868.

- Редовне изложбе нових књига
- Ријетка и стара књига
- Књиге с посветом
- Нове књиге у Библиотеци
- Аутори и издавачи добојске регије 1992-1998. (дио продукције)
- Поводом 64. Вуковог сабора
- 80-годишњица пробоја Солунског фронта
- Живот и дјело Алексе Шантића - 130. годишњица рођења

1999.

- 80-годишњица пробоја Солунског фронта
- Поводом 64. Вуковог сабора
- Живот и дјело Алексе Шантића
- Годишњица смрти Николе Тесле
- Годишњица смрти Николе Кољевића
- Нови наслови у Библиотеци
- 75 година од рођења Мире Алечковић
- 200 година од рођења А. Пушкина
- Годишњица смрти Бранка Ћопића
- Др Бранислав Петронијевић, 45. годишњица смрти
- 175 година од рођења Бранка Радичевића
- Др Миленко Филиповић, 30. годишњица смрти
- Поводом смрти Десанке Максимовић
- Стари београдски књижари и издавачи
- Поводом смрти Радомира Лукића
- Душанов законик (650 година од проглашења)
- Српски преводиоци руске писане ријечи
- Слике статичне и динамичне

- Компаративна изложба - Вук и Доситеј (65. Вуков сабор у Тршићу; Доситеј као Вуков претходник)
- Симо Матавуљ - годишњица рођења
- Данте Алигијери, годишњица смрти
- Иво Андрић
- О животу и смрти Павић - Киш
- Извиђачи

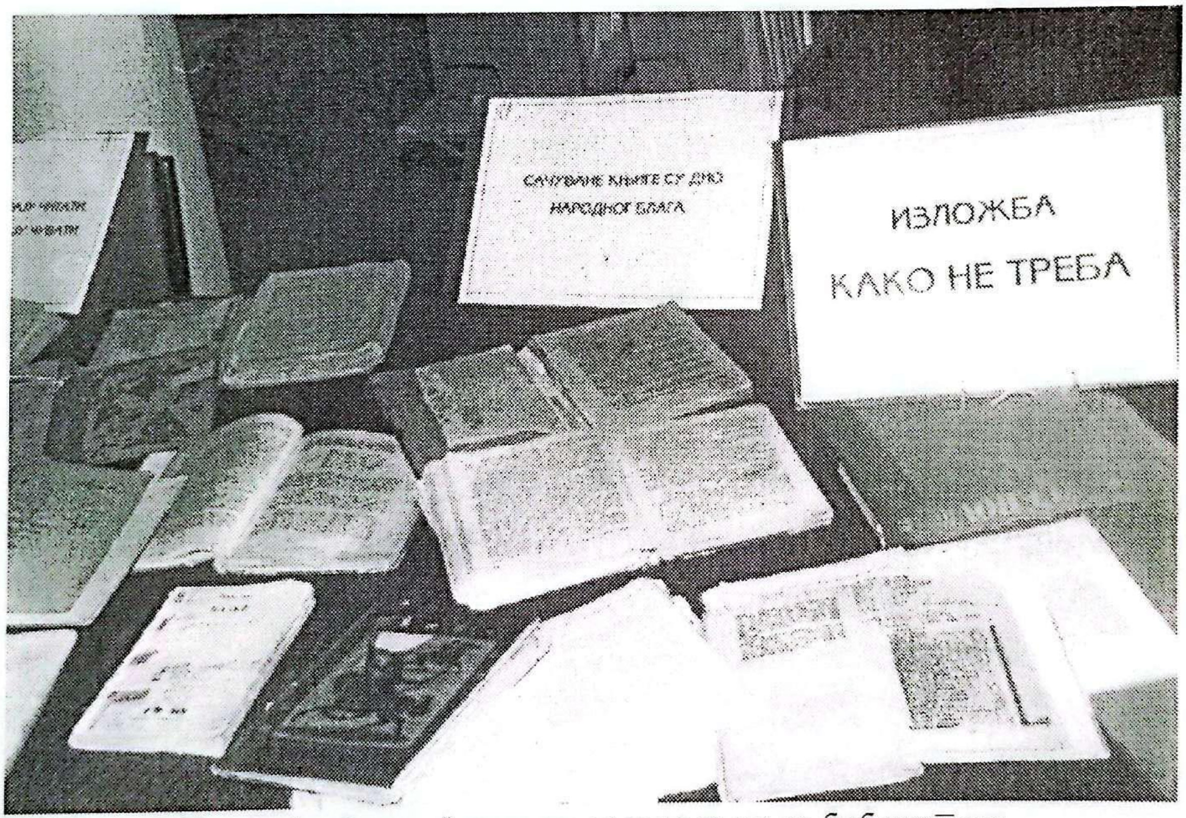

Не, не, "куйусаре" нису ни за школу ни за библиоШеку
- деШаљ изложбе о вандализму над књигом

2000.

- Како не треба
- Први српски устанак
- Бранко Ћопић
- Момо Капор - мајстор за линије и слова
- Ђорђе Пејановић, зачетник модерног српског библиотекарства у БиХ

- Средњовјековна тврђава и варош добојска
- Јован Дучић - пјесник и дипломата
- Добој и околина у часопису *Босанска вила (1885 - 1914)*
- Јован Јовановић Змај
- Књиге с посветом

2001.

- Роман године - НИН-ова награда критике (1954-2000)
- Летопис Матице српске - поводом 175-годишњице Матице српске
- Аутори и издавачи добојске регије 1992-2000 (дио продукције)
- Чувајмо планету
- Познате Српкиње
- Достојевски (180-годишњица рођења)
- Међународни рукометни ТВ турнир шампиона Добој (1965-2001)
- Српска краљевска академија (115 година од оснивања)

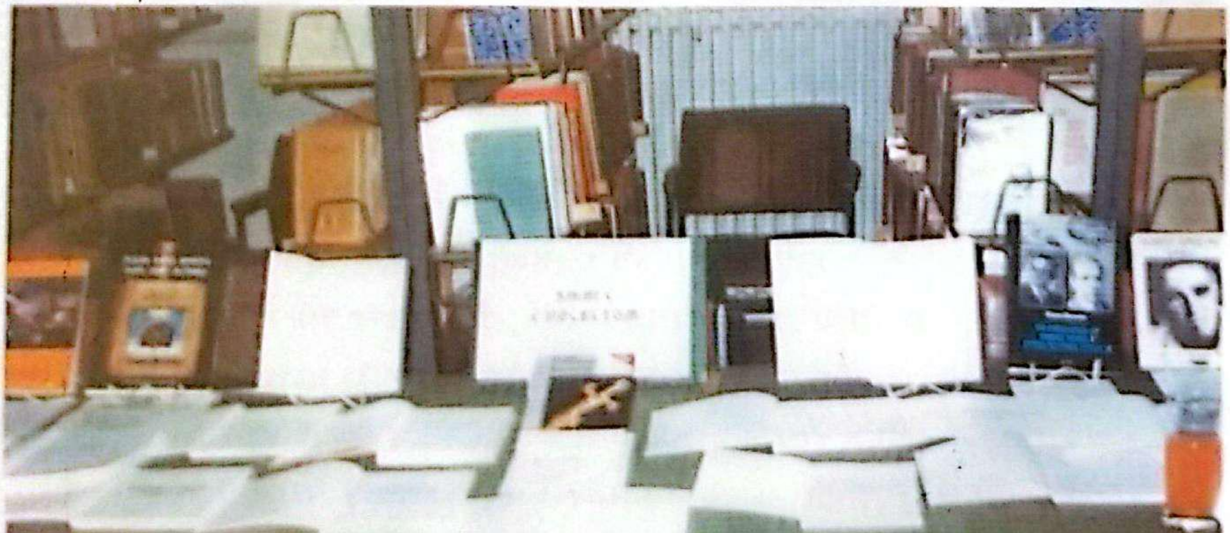

Књиге с посветом умногоме су обогатиле књижни фонд, а на изложби измамиле велику пажњу посјетилаца

Библиотека је радила и развијала се и уз њихову помоћ

Министри и сарадници у Влади Републике Српске

Љубомир Зуковић
Недељко Рашула
Стеван Стевић
Велибор Остојић
Живојин Ерић
Митар Новаковић
Данијел Романо
Ирена Солдат-Вујановић
Миливоје Васић
Биљана Кукрић
Ленка Љевак
Вјечеслав Миљић

Скупштина општине, Извршни одбор општине и органи управе Добој

Борислав Паравац
Драго Љубичић
Драган Микеревић
Мирко Стојчиновић
Никола Гаврић
Ранка Ивић
Тихомир Глигорић
Владо Ђурђевић
Владо Благојевић
Мирко Славуљица
Мирко Околић
Теодор Луџић
Саво Кривокапић
Драган Ковачевић

- "Босанка" - творница за прераду и конзервирање воћа и поврћа - Добој
- Влада Републике Српске
- "Глас српски" - јавно предузеће, Бања Лука
- "Графичар" - предузеће за штампарске и трговинске дјелатности Добој

- "Добојинвест" - јавно предузеће за организовање изградње и уређења насеља
- "Електродобој" - електродистрибуција Добој
- ЖГП - АД "Добој" Добој
- Жељезничко транспортно предузеће РС - Добој
- Извршни одбор општине Добој
- "Интершпед" - предузеће за унутрашње и међународне шпедиције Добој
- "Јахорина" - осигуравајуће друштво у мјешовитој својини - Добој
- Народна универзитетска библиотека "Петар Кочић" Бања Лука
- Металомонтажа, Добој
- Монтажа - монтажерски радови у грађевинарству - Добој
- Привредна банка АД Добој
- Привредна комора регије Добој
- ПТТ саобраћаја Добој
- Радио-Добој, Добој
- Радио-телевизија РС Бања Лука
- Развојна банка АД Бања Лука - Филијала Добој
- Рудник лигнита "Станари" у Станарима
- Скупштина општине Добој
- Творница далеководних стубова и конструкција Руданка-Добој
- "Техногас" - фабрика техничких гасова - Руданка
- "Трудбеник" - творница компресора и пнеуматског алата Добој
- Универзитет у Бањој Луци
- "Хемопродукт" - хемијска индустрија Добој
- Црвени крст Добој

Јожа Атијас
Мордехај Атијас
Љиљана Бабић, Бања Лука
Драган Барać, Београд
Бранко Белић
Душица Бицок, Београд
Раде Бјелић
Добросав Бојанић
Перо Букејловић
Србислав Букумировић, Београд
Мира Васић-Тодоровић
Милан Видић
Златко Вуковић
Миодраг Гаврић, свештеник
Рато Гаврић
Ђорђе Гарић
Миленко Глигорић
Милко Гогић
Цветин Горданић
Момир Дејановић
Миле Дмичић, Бања Лука
Драго Дујаковић
Нада Дурковић, Београд
Гојко Ђенић
Милорад Живановић, Бања Лука
Ђорђе Илић Лезета, Петрово
Перица Јовановић
Стојан Јовановић, свештеник
Љубомир Ковачевић
Момчило Кривокапић, свештеник, Котор
Младен Кршић
Рајко Кузмановић, Бања Лука
Љубо Кузмић
Предраг Лазаревић, Бањалука
Драгиша Марковић
Ђорђе Микић, Бања Лука
Милић од Мачве, Београд
Јагода Недић
Милан С. Нинковић
Никола П. Нинковић
Томо Обућински, Уб
Душко Панић
Новак Паравац
Саво Петковић
Маја Надежда Петронић, Београд
Миломир Петровић, Београд
Жика Поповић
Милан Поповић, Бања Лука
Теодор Поповић
Јован Прешић
Стојан Прешић
Војислав Радишковић
Новак Радојчић
Миодраг Рађа
Ранко Рисојевић
Душко Савић
Снежана Савић, Бања Лука
Ђорђе Симић
Миливоје Симић
Миодраг Симовић, Бања Лука
Бранко Софренић
Симо Топаловић
Милка Ћосић
Теодора Урукало, Бања Лука
Александар Филиповић
Миленко Цвијановић
Милош Чандић
Лепосава Лепа Чукић, Београд

Промоције књига су саставни дио живота и рада Библиотеке

Доктори и магистри из Добоја који су своје научне теме уступили Библиотеци

Др Душко Васић, медицинске науке

Др Борислав Гаврић, машинске науке

Др Никола Гаврић, медицинске науке

Др Тихомир Глигорић, правно-политичке науке

Др Перица Гојковић, техничке науке

Др Љубомир Ковачевић, економске науке

Др Дарко Лукић, медицинске науке

Др Драган Микеревић, економске науке

Др Милан Поповић, економске науке

Др Александар Симић, техничке науке

Др Мирко Скакић, књижевност

Др Невенка Скакић, природноматематичке науке

Мр Алекса М. Алаџић, правно-политичке науке

Мр Бранко Белић, археологија

Мр Раде Бјелић, техничке науке

Мр Милан Благојевић, правне науке

Мр Здравко Божичковић, техничке науке

Мр Ранко Божичковић, техничке науке

Мр Перо Букејловић, техничке науке

Мр Момир Дејановић, политичке науке

Мр Драган Ђурановић, економске науке

Мр Предраг Лазић, медицинске науке

Мр Ђуро Лукаић, електротехничке науке

Мр Љубо Милутиновић, техничке науке

Мр Јагода Недић, правне науке

Мр Војислав Радишковић, економске науке

Мр Новак Радојчић, правно-политичке науке

Мр Милан Симић, политичке науке

Кроз центар града - ту, до Библиотеке

Они обогаћују полице Библиотеке

- Добојски књижевници, пјесници, публицисти, умјетници и композитори

Невенка Божичковић
Бане Вишт
Никола Грубјешић
Касим Дераковић
Миленко Ђукановић
Богомир Ђукић
Јулка Ерцег
Бранко Јовановић
Есад Кресо
Милан Кузмић
Боро Максимовић
Светислав Николић
Ранко Павловић
Душан Паравац
Феликс Пашић
Ранко Прерадовић
Јорданка Симић
Новак Симић
Мирко Скакић
Павле Станишић
Јованка Стојчиновић-Николић
Божо Суботић
Данило Тешановић
Драго Хандановић
Василије Шајиновић

"Ко нема пријатеља, овдје ће га наћи" (из Књиге утисака)

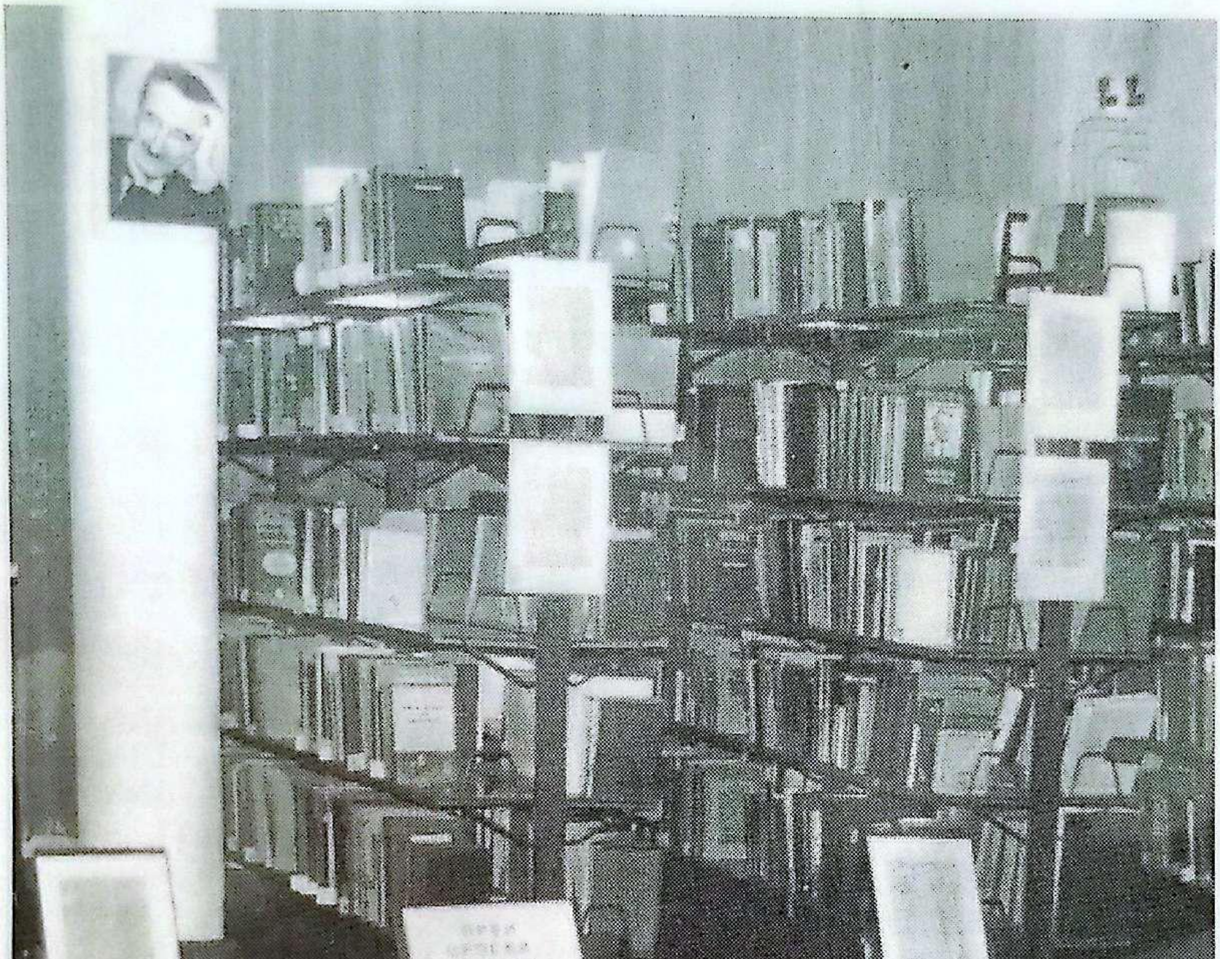

Добојски писци налазили су овдје своје велике узоре за надахнућа; били су то раније чланови Библиотеке "Паралеле", затим Књижевног клуба "Иво Андрић" и сада Књижевног клуба "Трудбеник"...

Објективно о Библиотеци

- Добојски новинари - дописници и уредници

Слободан Бабић
Миодраг Босић
Петар Бургер
Драган Васиљевић
Миленко Глигорић
Зоран Гргуревић
Никола Грубјешић
Југослав Денковски
Миленко Ђукановић
Љубинко Ђурић
Лидија Жарић
Саво Жигић
Стојан Илић
Ивана Јанковић
Бошко Јелић
Озрен Јоргановић
Симеун Миличић
Срето Мојевић
Љубица Павловић
Синиша Павловић
Душан Паравац
Слободан Пухало
Дејан Ристичевић
Рајко Скварица
Жељко Стјепановић
Горан Стојановић
Данило Тешановић
Здравко Тодоровић
Ферид Чехић

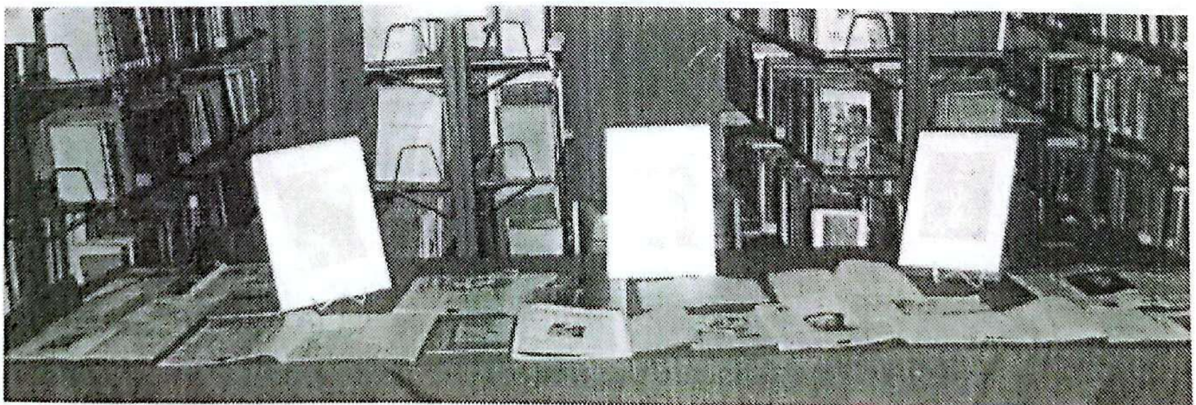

"Када се уморим и изнервирам на послу, све напустим и право у тишину Библиотеке; ту се погледом у море књига релаксирам, прелистам неку лијепу књигу и прочитам понешто што ми прочисти душу и трајно остане у сјећању" - изјавио је читалац новинару

Богат фонд књига

У прошлој години Народна библиотека у Добоју организовала је 25 изложби књига и библиотечке грађе. Изложбе су биле посвећене годишњицама великих српских пјесника: Бранка Ћопића, Иве Андрића, Данила Киша и других.

У Добоју кажу да је културни живот у њиховој средини незамислив без Народне матичне библиотеке. Они се, као ријетко ко, могу похвалити да њихова библиотека спада у ред оних у Републици Српској чији је књижни фонд богат и разноврстан. На полицама ове библиотеке налази се близу 93.000 књига или, како то педантни статистичари воле да кажу 1,3 књиге по глави становника. Прошле године чланску карту библиотеке имало је 4.337 Добојлија. Међу њима највише је било ђака и студената. Зграда Народне матичне библиотеке је трошна. У вријеме ратних дејстава оштећени су јој кров и фасада. Условима рада, који су много бољи у поређењу са ранијим годинама у библиотеци нису задовољни. Библиотечки прописи налажу много боље минимуме услова рада.

Резултатима постигнутим у прикупљању, набавци, чувању и заштити библиотечке грађе овдје су више него задовољни.

У прошлој години набављено је око хиљаду, а поправљено је и рестаурирано 2.640 оштећених књига, чиме им је вијек продужен.

Организују културне манифестације

У прошлој години Народна библиотека у Добоју организовала је 25 изложби књига и библиотечке грађе. Изложбе су биле посвећене годишњицама великих српских пјесника: Бранка Ћопића, Иве Андрића, Данила Киша и других. Изложбе су биле добро посјећене и помогле су афирмацији књиге, што потврђује пораст броја корисника и прочитаних дјела. Вриједно је истаћи и податак да су, у издању библиотеке, у прошлој години штампане двије свеске часописа из области науке, културе, умјетности и образовања.

Часопис "Значење" је побудио пажњу не само читалаца у Добоју. Његови примјерци нашли су се на свим просторима српских земаља. Часопис је штампан у тиражу од 500 примјерака, а његово штампање помогли су Министарство науке и културе и Извршни одбор СО Добој.

Прочитали сто хиљада књига

Према подацима Народне матичне библиотеке Добој, у прошлој години библиотеку је посјетило 103.000 њених корисника. Прочитано је 98.000 књига, 3.400 новина и 80 часописа. Најчешћи посјетиоци били су ученици.

Народна матична библиотека Добој обавља матичну функцију за библиотеке у Шамцу, Модричи, Петрову, Теслићу, Вукосављу и Српском Броду. Најбоље услове рада има Народна библиотека у Шамцу, која је смјештена у просторијама зграде Спомен-дома "Митар Трифуновић Учо".

Библиотека у Петрову још није формирана. Припремљене су полице и књиге, а ускоро би требало да почне њен рад.

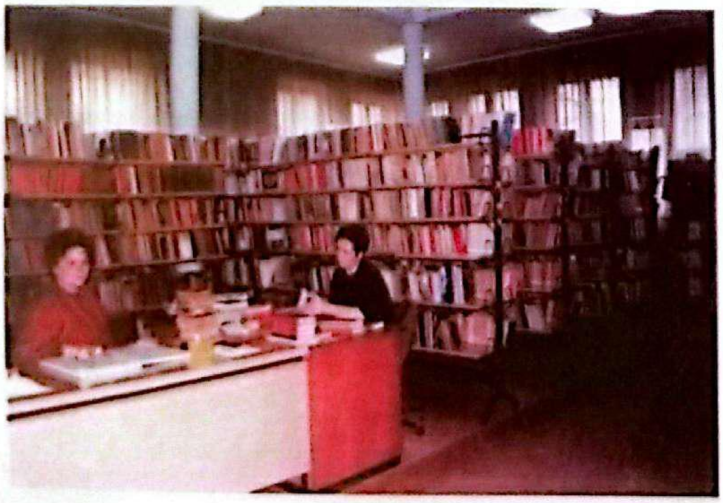

Текст о Библиотеци у Добоју из часописа "Културни информатор" број 2/2000. Издавач Министарство науке и културе Републике Српске

Параделе

"Издавачка библиотека "Параделе" покренута је у Добоју почетком 1961. године и организовано се бавила издавачком дјелатношћу до 1972. То је била библиотека једне младости. Њена књижевна продукција (до 1972) је преко педесет збирки пјесама. Ова библиотека представљала је симпатичну појаву младих људи, ентузијаста и наговјештавала је генерацију даровитих пјесника: Бранка Јовановића, Саву Петровића, Марију Пеакић, Ранка Павловића, Ранка Прерадовића и још неке, а нешто старији међу њима био је већ тада афирмисани пјесник Касим Дераковић. С прољећа 1961. године појавила се у издању "Паралела" Јовановићева прва збирка пјесама *Гдје су моје злаћне јесени*. То је уједно и прва збирка пјесама која је организовано издата у Добоју..."

Проф. др Мирко СКАКИЋ,
("Глас комуна", Добој, 1983)

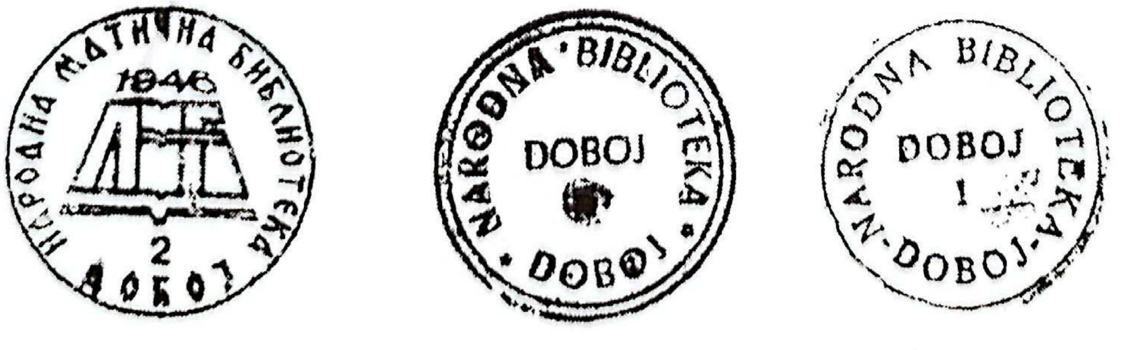

Сарадња Библиотеке с регионалним и другим листовима чији су издавачи у Добоју традиционална је и успјешна

Сарадња

Библиотека развија сарадњу са свим установама у области просвјете, науке и културе у Добоју, а првенствено с Центром за културу и образовање, затим са Регионалним музејом, Архивом, Српским просвјетно-културним друштвом "Просвјета", Књижевним клубом "Трудбеник" у Добоју и Српским соколским друштвом "Свети Ђорђе". Успјешна сарадња одвијала се и са средствима информисања: СРТ, НТВ-Д, ТВ "Патрија", Радио-Добој, Радио-КМ, Срна, Глас српски, Ослобођење, Видици, Свитања, Жељезничке новине, Град инфо+огласник и разним другим часописима.

Добој без „културних тишина": зграда Центра за културу и образовање

Плех-музика, Добој 1987. (горе): многи од њих чине састав садашње подмлађене сјајне екипе музичара Српског соколског друштва "Свети Ђорђе" са првом трубом Владом Копићем (доље)

Признања, захвалнице, плакете...

Током вишегодишњег успјешног рада и развоја Народна матична библиотека Добој за свој рад и дјеловање примила је много признања, спомен-плакета, захвалница од државних и друштвено-политичких органа и организација како бивше Југославије тако и Републике Српске.

Године 1974. Скупштина општине Добој додијелила је Библиотеци златну спомен-плакету за допринос унапређењу културе, а 1976. стиже признање Друштва библиотекара Босне и Херцеговине за успјешан рад. Културно-просвјетна заједница Босне и Херцеговине такође је пратила свестран рад ове културне установе па је поводом Међународне године књиге Библиотеци додијелила признање за постигнуте успјехе у ширењу културе и пропагирању књиге. Универзитет у Бањој Луци се 2000. године писмено захвалио Библиотеци за успјешну сарадњу, а те године и Виша техничка школа у Добоју. Директор Народне библиотеке Србије Миломир Петровић у име колектива и у своје име упутио је 11. јула 2001. године писмену захвалницу за поклоне и успјешну размјену књига и уопште сарадњу на ширењу културе.

Многе личности из области културе које су посјетиле Библиотеку упутиле су писмене захвалнице на љубазном пријему код директора и осталог особља Библиотеке, са посебним изразом задовољства и захвалности на унутрашњем реду и беспријекорном функционисању установе. Поред осталих мериторних личности такве захвалнице упутили су Ирена Солдат-Вујановић, помоћник министра за науку и културу Републике Српске, а и њен колега, проф. др Данијел Романо, такође помоћник министра овог ресора у Влади Републике Српске.

Објављујемо факсимиле неколико писмених признања Библиотеци.

ПИСМО ЗАХВАЛНОСТИ
ПОМОЋНИКА МИНИСТРА МИНИСТАРСТВА
ЗА НАУКУ И КУЛТУРУ У ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА

Република Српска
МИНИСТАРСТВО НАУКЕ И КУЛТУРЕ
78000 Бањалука
Вука Караџића 4
Република Српска, БиХ
Тел/Факс: +78/15397

Republic Srpska
MINISTARY OF SCIENCE AND CULTURE
78000 Banjaluka
4 Vuk Karadzic Street
Republic Srpska, BiH
Tel &fah: +78/15397

Субјект: Писмо захвалности
Датум: 07.05.1999.

НАРОДНА МАТИЧНА БИБЛИОТЕКА
ДОБОЈ

Поштовани господине директоре,

Захваљујем Вам се на гостопринству и времену које сте издвојили за мене, и колеге који су дошли са мном, приликом нашег боравка у Добоју. Веома сам задовољан што сте показали да још увијек постоје професионалци који свој посао раде на своје и туђе задовољство на врло високом професионалном нивоу. Утисак који сте Ви и Ваши сарадници оставили на мене, као и уређеност и функционалност библиотеке су веома повољни. Било ми је право задовољство боравити у Вашој библиотеци.

С уважавањем

Проф. др Даниел Д. Романо, с.р.
помоћник министра

Утисци и захвалност након извршеног инспекцијског надзора...

УТИСАК ПОМОЋНИКА МИНИСТРА МИНИСТАРСТВА ЗА НАУКУ И КУЛТУРУ У ВЛАДИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ БАЊА ЛУКА

"12. 10.2000. године.

Кад долазим у кућу културе "Библиотеку" онда тек схватим колико град брине о култури. Кад видим какав је "домаћин куће", пресуђујем има ли наде за културу Републике Српске.

Кад сам видјела Библиотеку у Добоју, схватам да Библиотека има правог домаћина и да за културу има наде, како у Добоју, тако у Републици Српској.

Тако треба да буде, само нам треба више људи у култури, таквих какви сте ви, господине Алекса."

Ирена СОЛДАТ-ВУЈАНОВИЋ, с.р.

... од помоћника министра проф. др Данијела Романа и Ирене Солдат-Вујановић

Радно предсједништво на свечаности усељења у нову, садашњу зграду Библиотеке 2. априла 1973. године

Простор за предах и поглед у дубине историје

Из Књиге утисака

Присуствујући отварању нове зграде Народне библиотеке у Добоју, с нарочитим задовољством сам саслушао план будућег развоја Библиотеке. Вјерујем да нисам сам међу учесницима отварања који вјерују у будућу мисију ове установе. Обећавам, ако будем жив, када Библиотека имадне књига колико и становника, доћи ћу и Библиотеци поклонити десет књига. Држите ме за ријеч.

Добој, 2.3.1973.

Митар Папић

Од свег срца грађанима Добоја честитам отварање ове дивне установе, са најлепшим жељама за просперитет и напредак.

Љубомир Ивановић,
Ћуприја

Зграда, књижни фонд и атмосфера која дочека посјетиоца у Народној библиотеци у Добоју враћају човјеку вјеру у снагу писане ријечи и културе заједно са друштвено-економским развојем Добоја. Изгледа, најзад, да је и књига по први пут добила оно "свето" и "благословено" мјесто без кога нема и не може бити општег напретка.

Добој, 5.3.1974. Љубо Јандрић

Овдје, као у најљепшем врту, човјек може наћи неопходне драгуље.

Добој, 11.5.1985.

Владимир Настић

Јуначком граду Добоју, његовим борцима и културним посленицима све најбоље жели

Добој, 6. април 1994.

Момчило Селић,
писац из Београда

Дружити се с правом књигом је уживање и задовољство. Када књигу воли и представља човјек који је и осјећа, заокружена је цјелина.

Ова установа је велика кућа јер се у њој налази огромно богатство од писаног материјала до људи који брину о књизи.

Добој, 7.4.1994.

Гост и пријатељ ове куће
Драго Љубичић

Као велики поштовалац књиге са посебном захвалношћу истичем улогу и значај Народне библиотеке у Добоју која нам је омогућила доступност књизи.

Добој, 7.4.1994.

Вјерни читалац и пријатељ ове куће
Тихомир Глигорић

Задивљен сам фондом књига којим Библиотека располаже, а особљу ове куће и свом пријатељу мр Алекси Алаџићу желим успјешан рад у овим тешким временима.

Добој, 8.4.1994.

Читалац и поштовалац
Новак Божичковић

Људска и писана ријеч која је све људе упућивала на праву људскост и животну стручност нешто је што ће у овој установи и са овим људима вјечно трајати.

Добој, 1.6.1994.

Мордехај Атијас

Увијек ми је драг сусрет са Добојем, а када на овоме мјесту пронађем и неку давно затурену а драгу књигу, онда је моја радост још већа. Одавно знам за вриједности ове библиотеке, па ми је посебно мило што је она сачувана и у овим несрећним временима. Желим да вас прати срећнија судбина.

Добој, 10.2.1995.

Срдачно и пријатељски,
Војислав Максимовић

Имао сам прилику у комунизму више пута боравити у Добоју. Не могу рећи да ми је лоше било. Напротив. Међутим, боже мој, може ли бити да је Добој сада љепши? Ево, хвала богу, сунчанији је него у комунизму. Молићу се Господу Богу свемогућем да Добој заувијек остане овакав.

Добој, 10.2.1995.

С искреним жељама ваш

Митар Миљановић

Нека слово у добојским књигама буде убојито и усрећујуће по наш народ!

Добој, 20.3.1995.

Нећо Шиповац

Ево ме опет у своме Добоју и у увијек ми драгоме мјесту - Библиотеци. Радује ме да је сачувана у овом рату. Срећно.

Понедјељак, 7.5.1996, четири године након

посљедње посјете Добоју

Др Мирко Скакић,

редовни професор

Филозофског факултета у Бањој Луци

Долазећи у завичај увијек нађем мало времена да посјетим ову лијепу установу. У знак добре сарадње у истој дјелатности надам се да ћемо се срести и у Библиотеци "Просвјета" у нашем Србињу.

Срдачно,

Добој, 5.6.1996.

Милена Максимовић

Изузетно ми је драго да данас могу да пренесем жарку жељу библиотечких радника Руме да заживи сарадња наших двају храмова књиге.

Стеван Ковачевић,

Градска библиотека Рума

Почињемо сарадњу са својим новим пријатељима. Из тог разлога сам срећан.

Песник Д. Јанковић,

Рума

Са уживањем што смо дошли у Добој, а посебно у Народну библиотеку, од срца очекујем да Народна библиотека у Добоју успе у свом даљем животу.

Добој, 6.3.1997.

Књижевник
Јован С.В. Ињитовић

Данас када Републику Српску потреса немир и страх, посетио сам ову кућу писане речи имајући на уму да књига све надживи.

22.3.1997.

Јован Пејић,
Сремска Митровица

Ко нема друга, овдје ће га наћи, јер књига је у самоћи лијек за душу а мелем за очи. Љубазно особље враћа вјеру у живот и нова надања. Заборавимо мржњу и наша страдања. Нека овај храм љепоте и културе вјечно траје.

Добој, 13.5.1999.

Мирјана Шарчевић

У овом посебном тренутку осјећам велико задовољство што се након толико времена поново налазим у овом једном од наших највећих националних, културних и духовних храмова у Републици Српској. Осјећам, у ствари, велику захвалност за небројене часове и тренутке проведене у овој кући и са највећим благом - књигом.

Добој, 8.6.1999.

Богомир Ђукић

У овим просторима и мирис туге постаје лепршав.

Добој, 8.6.1999.

Маринка Јованић

Народна матична библиотека у Добоју заиста је храм и велики споменик културе и љубави. Небом је благословена те није никакво чудо што сви са задовољством свраћају да се, жедни и гладни духовне хране, напоје и насите па оплемене љубављу која свијетли из душа и срца чланова честитог и вриједног колектива. Честитам на великим успјесима које је постигао и постиже у животу, раду и стварању! Као по оној кинеској: "Пут до ружа води кроз трње - тако је и у животу!"

Добој, 8.6.1999.

Божо Суботић

Народна библиотека Добој и Матична библиотека Српско Сарајево створише пријатељство на разним скуповима библиотекара, а настависмо успјешну пријатељску сарадњу, што је доказ и ова наша посјета.

Драги пријатељи, дружимо се, стварајмо јединствен српски духовни простор, јер то нам је услов опстанка.

Добој, 3.7.2000.

Божо Зиројевић

Када дођете у установу у којој је основно средство *књиīа*, морате се осјећати узвишено и одати дужно поштовање људима запосленим у овој цијењеној кући!

Добој, 3.7.2000.

Љубо Божовић

Веома сам срећан и поносан што имамо овакву институцију из области културе, коју и убудуће треба подржавати и развијати за добробит свих нас и наших покољења.

Добој, 4.8.2000.

Драган Ковачевић,
начелник Одјељења за финансије

Одајем дужно поштовање књигама и знању које оне носе, а посебно овој цијењеној установи и њеним радницима који омогућише да нам све ово буде доступно.

Добој, 17.8.2000.

Никола Гаврић

Право српско срце је у српској култури. Нека добојска Библиотека оплемени на стотине хиљада српских срца.

Добој, 29. август 2000.

Момир Крсмановић

И запечаћена и спаљена књига чува вид.

Од Видовдана наовамо, одавде до неба. И без вида - вид! Нека дух свети, српски, чува књигу, чува видало наше, које је као језгро

обједињено управо у добојској Библиотеци. С вером у Бога и у дух православни!

Добој, 31.8.2000.

Милан Михајловић,
северна Косовска Митровица

Живот докорачи до пјесме

А онда?

Ни тамо, ни овамо ...

Онда се нађемо тамо гдје највише и припадамо, у књигама које нам говоре до које смо висине стигли, које нас воде путевима, раскрсницама, беспућима, пољанама, камењарима, људсковини, кроз лавиринте, а на нама је да одлучимо и да изаберемо, иако нисмо тад свјесни да нам је књига најбољи пријатељ, и да нас доводи до највећег савршенства.

Улазећи у ову институцију, имам утисак да треба мирно одстојати, бар мало одајући признање овој врсти стваралаштва.

С највећим поштовањем,

Добој, 31.8.2000.

Јованка Стојчиновић-Николић

Кад долазим у кућу културе, Библиотеку, схватим колико град брине о култури. Кад видим какав је домаћин куће, просуђујем да има наде за културу Републике Српске. Кад сам видјела Библиотеку у Добоју, схватила сам да ова установа има правог домаћина и да за културу има наде како у Добоју тако и у Републици Српској.

Тако треба да буде, само нам треба више таквих људи у култури, таквих какви сте Ви, господине Алекса.

Ирена Солдат-Вујановић

Дана 24.12.2000. године указана ми је прилика и част да будем присутан уручивању књига добром храму културе уз моју малу помоћ у књигама.

Здравко Гојковић,
књижевник

Право је задовољство и уживање када се уђе у ову домаћинску кућу која је права и човјек се осјећа задовољним почев од запослених до директора који свој посао обављају професионално и на високом нивоу. Ова библиотека може да буде примјер за све библиотеке у Републици Српској.

С поштовањем,

Добој, 6.12.2000.

Младен Кршић

Посебна ми је част и задовољство било упознати и посјетити ову институцију, коју могу да користе и посјећују само они који воле књигу. Одушевљен сам љубазношћу свих радника ове библиотеке. Сва памет овог свијета налази се овдје.

Дођите сви и осјетите потпуно задовољство. Хвала свима који нам то у овој кући омогућују.

Добој, 7.12.2000.

Раде Ђукић,
потпуковник ВРС

У овој установи се, поред свега осталог, осећа и дух ћирилице, благородни Вуков дух, и зато се овде увек осећам као у својој кући.

Срећан вам Божић!

Добој, 28.12.2000.

Добрица Ерић

С поштовањем и захвалношћу за пријатне тренутке проведене у Народној матичној библиотеци Добој са вриједним и занимљивим човјеком.

Добој, 12.10.2001.

Вјечеслав Миљић

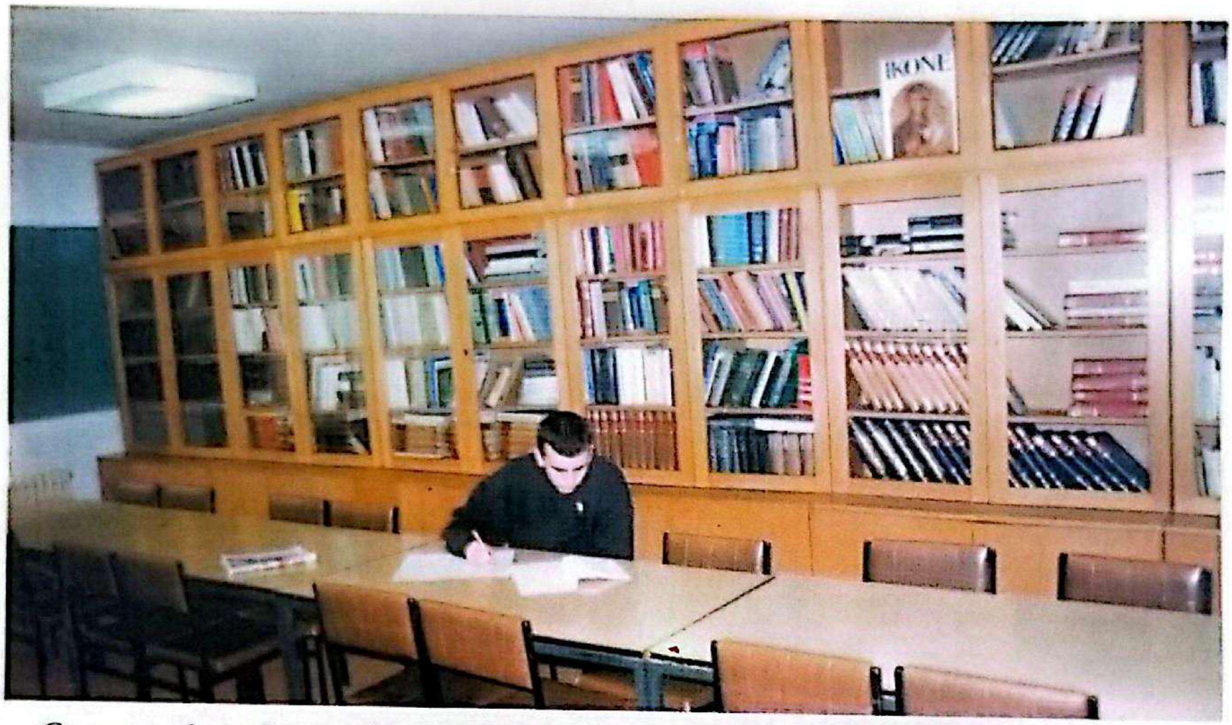

*Сам, али ће већ за који тренутак сва мјеста у Читаоници бити попуње-
на; управо се раздвајају штампа, часописи, публикације..., а књиге су
на своме мјесту*

РЕПУБЛИКА СРПСКА
УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ

ДОДЈЕЉУЈЕ

ЗАХВАЛНИЦУ

Народна библиотека - часопис "Значења" Добој

ЗА УСПЈЕШНУ САРАДЊУ И
ПРУЖЕНУ МАТЕРИЈАЛНО-ФИНАНСИЈСКУ
ПОМОЋ ПРАВНОМ ФАКУЛТЕТУ
У БАЊОЈ ЛУЦИ

Бања Лука, јуна 2000. године

ДЕКАН
Академик проф. др РАЈКО КУЗМАНОВИЋ

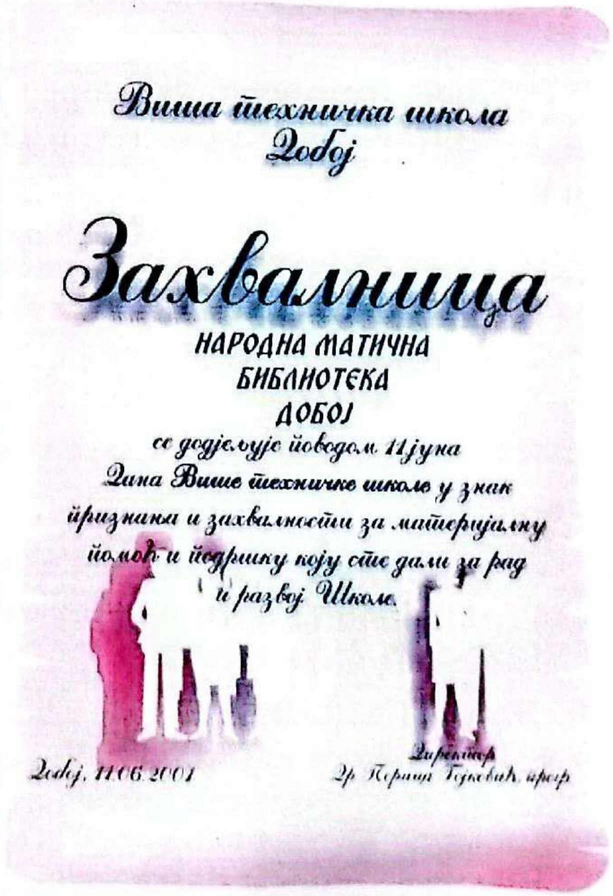

Виша техничка школа
Добој

Захвалница

НАРОДНА МАТИЧНА
БИБЛИОТЕКА
ДОБОЈ

се додјељује поводом 11 јуна
Дана Више техничке школе у знак
признања и захвалности за материјалну
помоћ и подршку коју сте дали за рад
и развој Школе.

Добој, 11.06.2001

Директор
Др Перица [illegible], проф

Захвалнице и признања испуниле су "свој" простор у Библиотеци

Очима уредника

Сваког дана нова идеја: мр Алекса М. Алацић, директор Библиотеке, и Душан Паравац, уредник монографије

Напокон и ја дођох до ријечи. И ред је да кажем нешто о колективу чији сам спољни сарадник на пословима уређивања часописа "Значења" још из ратних година. Упознао сам појединце и могу да цијеним њихов марљиви рад, као и рад њиховог директора, са којим сам развио искрено међусобно поштовање и повјерење, о чему ћу рећи и неку ријеч више.

Сваки радни колектив има своја правила понашања и свој унутрашњи ред. Већину сам током свог дугог радног вијека упознао, али бих за Библиотеку у Добоју, као специфичну установу, рекао да она има и нешто више естетских и моралних прерогатива у свом "кодексу" који није прописима и садржајима урамљен (није ријеч о Закону о библиотекарству); то је нешто друго: тај кодекс је природно произашао из духовних порива и изазива поштовање и осјећај вредновања онога што је за свјесно биће значајније од многих других облика продукције. Јер, у овој кући врхунске науке, дакле људске умотворине, мора да владају ред и тишина, а зна се из чије руке књига одлази на читање. Сваки читалац је, рећи ће директор мр Алекса М. Алацић, неприкосновен када уђе под кров овог ненарушеног спокоја; њему је све подређено и он ће, обраћајући се библиотекару, бирати жељену књигу. А они су свјесни тога па ће и

сами дати тон атмосфери која подсјећа на тренутке неког свечаног мира и пијетета. Поготово је то уочљиво у читаоницама Библиотеке гдје поваздан сједи мноштво млађих и старијих - једни прелиставају новине и ревије (и тихо се извињавају ако шушти папир), други кориштењем литературе коју су управо добили скицирају неке битне одреднице и елементе за дипломске радове, дисертације на част неке од наука, студије, симпозијуме за актуелне политичке теме и реферате... Све је унутра готово нечујно, само ријеедак шум превврнутог листа наруши спокој. Није то она глува тишина у празном простору која у доконости замара и изазива унутрашње неспокојство неутралишући сваку осмишљену гласовну акцију у човјеку. То је тишина која у окружењу необичне баштине инспирише и подстиче емоције на хеленистику, на паганство и хришћанство, бесједништва и демосе, на катаклизме, ренесансе, на нова доба и нове завјете. Разумијем оне који су у претходним прилозима написали да, кад им је најтеже, оду у Библиотеку, узму било коју књигу, прочитају и знају више него јуче, и онда се освјеженом душом врате на посао.

Када је савремена електроника одскора понудила своје "услуге" и библиотекама, директор Алацић их је без колебања прихватио, што је недовољно упућеним у први мах изгледало непотребно, чак нелогично, јер оловка, познавање књижног фонда по абецеднику, уз "адлерицу" - то је тако било одувијек!

Сви радници Библиотеке брзо су схватили значај тог необичног и крупног преображаја и приступили су едукацијама на компјутерима. Схватили су брзо и то да, како је директор упозорио, технологија није сама себи довољна на бескрајном путу преображаја, па је инсистирао и на осталим облицима проширења знања, прије свега на културној надградњи библиотечких радника. Отпора, чак ни колебања, није било. Слиједиле су организоване посјете великим празницима књиге: сајмовима, изложбама, симпозијумима, савјетовањима, промоцијама, и то је сада стална обавеза радника. Редовне изложбе књига, докумената, фотографија из историје наших народа и о знаменитим српским писцима, које се организују и смјењују у континуитету у фоајеу Библиотеке, обавеза је појединих библиотечких радника, или више њих, да одређују теме, бирају експонате, пишу

легенде и, према потреби, прате посјетиоце и дају им потребне информације. Препоручено је свим запосленима, мада то они и сами схваћају и осјећају, да присуствују значајним музичким, позоришним, књижевним, ликовним и другим представама које често организује Центар за образовање и културу у Добоју. То није схваћено као попуњавање културних празнина запослених у Библиотеци (ту су многи са високим нивоом образовања), већ као добра жеља да они, као и остала културна публика Добоја, буду у тренду духовног живота који, на концу, режисери и интерпретатори узимају према писаним дјелима славних аутора, који се налазе управо на полицама ове библиотеке.

Од 1993. године мр Алаџић даје свој велики допринос и у стварању законске регулативе Републике Српске из области библиотечке дјелатности и њене примјене у пракси. У Друштву библиотекара Републике Српске дао је највећи допринос током његовог формирања и законског утемељења.

Магистар Алаџић има веома развијен осјећај за духовност, етичко-естетички стил живота и рада, а уз то је кроз широко опште и стручно образовање морао да влада и логаритмима, студира на широким хоризонтима правних и политичких наука, до ове данашње дневне скупштинско-кулоарско-митингашке естраде. И ту овај научник слиједом академских обавеза улази, гледа свијет око себе и мозаичком процјеном тражи оно што је људском мудрошћу дато и Богом благословено.

У разговору било са гњевним човјеком, а таквих, на жалост, данас има много, било са оним духовно, шармом и оптимизмом богатим, господин Алаџић сваког пажљиво слуша, као да му је то први пут и као да све схваћа и одобрава, не дајући увијек свој суд, попут Андрића који на крају приповијетке умјесто закључка и наравоученија ставља тачку (крај). Оставља тако читаоцу да из свега реченог прихвати оно што је током разговора наглашено као мото, што сваки пажљиви читалац може закључити. Укључујући се у разговор, мр Алаџић брзо прихвата одређен поучан мотив и ту без неког симптоматичног нагласка завршава тему и прелази на другу гдје нема патетике и дилема у казивању, остављајући тако пријатан утисак ученог човјека. Када је, рецимо, било ријечи о штрајку, руководилац Синдиката Библиотеке предложио је директору да се краћом обу-

ставом рада солидаришу са осталима у граду. Директор је кратко одговорио: "Солидарност да, она треба да постоји, и закон то препоручује, али водите рачуна о томе да се ни за то кратко вријеме сједења ни један читалац не врати без књиге. То би за нас имало већу тежину". Саговорнику увијек гледа у очи, што је, кажу психолози, карактеристично за онога који цијени саговорника и који има јасан стил и слијед. Такав педагошки однос има врло поучан утицај на сараднике, па и оне који су дошли из других радних средина, гдје су, с обзиром на природу посла, другачији жаргони, навике и начини презентовања установе. Овдје би се такав морао извјесно мијењати. Јер, појмови *књига*, *библиотека* код директора Алаџића су узвишени у тој мјери да се, рекао бих, са схватања Библије прелива на сваку другу књигу која је написана као нешто поучно. Такав пасионирани однос према књизи и свему што је написано примјењује се, иначе, код уважених академика, професора и других љубитеља лијепе писане ријечи и пријатеља библиотекарства уопште. Када дођу у неко мјесто, записано је и то, понесу све што могу понијети - од класике, збирке поезије, школског уџбеника, до телефонског именика, неког џепног издања, па новине, публикације - и све то "сложе" у своју библиотеку. "Нека се нађе, некоме ће требати" - рекли би они. Код магистра Алаџића има од тога нешто заједничко: Алаџић је у оквиру Библиотеке отворио Завичајно одјељење да би ту нашло мјеста све што је неко негдје о овим крајевима корисно написао. Његова је девиза за библиотекаре: "Сваку нађену и добијену књигу донесите у Библиотеку, за сваки намјенски динар, а по могућности и ненамјенски - нова књига"!

Д. Параваць: аутокарикатура

Уважен и популаран, смирен и стамен, али нарушеног

здравља, директор Алацић често прима госте из многих мјеста и колектива, из многих кућа од културе и науке у Републици Српској и шире. А и њега веома често позивају. У ужем кругу је оних који су мериторни да оцјењују шта је научно, шта је од талента и за јавну ријеч, а шта није; никада не плива по површини размишљањем о послу нити оставља недовршену мисао тамо гдје треба да је изрази; поштен је и поносан, мушки храбар и непоколебљив. Без посљедње намјере и без било каквих лоших алузија на догађање и посебно на личности које изузетно цијени, па и оне који не припадају домену његових погледа на свијет; они ће се откачити сами када једном осјете колико су духовно танки или блазирани. Прихвата и цијени оне који воле човјека, рад и знање, и оне који пуним дахом одишу културом.

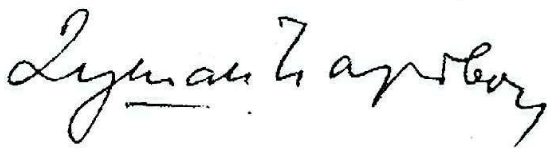

Народна библиотека Добој
- матична библиотека -
Добој
(1946-2001)
- монографија -

Издавач
Народна библиотека Добој
- матична библиотека -
Добој

За издавача
Мр Алекса М. АЛАЦИЋ

Штампа
АД "Графичар" Добој

За Штампарију
Перица ЈОВАНОВИЋ, дипл. правник

Тираж
300 примјерака

Добој, 2001.

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна матична библиотека Добој

908НБ Добој "1946/2001"

ПАРАВАЦ, Душан

Народна библиотека Добој : матична библиотека Добој (1946-2001) : монографија / уредник Душан Паравац. - Добој : Народна библиотека Добој, 2001 (Добој : Графичар). - 168 стр. : илустр. ; 25 cm

Тираж 300

ISBN 86-7536-003-7

На основу мишљења Министарства науке и културе Републике Српске, број 06-6-61-609/01. од 2.10.2001. године, а на основу члана 13, тачка 10. Закона о акцизама и порезу на промет, монографија Народне библиотеке Добој је публикација од посебног интереса за културу и ослобођена је плаћања пореза на промет.

ДОБОЈ

ISBN 86-7536-003-7